

Brassói Lapok

Előfizetési példány
Árusításba nem bocsátható!

XL. évfolyam
69. szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi március 25

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel postautóval átváltoztatva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve havonként 60 lej. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK SEGESVÁRT!

Az „utolsó simítások” a konverziós törvény javaslatán

Mindjobban megszigorítják a kedvezményeket

Mérséklék a házbérszerződések illetékét

Bukarest, március 24.

Az új adósságrendezi törvény javaslatát az unalomig ismétlődött módosítások viszontagságos hányattatásai után járta meg a törvényvéleményező tanácsot s került végre a képviselőház elé. Ezt a már fásarzó és idegesítő herce-hurcát a kormány az az igyekezete idézte elő, hogy úgy a kormány, mint az ellenzék szempontjából a lehető legkifogástalanabbá tegye ezt a véglegesnek szánt javaslatot. Immár vagy két hete folyton simítanak rajta.

Még az elmúlt éjjel is módosították Xeni tárcanélküli miniszter lakásán, miután a csütörtöki ülésen Tatarescu miniszterelnök az ünnepélyesség előkészí-

tettsége ellenére sem tudta még beírjesztetni. A legutóbbi módosítások a következők:

Konverzió alá csak az 1931 november 1. előtti tartozások kerülnek, tehát a haviadót 1931 december 18-ikáról másfél hónappal előretolták.

A városi adóssók közül csakis azok az ingatlanulajdonosok élvezik a törvény előnyeit, akiknek évi ingatlanjövödelme nem haladja meg Bukarestben a 60, törvényhatósági városokban a 40 és másuttal a 25 ezer lejt.

Ezeket a végső módosításokat utólag közölték a törvényvéleményező tanácsal, amely Ladaş István dr. semmitősszéki bíró

elnöklétével ezen a héten szinte szakadatlanul ülésezett.

LESZÁLLITJÁK A LAKBÉRSZERZŐDÉSEK ILLETÉKÉT IS?

A lakbértörvény meghosszabbításának kérdésével kapcsolatban megállapítást nyert, hogy a pénzügyminisztérium a lakbérszerződésekre kivett 2 százalékos illetékből sokkal többet vesz be, mint a mennyi a köztisztviselők és nyugdíjasok lakbérkülönböztetének fedezésére szükséges, már pedig ezt az illetéket ilyen címen vezették be. Tekintettel erre, a pénzügyminiszter elhatározta, hogy a lakbérszerződések illetékét az eddigi 2 százalékról fél százalékra szűkíti le.

Mussolini után most Benesre került a sor

A francia félhivatalos megdöbbenve állapítja meg, hogy Benesnek az osztrák kérdésben külön-véleménye van

A német sajtónak nem tetszik Benes keddi megnyilatkozása

A római lapok cseh-magyar közeledésről tudnak

Páris, március 24.

A nemzetközi sajtónak mostanában sok oka van arra, hogy megdöbbenjen. Mussolini vasárnapi beszédének visszhangjai még el sem múltak s máris új és francia szempontokból megdöbbentő beszéd hozza izgalomba külföldön a párisi lapokat. Ez az új vita és elégedetlenség alkalmat nyújt Benes csehszlovák külügyminiszter keddi beszédére, amelyről röviden mi is beszámoltunk s amely a csehszlovák karnál a külügyi bizottságban is nagy feltűnést keltett.

Benes beszéde nem az volt, amit Franciaország és szövetségesei vártak. Sokkal szelidebb volt, megdöntötte és békülékenyebb. Voltak azonban a beszédnek olyan részei is, amit annak idején a sajtórodák nem továbbítottak pontosan, holott éppen ezek a részek azok, amelyek Franciaországban megütközést keltettek.

A LE TEMPS VÉLEMÉNYE BENES BESZÉDÉRŐL

A Le Temps a francia kormány félhivatalosának tekinthető s ez teszi érthetővé azt, hogy egészen váratlan oldalról támadja ődalba Benes megnyilatkozását. Ma már tudjuk, hogy a francia hivatalos álláspont Mussolini beszédével kapcsolatban távolról sem annyira mérges és elfogult, mint arra a francia sajtó első megnyilatkozásából következtetni lehetne. Chamberlain gróf francia római követ azóta már ki-

hallgatáson volt Savich olasz külügyi államtitkárnál s francia jelentések hozzák hírül, hogy Chamberlain kijelentése szerint a francia kormány valóban és őszintén óhajta az Olaszországgal való barátságot és együttműködést. Arra vall ez, hogy a francia kormány egyelőre eltekint Mussolini vasárnapi kijelentéseitől s csak a római jegyzőkönyveket veszi alapul. Már pedig ezek a jegyzőkönyvek valóban alkalmasak arra, hogy lehetőséget nyújtsanak a kisantant államokban az olasz-magyar-osztrák gazdasági együttműködésbe való bekapcsolódásra.

Ennek a hivatalos francia álláspontnak megfelelően a félhivatalos párisi lap nem is azért támadja Benes, amiért Mussolini emlékeztetéseit után is annyira enyhe hangot használt, hanem egészen más szempontból.

A Temps mindenekelőtt súlyos elégedetlenségének ad kifejezést amiatt, hogy Benesnek az osztrák kérdés megoldására vonatkozólag más véleménye van, mint a francia külügyminisztériumnak. Meglepődéssel állapítja meg a lap, hogy Benes önmagában véve nem tartja féltelmesnek Ausztriának Németországhoz való csatlakozását. Mi lenne tehát nagyobb veszedelem Csehszlovákiára, mint éppen ez? Es mi lenne a kisantant államokra veszedelmesebb, mint éppen ez? — kérdi a Temps. Csehszlovákia egészen elmerülne a német tengerben, a német „Drang nach Osten” elve pedig Közép- és Kelet-Európa valamennyi népének a

függetlenségét tenné kockázatosná. A Temps szerint Benes nyilván politikai közéleti áldozata lett, amikor az egészen közeli nehézségek miatt nem látja a távolabbi, de lényegesen életbevágóbb veszedelmeket. Franciaország valóban a közép- és kelet-európai népek függetlenségét védi, amikor gátat akar szabni a német terjeszkedésnek. Ausztria bekebelezése csak az első lépés lenne, utána a többi államok kerülnének elkerülhetetlenül német befolyás, sőt parancsnokság alá.

SZÜLLŐ GÉZA CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAR KÉPVISELŐ VÉLEMÉNYE A RÓMAI EGYEZMÉNYRŐL

Benes beszámolója vita alá került a prágai képviselőházban is. A hozzászólások közül mindenképpen kiemelkedik Szüllő Géza magyar képviselő megnyilatkozása. Szüllő arra mutatott rá, hogy a római egyezmény következtében Csehszlovákia gazdaságpolitikailag teljesen elszigetelődött. A kormány agrárpolitikája, amely eddig is elhibázott volt, most teljesen lehetetlenné válik. Elhibázott volt Benes külpolitikái irányvonala is. Csehszlovákiának az ipara adta meg a gazdasági súlyt, Benesnek viszont az volt a szándéka, hogy politikailag és gazdaságilag térdrekenyszerítse azt a Magyarországot, amelynek a cseh ipar nem lehetett ellensége. A nemzetközi helyzet most politikailag és gazdaságilag egyaránt súlyosan megváltozott s a régi hibák eredményei meg-

mutatkoznak. Benes politikája Róma után teljes csőd elé került és Csehszlovákiát most az a veszély fenyegeti, hogy elsüllyed a germán és a latin tengerben. A pánszláv eszme ugyanis megszűnt, miután Oroszország, amely ennek az eszmének a legfőbb fenntartója volt, egészen más irányban éli ki imperialista célkitűzéseit. Benesnek az volt a hibája mindig, hogy hatalomra tört és nagyvonalú külpolitikát akart, holott ennek hiányoznak a belső előfeltételei. Le kell számolni azzal a ténnyel, hogy Csehszlovákia kis állam, amely támogatásra és barátságra szorul s nem lehetnek imperialista célkitűzései, mert ehhez gyenge és kicsiny. Ha Csehszlovákia nem akar balkáni állam lenni, kénytelen megegyezni Ausztriával és Magyarországgal. A megegyezésnek a módja pedig az, hogy ne avatkozzék be ezeknek az államoknak a belpolitikájába, mert ez nagy-zolás csak.

Végül pedig Szüllő megjegyezte, hogy nem ismerik a magyarokat azok, akik azt hiszik, hogy lemondanak jogaikról és megszűnnek ezeket keresni ott, ahol úgy érzik, hogy valóban sérelem érte őket.

A NÉMET VÉLEMÉNY

A Berliner Tageblatt is hosszasan foglalkozik Benes beszédével. A német lap természetesen egészen más sérelmez a beszédben, mint Páris. A német közvélemény szerint Benes az 1924-es genfi jegyzőkönyvet a német nemzeti mozgalom megfojtására akarja felhasználni, illetve kijátszani. Benes javaslatai nem alkalmasak az osztrák kérdés megoldására, mert Németország sohasem járulhat hozzá ahhoz, hogy az osztrákok német öntudatát elszikkasszák s elvágják a lehetőséget annak, hogy az osztrák-németek nemzeti mozgalma kiteljesedjék. Németország tudja, hogy Ausztriát minden Németország felé hajtja s éppen ezért nem fogad el semmiféle olyan javaslatot, amely útjába áll ennek a megoldásnak.

RÓMA CSEH-MAGYAR KÖZELEDÉS-RŐL TUD

Mindezekből a jelentésekből körülbelül azt a következtetést lehet levonni, amelyről a római lapok máris nagyon irnak. A fasiszta sajtó feltűnést keltő helyen közli azt a hírt, hogy Csehszlovákia és Magyarország között határozott közeledés történik s ez a közeledés a római egyezmény számlája javára írható.

Csehszlovákia most már nem zárkózik el attól, hogy gazdasági egyezményt kössön Magyarországgal s így rövidesen bekapcsolódhatik abba az együttesbe, amit a középeurópai gazdasági helyzet megszilárdítása érdekében Rómában hoztak össze.

Az olasz lapok nem titkolják azt a véleményüket, hogy Csehszlovákia közeledése az egyezmény szempontjából nagy nyereség és politikailag is olyan súlyos jelentőségű dolog, amely jótékony hatást fog gyakorolni a többi kisantant állam állásfoglalására, illetve magatartására is.

Athénben újra baj van a Balkán-egyezmény miatt

Athén, március 24.

A görög kormány iszonyu nehézségek után keresztül verekedte a Balkán-egyezmény megszavazását a képviselőházban, de újra meggyűlt a baja a szenátusban. A szenátusban ugyanis az ellenzék rendkívül erős s így az ellenzéki támadások miatt a kormány helyzete újra meggyűlt. A külpolitikai bizottság elnöke azt követelte Maximos miniszterelnöktől, hogy terjessze a szenátus elé a Balkán-egyezményhez csatolt titkos jegyzőkönyveket is, mert különben aligha számíthat arra, hogy a szenátus az egyezményt fogadja el.

Tessék kívágni! és eltenni!

12. sz. SZELVÉNY a B. L. márciusi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab márciusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 márciusi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniök, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan utal kapják meg, mint az újságot.

Amerikai ujságíró Nagyszalontán

Nagyszalonta, március 24.

A bérkocsis, aki behozta, rögtön észrevette, hogy idegen. A markában maradt hihetetlen nagyságu pénzdarábról vette észre. A szállodai portás kidüldött szemekkel tekintett hatalmas podgyaszára. A város egyetlen kávéháza tőle forrt, miatta nyüzsgött. Szegény Nagyszalontának ugyanis csak minden ötven évben van ilyen szenzációja.

A főpincér, még el sem zenghet, miről van szó, amikor már mellettem áll és érdeklődik.

— A B. L. munkatársa?

Amikor igennel felelek bemutatkozik:

— Leslie Róbert vagyok, a New York Times belpolitikai rovatának vezetője. Berlinben voltam, Moszkvába készülök, hát ide is elnéztem.

Nem értem az összefüggést.

— Nagyszalontáról riportot?

— Ó, nem, mondja, csak rokon látogatás. Én tudniillik itt születtem. Tizenhárom éves voltam, amikor kivándoroltunk.

— Mit csinál Európában?

— Szeretnék kicsit körülnézni itten. A lap igazgatójával jöttem Európába. Meglátogattuk Göbbelset, a direktor ur ott maradt Berlinben, hogy megszerezze a beutazási engedélyt Oroszországba, mert innen oda megyek.

Később Rooseveltről beszélt. Azt mondta róla: Kapitalista forradalmár. Kitűnő politikus, széles látókörű kultúremler, de szaktudás nélkül. Olyan ő, mint egy gyerek, aki az expressz hatalmas mozdonyának gépezetén babrál. Azután olyanokat mond, amit az olvasó teljes egészében

— Makacs székrekedés, vastagbélkatarrus, puffadás, vértorlódás, anyagcsere-zavarok, sárgaság, aranyeres csomók, csípőfájás eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, — rendkívül becses háziszser. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a Ferenc József víz még ingerlékeny belü betegnek is gyorsan, biztosan és mindig enyhén hat, úgy, hogy spasticus obstitationál is alkalmazható.

ben megtalál közgazdasági rovatunk hasábjain. Hogy Roosevelt a dollárt... — Hogy a farmerek... Hogy a Szovjet...

Aztán a szédületes iramu amerikai ujságírási kerül szóba. A New York Times például 850 ezer példányban jelenik meg naponta. A szerkesztőségben a gépirókisasszonyokkal együtt 3 ezer ember dolgozik. Ríporterei nincsenek egy lapnak se. Ezek a tudósítási irodának dolgoznak, amelyek aztán továbbítják az anyagot az újságoknak.

Ennyit beszélünk, azután elváltunk.

*

Másnapra kiderült, hogy a szalontai származású Leslie Róbertet 13 éves korában Klein Lászlónak hívták. Szalontai zsidó gyerek volt amikor kiment és a világ egyik legnagyobb lapjának belpolitikai vezetőjévé lett.

Leslie Klein Róbert holnap, vagy holnapután tovább utazik. Osztálytársai és ismerősei, akik 13 éves korukban nem mentek ki Amerikába, kidüldött szemekkel néznek utána és 50 évig beszélni fognak róla. A Klein fiú holnap, holnapután elindul disznóbörkofferjeivel és dollárjaival Oroszországba, akik utána néznek, azok holnap sem fogják tudni kifizetni adóhátralékaikat. Tiszta szívizomritás egy ilyen látogatás.

Minek jön ide? Csak keserít mindenkit az életével.

Reményi Sándor

Felmentő ítélet a Lomási-féle adócsalási ügyben

Arad, március 24.

Az aradi törvényszék pénteken délből hirdetett ítéletet a Lomási Erdőipar R. T. sokszázmillió adócsalási perében. A pénteki tárgyaláson a bíróság a vád öt tanuját hallgatta ki. Ezek azonban semmiféle lényeges vallomást nem tettek az ügyben.

A vád- és védbeszéd elhangzásával a bíróság hosszas tanácskozás után az ügy két vádlottját, Rebreanu Gyula és Mann Sándor dr. marosvásárhelyi pénzügyi főtisztviselőket, bizonyítékok hiányában a vád és annak összes következményei alól felmentette. Az ügyész fellebbezett.

Az adócsalási ügy másik két szereplője a Magyarországra távozott Grünfeld Ede dr. és Vadász Ernő volt igazgatók ellen a kiadási eljárás megindult. A két igazgató ügyében külön tárgyalást tart a bíróság.

Kifizetik husvétiig az újabb nyugdíjhátralékokat

Bukarest, március 24.

A pénzügyminisztérium közleményt adott ki, amely szerint elrendelte, hogy az 1933 április elseje óta előálló nyugdíjhátralékokat, temetkezési segélyeket és különbözeteket husvétiig fizessék ki a pénzügyigazgatóságok. Az érdekeltek sürgősen jelentkezzenek az illetékes pénzügyigazgatóságnál, illetőleg adóhivatalnál s igazolják ilyen természetű követeléseiket. A pénzügyminisztériumi rendelet hatálya ugyanis 1934 április elsején lejár.

Lezuhant egy hatalmas amerikai utasszállító repülőgép

Négy halon, 10 súlyos sebesült

New York, március 24.

A repülőszerecsétlenségek szomorú sorozatába tegnap újabb katasztrófa fűződött:

egy hatalmas délamerikai utasszállító repülőgép zuhant le és a szerencsétlenség négy halott, valamint tíz súlyosan sebesült áldozatot követelt.

Tizenkét utassal és két pilótával startolt a délamerikai repülőársaság hatalmas új utasszállító repülőgépe. A perui főváros, Lima közelében a nagy sebességgel haladó gép, eddig meg nem állapított okból lezuhant.

Az izzé-porrá tört repülőgép roncsai

alól a két pilótának és két utasnak már csak a holttestét tudták kihúzni. Tíz utas még életben volt: súlyos külső és belső sérülésekkel szállították őket a limai kórházba. Sérüléseik olyan súlyosak, hogy életbenmaradásukhoz kevés a remény.

Az elpusztult két utas személyazonosságát megállapították: a washingtoni svéd követ és lányával azonosak. A vizsgálat eddig mindössze annyit állapított meg, hogy a zuhanás nem történt nagy magasságból. Valószínű, hogy a pilóták motorhibát észleltek, kényszerleszállást akartak eszközölni és eközben következett be a végzetes zuhanás.

Gazdálkodás a villannyal — teljes sötétségben

Senki sem tudja, hogy mennyit és hogyan sikeríthettek a szatmári villamosműnél

Szatmár, március 24.

Hónapokkal ezelőtt a B. L. beszámolt a szatmári városi villany-üzemről egyes pénzbeszedők által elkövetett sikkasztásokról és részletesen feltárta azokat az állapotokat, amelyek ezt az üzemet oda-juttatták, hogy egyszerű pénzbeszedők éveken keresztül nagy összegeket sikeríthettek anélkül, hogy valaki ellenőrizte volna őket.

A B. L. cikkeinek Szatmáron nagy visszhangja támadt. Az emberek egyszerre elkezdtek sürgetni a felelősség kérdésének megállapítását. Most, hogy Kállay pénzbeszedőnek sikkasztási ügyében a törvényszék megkezdte a tárgyalást, kiderült, hogy a B. L. minden állítása, amely ellen pedig az érdekeltek hevesen tiltakoztak, helytálló. A tárgyalás során maga Spireanu Viktor törvényszéki tanácselnök állapította meg, hogy a villamosmű ügyvitelére még a legenyhébb kritikát sem állja ki:

— Szép kis gazdálkodás folyik Önöknél — mondotta a tanácselnök a villamosmű egyik tanuként kihallgatott főtisztviselőjének, aki bejelentette az elnöknek, hogy képtelen megállapítani azt, hogy az utóbbi évek folyamán mennyit sikeríthettek.

Szép kis gazdálkodás.

Ha ugyan egyáltalában folyt valami

gazdálkodás a villamosműnél. Mert szinte hihetetlen az a hanyagság, az a rendtelenség, amely ennél a milliók összeggel dolgozó városi vállalatnál, ki tudja mióta folyik.

Ami a legszomorúbb az egész ügyben, nem lehet még azt sem megállapítani, hogy ki vagy kik a bűnösök? A könyvekből nem lehet kideríteni, hogy egy év vagy tíz év óta folyik ez a gazdálkodás, amelynek szomorú okai vannak.

Az üzem jelenlegi vezetőjét mondják, hogy a legfőbb baj az volt, hogy a számviteli törvény értelmében még 1928-ban a városi villamos üzemnél megszüntették a kettős könyvvitelt és bevezették az állami egyszerű könyvelést, amely az üzemnek, mint kereskedelmi vállalatnak nyilvántartására és ellenőrzésére teljesen alkalmatlannak bizonyult. Ugyanarra, hogy

1928 óta még a villamosüzem vezetősége sem tudott eligazodni a könyvekben és ilyenformán az ellenőrzési lehetőség teljesen meglazult.

Persze az ellenőrzés hiányát elsősorban a villamosüzem alkalmazottai vették észre. Rájöttek arra, hogy nyugodtan sikeríthatnak, mert a sikkasztásokat vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon későn fogják felfedezni. Mindezeket például a nemrégiben kinevezett és feltétele-

A fogak legnagyobb veszélye: a tisztatlanság!

Mily könnyű azonban a fogak tisztítása és épségbentartása KALODONT-fogkrém segítségével! A dusan habzó KALODONT-fogkrém eltávolítja az ételmaradékokat és baktériumokat.

Tehát: reggel és este — KALODONT!

A HABZÓ FOGKRÉM

nül jószándéku dr. Bota Eugen igazgató annyira látta, hogy már intézkedett is azirányban, hogy az idei új üzletétől kezdve visszatérjenek a kettős könyvvitelre. És mivel az állami egyszerű könyvvezetést törvényeink kötelezőleg előírják, a kettős könyvvitel mellett, kényszerből az egyszerű könyvelést is vezetni fogják.

A pénzbeszedő sikkasztási ügyének törvényszéki tárgyalásán sem az üzem jelenlegi főtisztviselői sem a bíróság nem tudtak eligazodni a felmutatott könyveken. Ezért a tárgyalást el is kellett halasztani és könyvszakértőket kellett a legközelebbi tárgyalásra berendelni. Például a tárgyaláson felmutattak egy nyugta-könyvet. Vannak benne nyugták, amelyeket egyszer már behajtottak,

a régi nyugtát chlórmezzel láthatatlanná tették és újra kitöltötték.

Van például ott egy 1931-ből való 125.000 lejes nyugta, amely a könyvekben sehol sem szerepel és valószínű, hogy az az összeg is elszikkadt valakinek a kezén.

Az egyszerű pénzbeszedők nemcsak a villanydíjakat, de a városi vízdíjakat is behajtották, de ezeket az összegeket már nem a villanyüzemnek, hanem a városnak számolták el. Tulajdonképpen

senki sem tudott arról, hogy melyik pénzbeszedőnél mennyi pénznek és mennyi nyugtának kellett lenni.

A pénzbeszedők úgy kezelhették és mint a szomorú eredmények mutatják, úgy is kezelték a pénzeket, mint amelyeknek nincs gazdájuk. Soha senki nem számoltatta őket. Ha loptak a villanypénzből, pótolták a vízdíjakból, ha a vízdíjakból loptak, a villanypénzből pótolták.

Az üzleti könyveket pedig minden kereskedelmi iskolában mutogani lehetne. Ezekkel kellene megmutatni a növendékeknek, hogy miképpen nem szabad könyveket vezetni. Ezerkülencszázhuszonkilencetől—harmincegig a számlák nincsenek lezárva, tele vannak törlesztésekkel és javításokkal, mindenki azt írhatta beléjük, amit éppen jónak látott.

Ilyen gazdálkodás folyt a szatmári városi villanyüzemnél.

Hogy ki kezdte és ki folytatta, hogy ki a hibás és ki a vádlottak padjára való bűnös, hogy ki és mennyit sikeríthett el a polgár keserves verejtékkel kiizzadt befizetéseiből, azt jelenleg persze nem lehet megállapítani.

Talán a törvényszéki tanácselnök, aki kezét összecsapva fakadt ki az ilyen gazdálkodás ellen, a legközelebbi tárgyaláson elrendeli, hogy egy szakértőkből álló vizsgálóbizottság szálljon ki és próbáljon világosságot deríteni arra az egyiptomi sötétségre, amelyet a szatmári villanyüzem gazdálkodása áraszt.

Ezt kívánja a város, a polgárság, sőt a jelenlegi tisztviselők érdeke is.

Mert a legtöbben nem tehetnek erről a rablógazdálkodásról, kész helyzetbe csöppentek és indokolatlanul viselik el azt a gyanút, amely úgy fonódik körük, mint egy finom háló, holott könyvnyen lehetséges, hogy az igazi bűnösök, valahol a városban a markukba nevetnek.

Sem a városnak, sem a tisztviselőknek nincs, de nem is lehet titkolni valójuk ebben a sötét ügyben.

Gyerünk ki vele a világosságra!

(b. l.)

Meggyorsult a vádlottak kihallgatása a szinajai merényletpör tárgyalásán

Crainic Nichifor lapszerkesztő megtagadott minden kapcsolatot a Vasgárdával
Az idősb Zelea-Codreanu és a vezérkar többi tagjainak vallomásai

Bukarest, március 24.

A szinajai merénylet bünperének tárgyalása során a csütörtök délutáni ülésen a „halálosztagosok” vezetőit hallgatták ki. Ezt megelőzőleg Hotineanu ezredes, katonai ügyész felháborodással utasította vissza Hodos vádlottat azt a kijelentését, miszerint őt megverték a szigurancán. Tizennégy év óta, amióta hivatalát betölti, csak kommunistáktól hallott olyat, hogy a szigurancán vernek. Be fogja bizonyítani, hogy Hodos állítása nem fedi a valóságot.

Silaghi Victor ügyvéd, vádlott, elismeri, hogy december 30-ikán, azaz a merénylet utáni napon Caranicánál, Constantinescu egyik cinkosánál lakott, s ott Zelea-Codreanu feleségével együtt meglátogatta. Három-négy napig lakott ott s ki sem mozdult.

Dumitrescu lelkész a rendkívüli főügyésznek arra a kérdésére, miért neveztek az ő csoportját „halálosztagnak”, azt válaszolja, hogy csak azért, mert ennek a tagjai készek voltak minden áldozatra, még a halálra is. Elmondja, hogy a múlt év júliusában ő helyettesítette Zelea-Codreanu Cornél, amíg üdülni volt. Karácsony estéjétől december 29-ig, Duca meggyilkolásának napjáig, lakott Cantacuzino tábornoknál.

Ignat tábornok, elnök: Ismerte-e a gyilkosokat?

Dumitrescu lelkész: Mind a hármukat. Constantinescuval együtt voltam propagandauton Erdélyben. Nem hittem hogy képes lenne ilyen cselekményre. Ha tudtam volna szándékairól, megakadályoztam volna annak végrehajtását.

Steliescu Mihály ügyvéd, volt képviselő, elmondja, hogy miért és hogyan csatlakozott a vasgárdához. Azzal vádolták, hogy ő szervezte meg a halálosztagot. Ő is hangoztatja, hogy a szigurancán fenyegetésekkel és ígéretekkel kényszerítették, árulja el Codreanu Cornél lakóhelyét. Állítólag 200.000 lej és havi 10 ezer lej fizetést ajánlottak fel neki ezért.

Zelea-Codreanu Ioan középiskolai tanár, a „kapitány apja, miután elmeséli, hogyan tartóztatták le Brassóban, vissza-utazik a vádakat, amelyeket ellene emelnek. Elismeri, hogy a vasgárda feloszlása után kérte Istentől a bűnösök megbüntetését s „fekete bőjtöt” tartott, akár a bibliában. Isten meg is hallgatta könyörgését.

Ignat tábornok, elnök: Ne magasztalja fel a büntetést!

Azzal a váddal kapcsolatban, hogy gyűlöletesen vádolta Ducát, csak annyit ismer el, hogy azt hangoztatta: a liberális párt a Vasgárdával szemben ugyanazt a szerepet játszotta, mint régebben Dollfuss a nemzeti szocialisták ellen.

Petrovicescu tábornok, rendkívüli vádbiztos erre felolvassa a tanár egy levelét, amelyben többek között azt írja, mondják meg Ducának, ha Dollfuss szerepét akarja játszani a nemzeti lelkiismeret ellen, úgy nem szelid németesésképp lesz dolga. A román nép körében nem egy, hanem tízezer Derfl akad, akiknek nem fog reszketni a kezük.

Az öreg Zelea-Codreanu Ion igyekszik kimagyarázkodni, majd kijelenti, hogy mint keresztény és misztikus lélek, sajnálja Duca halálát.

MOTA, COTIGA ÉS CRAINIC

A péntek délelőtti tárgyalási ülésen Ignat tábornok-elnök ismét felhívta a vádlottak figyelmét, hogy csak a legfontosabbat adják elő vallomásukban.

Mota Ion, akit elsőnek hallgatnak ki, kijelenti, hogy neki nincs is mondanivalója, mert ellene az egyedüli vád csak az a vallomás, amelyet Vladescu ezredes-főügyész előtt tett.

Vasilu-Cluj védő megkérdi, tud-e arról, hogy a múlt évben egyesek el akarták tenni láb alól a Vasgárda több vezetőtagját?

Mota: Igen, a múlt ősszel keringtek ilyen hírek, de alaptalanoknak bizonyul-

tak. Ennek ellenére feljelentést tettünk az illovi főügyésznél.

Banea vádlott elismeri, hogy 1927 óta tagja a Vasgárdának, majd elmondja, hogy a múlt nyáron feljelentés alapján letartóztatták azzal a váddal, hogy ő a fogarasmegyei pénzhamisító banda vezére.

Cotiga diák szintén annak beismerésével kezdi vallomását, hogy 1927 óta tagja a Vasgárdának, később pedig a vasgárdista diákok parancsnoka lett.

Petrovicescu tábornok: Milyen viszonyban volt a gyilkosokkal a merénylet előtt? Mióta ismerte őket?

— Nem emlékszem, mióta ismerem őket. Mindenesetre régóta.

A rendkívüli fővadbiztos: Mit csinált a feloszlás után?

Cotiga: Nem mentem haza, mert tudtam, hogy letartóztatnak.

Solomon Cristache vádlottól is elsősorban azt kérde a fővadbiztos, ismerte-e a három merénylet?

Solomon: Igen, de kevésbé. Karácsony előnapján Constantinescu egy delegáció-

val hozzám jött, hogy gra uláljon névpouma.

Petrovicescu tábornok: Miről beszéltek? Solomon: Sokan voltak nálam, meghívtak és gratuláltak, mindenféleképp beszéltünk. Amikor beinvitáltam, Constantinescu nem akart bejönni a szalonba.

Ezután Crainic Nichifor kihallgatása következik. A betiltott Calendarul főszerkesztője kéri, tegyenek fel neki kérdéseket, mert nincs semmi konkrét vád ellene.

— Ismerte-e a három gyilkost? — kérde tőle is Petrovicescu tábornok fővadbiztos.

Crainic: Nem. Különben is csak igen kevés vasgárdistát ismertem. Csak Zelea-Codreanu Kornél ismertem évek óta.

— Mióta?

— Amióta a közéletben szerepel.

— Milyen politikai kapcsolatai voltak a Vasgárdával?

— Semmilyenek.

— De hiszen jelölték képviselőnek!

— Igen, azonban nem voltam és nem vagyok tagja a gárdának.

A délelőtti ülés Garneala vádlott kihallgatásával ért véget.

ROOSEVELT 48 órás fegyverszünetet kötött a sztrájkvezérekkel

Vasárnap reggelig létre kell jönnie a meg-
egyezésnek, különben félmillió amerikai
munkás szünteti be a munkát

New York, március 24.

A harmincórás munkahét miatt kitört harc egyre veszedelmesebb méreteket ölt New Yorkban. Csütörtökön újabb mérges összetűzés volt a sztrájkoló gépkocsivezetők és a sztrájksegítők között. A rendőrség ismételt beavatkozott, amelynek órák hosszatt tartó komoly verekezés lett az eredménye. A sztrájkolók 50 gépkocsit összetörték és ugyanannyi gépkocsivezetőt súlyosan megvertek.

A szinte állandósult utcai harcok miatt megremült polgárság beadvánnyal fordult a város polgármesteréhez, La Guardiához. A beadványban azt kéri az aláírók, hogy a polgármester New York állam kormányzójától azonnal kérjen katonai segítséget az utcai zavarok elfojtására, mert minden jel arra vall, hogy a

rendőrség gyenge és tehetetlen a sztrájkolók-
kal szemben.

Roosevelt elnököt állandóan tájékoztatják a helyzetről. Az elnök egyébként fogadta csütörtökön a sztrájkmozgalom vezetőit és hosszas tárgyalás után

40 órás fegyverszünetet kötött velük, olyan értelemben, hogy addig a sztrájkvezetők várjanak az általános sztrájk kihirdetésével, mert az elnök olyan intézkedésekre gondolt, amelyek a munkásság aggodalmait eloszlatják.

Amennyiben vasárnap reggelig a megegyezés létre nem jön, vagy pedig Roosevelt nem ejti el véglegesen a harmincórás munkahét tervét, úgy hétfőn 4 millió munkás teszi le a munkát s újabb 24 óra alatt még három-négymillió munkás csatlakozására lehet számítani.

Meghalt Reinitz Jakab

Nem sikerült a műtét a vakarészi rabkórházban

Halála előtt belejezte háromkötetes regényét az
utóbbi évtized legizgalmasabb bűnügyének
lőszereplője

Szatmár, március 24.

Néhány héttel ezelőtt közöltük Reinitz Jakabnak ügyvédjéhez intézett levelét, a melyben 500 lejért kért arra, hogy műtétet végeztessen el magán. Ugyanebben a levélben közölte, hogy befejezte háromkötetes regényét, amelyben ártatlanságát igyekszik bizonyítani. Az ügyvéd el is küldte a pénzt és Reinitz alávetette magát a műtétnek. Pénteken azután újabb értesítés érkezett a satmári ügyészséghez:

A vakarészi fegyház, ahol az utóbbi időben Reinitzt őrizték, táviratilag értesítette a satmári ügyészséget a műtét eredményéről. Eszerint az orvosi beavatkozás nem sikerült és Reinitz Jakab, az utóbbi évtized legérdekesebb és legrejtélyesebb bűnügyi történetének főhőse, meghalt.

Már el is temették az ottani szidó temetőben.

Reinitz Jakab ügye most tíz éve hozta izgalomba nemcsak a jogászai köröket, hanem az egész erdélyi közvéleményt. Mint

emlékezetes, Grosz Hermann nagybányai kereskedő meggyilkolásával vádolták, akit valami aranycsempészeti üzlet ürügyével kicsalt a felsőbányai erdőbe és ott meggyilkolta. De több gyilkosság gyanúja is nehezedett rá: egy-egy Kassán és Magyarországon, Nyíregyháza környékén elkövetett gyilkosságot is az ő rovására írtak. Reinitz körömszakadtáig védekezett, beismerte, hogy foglalkozott kétes ügyletekkel, de gyilkolni — ugymond — nem gyilkolt soha. A gyanu azonban nagyon erős volt és bizonyítékok is akadtak — részben közvetett, de részben közvetlen bizonyítékok, mint a megtalált gallér és a kalapács. Reinitzt végül jogerősen életfogytiglani fegyházra ítélték. Évekkel az ítélet után újabb terhelő bizonyítékot találtak Reinitz ellen. A cseh hatóságok elfogtak egy Fuchs Jenő nevű huszár bádósgegedet, aki bevallotta, hogy bűntársa volt Reinitznak a Grosz Hermann-féle gyilkosság elkövetésében.

Az a szívósság és makacsság, amellyel

annakidején és azóta is Reinitz ártatlanságát bizonygatta, egészen egyedülálló. Főleg az újságokra haragudott és kijelentette, hogy elítélésének csak az újságírók az okai. Valójában azonban a gyanúkok és bizonyítékok halmozódtak fel ellene olyan mértékben, hogy beismerő vallomás híján is el kellett ítélni.

Az utóbbi évtizedekben nem tanúsított a közvélemény olyan érdeklődést bűnügy iránt, mint ebben a rejtélyes esetben. Vélemények, ellenvélemények, viták és magyarázatok halmozódtak egymásra.

Reinitz az utóbbi tíz évben, amelynek legnagyobb részét a nagyenyedi börtönben töltötte, rögeszmeszerűen még mindig ártatlanságát igyekezett bizonyítani. Ezt a célt szolgálta volna a regény is, amelyen lázasan dolgozott és még halála előtt be is fejezte. Hogy a regénykézirat most már mi lesz, azt nem tudni. Lehet, hogy az ügy rendkívüli érdekességére való tekintettel akad, aki kiadja Reinitz családjára már nem igen gondoskodhatik erről, mert elköltözött az országból. Mikor az ügy végetért és Reinitz mögött véglegesen bezárult a börtön ajtaja, valamennyien elköltöztek Palesztinába, hogy meneküljenek a közfelfűvés és a kínzó emlékek elől.

Az utóbbi időben Reinitz teljesen összetört ember képét mutatta. Látható volt, hogy nem éri meg a szabadulás öráját, a mihez még több mint két év hiányzott. A tíz év óta kihirdetett különféle kegyelmi rendeleteket ugyanis Reinitz esetében is alkalmazták és büntetése már annyira lecsökkent, hogy 1930-ban kiszabadult volna.

Az aradi csempészforténet legújabb fordulatai

Arad, március 24.

Amint jelentettük, az aradi rendőrség pár nappal ezelőtt hatalmas arányú selyemcsempészést leleplezett le. A rendőrség a legnagyobb titoktartással kezelte az ügyet, úgy, hogy részletek nem kerülhettek nyilvánosságra. A legújabb jelentések azonban most részletesen beszámolnak a selyemcsempészés ügyéről.

Négy nappal ezelőtt az aradi rendőrség bizalmas értesülés alapján detektíveket küldött ki az aradi vámhivatalba. A detektívek észrevették, hogy egy Torna közszeg felől érkező, nagy csomagokkal megrakott szekér igyekszik a városba jutni. A detektívek nem állították meg a szekert, hanem nyomon követték. A szekér Barna János aradi magántisztviselő lakása előtt állott meg.

Barna János nem ismeretlen az aradi rendőrség előtt. Pár hónappal ezelőtt Barna, aki egyébként a Schenker szállító vállalat tisztviselője volt, egy hatalmas szürke Daimler autón nagymennyiségű selyemfonalat csempészett be Aradra. A hatóságok akkor Barnát 278 ezer lej bírsággal sújtották. A Schenker vállalat aradi fiókja pedig felmondott neki. Barna ezután is Aradon maradt és tovább „működött.”

A detektívek azonnal letartóztatták a szekér utasait, a szekéren levő árut elkobozták és házkutatást tartottak Barna lakásán. A lakásban 400 kiló angol selymet találtak. A felvett jegyzőkönyv alapján a hatóságok ezután 800 ezer lej bírságot róttak ki Barnára.

Az ügy érdekessége az, hogy a nyomozó hatóságok sem azt nem tudják, hogy ki küldötte a selymet, sem azt, hogy kinek akarta Barna továbbítani. Barnát pár nap óta őrizetben tartják, de mint a multkorai letartóztatása alkalmával is, egy szó nyilatkozatot sem tesz. A szekéren, amelyen a selymet behozták, egy parasztfasszony és 2 paraszt férfi ült. Ezek csak annyit tudnak a dologról, hogy a selymet Podinától, a hírhedt csempésztől kapták. A csempész jelenleg Magyarországon tartózkodik, úgyhogy a nyomozás ebben az irányban megakadt.

Pénteken Barna Jánost, Vulpe Constantin vezető ügyész, a vizsgálóbíró és a rendőrségi megbízott jelenlétében újabb kihallgatja. A kihallgatásról, amely örökig tartott, még nem adtak ki jelentést.

A medgyesi borkiállítás díjat nyert

BORAINKAT

Brassóban kizárólag saját pincénkben árusítjuk.

Új és ó-borok! Olcsó árak!

Külföldi Bortermékek Szindikátusa
Brassó, Weiss Mihály utca 13.

A legutolsó párisi ujdonságok „MARTINIQUE“

ÉS

„TROTTEUR“

Exklusivitások ruháknak és kosztümöknek.

GALLIA BRASSÓ,
Szabadságtér 3 szám (Buzasor).

HABEMUS DANDEAM...

A marosvásárhelyi legújabb időközi bizottság elnöke visszahozta egy szomorú husvét emlékét

Marosvásárhely, március 24.

A marosvásárhelyi időközi bizottságok körüli kifejtett botránykrónika, ezuttal újabb és talán nem utolsó fejezettel gyarapodott.

Szükségtelennek tartjuk ezuttal az előzményeket újlag hosszasan megismételni.

E sorok írója többször beszámolt már arról a szégyenletes botrányokról, amely a liberális párt marosmegyei szervezetének belviszályait elsősorban a székely főváros lakosságával éreztetve, hónapok óta a legfurább közigazgatási helyzetekbe sodorta a város lakosságát.

Marosvásárhelyen a liberális uralom óta, mint ismeretes, már két időközi bizottság működött, de mindenki tudta, hogy ezzel még nincsen befejezve a konkrét való túlekedés. A marosvásárhelyi polgár, aki még tegnap a második számú időközi bizottság tagjainak neveivel felelt le békés adófizetői ágyába, tudta, hogy mára már új neveket szolgálhat fel reggeli kávéja mellé a helyi érdekű közönség.

És nem csalódott...

Hetek óta tartó különböző légközpontú híresztelések és találgatások után, egy belügyminisztériumi távirat, amely nem törődik azzal, hogy a marosvásárhelyi polgár mit gondol,

immár a harmadik számú időközi bizottságot bizta meg a marosvásárhelyi polgárság érdekeinek megvédésével. Nemes feladat...

A távirat nem is annyira a furcsa közigazgatási komédia mindinkább terebélyesedő mellékzöngéi miatt, mint inkább egy név, az időközi bizottság elnökének neve miatt keltett városszerte feltűnést Marosvásárhelyen, különösen kisebbségi körökben.

A marosvásárhelyi időközi bizottság új elnöke, mint ahogy arról a napisajtó szürkén és tömören beszámolt: Dandea Emil ügyvéd, aki már volt a marosvásárhelyi városháza élén.

Az első liberális kormányzat idejében, 1922-től 1926-ig volt az új bizottsági elnök teljhatalmu ura a székely fővárosnak és ebben az időben máltán megnyilatkoztak igazi érzelmei.

Az akkori polgármester egész sereg román intézményt teremtett Marosvásárhelyen, iskolai és egyházi viszonylatban iskolákat és templomokat emelt, azonkívül román szobrokkal népesítette be a székely főváros főterét. Ezeket a hazafias akciókat mindenki természetesnek találta Marosvásárhelyen, hiszen a románosítási folyamat akkor már országsszerte divatosá vált.

Dandeanak azonban mindez kevés volt. A marosvásárhelyi kisebbség azonban, több mint tíz évvel ezelőtt, ugyanebben az időben, pontosan husvét előtt, szörnyű meglepetésre ébredt.

Dandea Emil, az új marosvásárhelyi polgármester máról-holnapra helyetért magyar tisztviselőnek mondott fel a városházán, mint a rossz cselédeknek szokás, hogy helyeiket román nemzetiségű tisztviselőkkel töltsse be.

A marosvásárhelyi magyarságnak akkor fekete husvétja volt és ennek a szomorú ünnepnek az utóje, még most, egy évtized múltán sem múlt el.

Az 1934-es husvét újabb meglepetést hozott a székely főváros magyarságának.

Dandea Emil, aki akkor 76 magyar egyszemélyt semmisített meg máról hol-

napra, ismét itt van a marosvásárhelyi városházán és ismét munkába kezd. Habemus Dandeam...

A marosvásárhelyi magyarság abban bizakodik, hogy az elmúlt esztendő, amely alatt Dandea Emil ellenzékekben volt és egyszer saját pártjával is összeütközésbe került, több megértést plántáltak a marosvásárhelyi polgármester lelkébe, mint amennyiről eddig tett tanúságot a magyar kisebbséggel szemben.

A marosvásárhelyi magyarság reméli. Mit is tehetne egyebet?

Benczel Béla

MEGTÖRTÉNT A BEIKTATÁS

Az újonnan kinevezett időközi városi bizottság pénteken délelőtt fél 11 órakor a városháza nagytermében letette a hivatali esküit Rosca Péter közigazgatási vezérfelügyelő és Porubsky Ferenc várme-

gyei prefektus jelenlétében. Critu, a távozó tanácselnök ünnepélyesen átadta hivatalát, majd elhangzottak a szokásos üdvözlőbeszédok. Dandea Emil dr., az egykori s most újból nyeregbe jutott polgármester, beszédében olyan kijelentéseket tett, amely a város magyar lakosságában — eddigi működését ismerve — meglepetést, de egyben a jövőre vonatkozólag reményeket is keltett. Nevezetesen Dandea azt hangoztatta, hogy békés együttműködést kíván a kisebbségekkel s ha a hivatalos nyelv a román is, ohozzá mégis mindenki saját anyanyelvén folyamodhatik és mondhatja el kívánságát vagy panaszát.

Az esküt különben csak az új időközi bizottság román tagjai tették le. A Magyar Pártnak tudvalevőleg új tanácsosi tagságot ajánlottak fel, de a párt még nem döntött, hogy az adott körülmények közt részt vesz-e a tanácsban?

Ugyancsak pénteken délelőtt leváltották a kereskedelmi és iparkamara vezetőjét is. Az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumtól érkezett távirat értelmében az új ideiglenes vezetőség a következőkből áll: elnök Capruceanu szászrégeni fatermelő, tagok: Jonescu Máté borszéki fűrészgyáros, Bota János marosvásárhelyi kereskedő, Breckner Vilmos marosvásárhelyi szappangyáros, Bürger Albert marosvásárhelyi sörgyáros, Benkő László nyomdatulajdonos — eddigi alelnök — Bustya Béla, a marosvásárhelyi magyar ipartestület elnöke, Váradi Árpád kereskedő és Mesztic Albert gyáros, mindketten marosvásárhelyiek s végül Rosenfeld Jenő kereskedő, volt alelnök. Az új vezetőséget hétfőn iktatják be hivatalába.

— Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségek, vérszegénység, sápadtság és lesoványodás eseteiben reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti a tápanyagok vérbejutását.

A minisztérium távirati rendelettel szabályozta a cukorárakat

A kereskedők csak egy lejjel csaphatnak hozzá a gyári árakhoz

Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium tegnap táviratot küldött az összes vármegyei prefekturának és polgármesteri hivataloknak a cukorügyben. A távirati rendelet szerint kiesinyben minden kereskedő csak egy lejjel adhatja drágábban a cukrot a gyári áraknál. A rendeletet be nem tartó kereskedők ellen kihágási jegyzőkönyvet kell felvenni.

Gyári árak jelenleg: 24 lej a porcukor és 26 lej a kockacukor kilója. A kiesinybeni eladói árak tehát: porcukor 25 lej, kockacukor 27 lej kilónként.

A drágábban árusítók ellen az árdragítási törvény 26. fejezete értelmében, a vevők azonnal feljelentést tehetnek az illetékes hatóságoknál: az ügyészségnél, rendőrségnél, vármegyei prefekturánál, szolgabírói hivatalnál, stb.

Bukarest, március 24

A közoktatásügyi minisztérium figyelmébe!

Erkölcstelen merényletekkel vádolják a petrilai állami iskola igazgatóját,

a vádokról tanuvalomások hangzóttak el, jegyzőkönyvek készültek, de az igazgatót még nem mozdították el állásából

A szülők nem merik iskolába küldeni serdültebb leánykáikat

Petrozsény, március 24

A közoktatásügyi minisztérium szíves figyelmébe ajánljuk az alábbi tanügyi esetet.

A zsilvölgyi petrilai bányatelep lakossága között hónapok óta izgalom és nyugtalanság uralkodik. Az izgalom és nyugtalanság oka az, hogy az ottani alsófokú állami iskolában olyan állapotok uralkodnak, amelyek nem csak megbotrányoztatják, de aggodalomra is késztetik a szülőket, akiknek gyermekeik ebbe az iskolába járnak.

Még a múlt évben történt, amint annakidején megírtuk, hogy a petrilai szülők, polgárok és munkások együttesen panaszíratot küldtek be a dévai tanfelügyelőséghez. G. Fotescu iskolaigazgató ellen. Ez az iskolaigazgató az okiráltságból került ide, 26–28 éves fiatalember, aki ellen a panaszírat olyan súlyos erkölcsökbe ütköző vádakat emelt, ame-

lyeknek alapján az igazgatót nyomban el kellett volna távolítani az iskolától. A panaszírók arra kérték a tanfelügyelőt, hogy az emelt vádak kivizsgálására azonnal küldjenek ki vizsgálóbiztost.

Bár a tanfelügyelőcégnek azonnal ki kellett volna küldenie a vizsgálóbiztost az iskolaigazgató ellen emelt vádak kivizsgálására, ez csak hosszú idő után történt meg. A tanfelügyelőség Bizu inspektort küldte ki Petrila-ra a vizsgálat lefolytatására. Ez november 4-én történt. Az inspektor maga elé idézte a panaszíró szülőket, akik jegyzőkönyvbe mondták, hogy

nem merik az iskolába küldeni a hatodik és hetedik osztályos nagyobbacska leánygyermeküket, mert attól félnek, hogy az igazgató erkölcstelen merényletet követ el ellenük.

Ezt a súlyos vádat az alábbi esetekkel igazolták:

Néhány leánygyermeket annyira öszszecsapdett az igazgató, hogy annak nyoma két hétig is meglátszott.

A leánykákat állandóan csókolgatta. Az egyik leányka elpanaszolta, hogy az igazgató behívta az irodába, tollhegyet, írónt ajándékozott neki és erősen csókolgatta. Ezt a kislányt a szülei azóta sem engedik az iskolába...

Három másik leányt egy üres tante rembe hívta be és ott csókolgatta őket az igazgató.

De nemcsak a szülők, hanem az iskola tanítónői is súlyos vádakat soroltak fel az inspektor előtt az igazgató ellen. Az vallották, hogy

az igazgató állandóan szerelmi ajánlatokkal üldözte a tanítónőket is, egyeseket el is helyeztetett, mert nem tudta célját elérni.

Az egyik tanítónő azt mondta be jegyzőkönyvbe, hogy az igazgató egy éjjel bekopogtatott lakására, amitől annyira megijedt, hogy házigazdája védelmére kért, aki ki is ment, hogy kérdőre vonta, mire az igazgató revolverrel lövöldözni kezdett.

Az egyik takarítónő ugyancsak revolverrel fenyegette meg az igazgatót, mert nem volt hajlandó szerelmi vágyait kielégíteni.

A vizsgálat után azt remélték a szülők, hogy miután a súlyos vádak beigazolás nyertek és azokat jegyzőkönyvbe is foglalták, az igazgatót azonnal el fogják távolítani az iskolától. De ez nem történt meg. A szülők türelmetlen sürgetésére három hónap múlva, február 21-én,

a nagyszebeni tanfelügyelőségtől küldtek ki másik inspektort Petrila-ra,

aki az egész kihallgatási eljárást és jegyzőkönyveket újra lefolytatta.

A szülők, gyermekek, tanítónők és takarítónő újra elmondották panaszukat vádjaikat Fotescu ellen, de azóta senki történt intézkedés az igazgató eltávolítása ügyében, ami az iskolaköteles leánykák szüleit érthető nyugtalansággal tölti el s éppen ezért újabb akcióra készülnek.

Nem tudjuk, melyik fórumnak a bűnök mulasztásán, vagy hanyagságán mulik ennek a hajmérésztő tanügyi sérelemnek orvoslása. Ugy a dévai tanfelügyelőség mint a nagyszebeni főtanfelügyelőség ki küldöttje kivizsgálta mára petrilai iskolai igazgató ellen felhozott súlyos vádakat s hogy ezek a vádak nem légbőlkapottak, azt jegyzőkönyvi vallomások igazolják.

Tisztelettel kérdezzük a közoktatásügyi minisztériumot, hogyan lehetséges, hogy George Fotescu iskolaigazgató nem repült még állásából?

Reméljük, ami eddig késett, rövidesen megtörténik.

(p. m.)

A nemzetiszocialista demagógia első nagy pofonja

Berlin, március 24.

A német birodalmi egyház, amely teljesen behódolt a nemzetiszocialista demagógiának, tegnap megkapta az első léket.

A wesztfáliai tartományi evangélikus egyház zsinata azt a határozatot hozta, hogy kilép a birodalmi egyházból s ezzel a lépésével tüntet Müller birodalmi püspök politikájá ellen.

A wesztfáliai egyházkerületnek az a sérelme Müllerrel szemben, hogy nemrégiben Dortmundban betiltották az egyháztanács gyűlését, amelyen tiltakozás hangzott el a nemzetiszocialista keresztény egyház megalapításával szemben.

A wesztfáliai zsinat egyébként Hindenburg birodalmi elnöktől kért védelmet a várható üldözésekkel szemben.

Tűz a nagyváradi Moskovits-telepen

Nagyvárad, március 24.

Csütörtökön este fél 10 órakor hatalmas tűz ütött ki a Moskovits-ipartelepen. A tűz a kísérleti laboratóriumban és a növényosztályon támadt. Közben volt az éterraktár is s ha az is kigyullad, bálványozatlan rombolást előidéző robbanás történik. A kivonult tűzoltóság szerencsére 11 órára lokalizálta a tüzet. A kár így is igen nagy.

A tűzvész színhelyére egy század katonaságot kellett kivezényelni, hogy a kíváncsiskodó tömeget visszatartsa.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük eisején lejár, a mai napon postautóval küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautóvalány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folyóiratlagos küldésében megszakítás álljon elő.

A patogatott és a tavasz

Tavasszal és a gyöngyvirággal, az ibolyával együtt megjelenik az utcán a patogatott kukorica is. Tavasz árú a patogatott, de az idén korábban került ki a piacra, még nem mult el a tél, mikor már árulták. Gyenge üzlet lehetett télen a patogatott, mert csak frissen, ropogósan szereti az ember, amikor még érezni rajta a meleget, de hát az, aki árulja, nem igazodhatik mindig az ingyencek izlése után.

Mert a patogatott kukorica egyszíntes, komoly megélhetési forrás.

Városban, falun nem.

Falun egyáltalán nem árucikk a patogatott, hanem téli szórakozás, unaloműző ropogtatás a fonóban, más összejöveleken, ahol a fiatalok kézimunkázik és mesemondó nénikék Argyilus királyfirol, meg a hétfeji sárkányról mesélnek. Bár lehet, hogy ujabban megszűnt falun a mesemondás és a patogatott ropogtatás. A fonóestéken a napi gondokról, a rossz viszonyokról, az élet elviselhetetlen bajairól folyik a beszélgetés, amihez nem illik az ilyen kedélyes ropogtatás szórakozás.

Városban komoly megélhetési forrás a patogatott kukorica.

Az árú nyakába akasztja széles kosarát, lépked lassan utcáról utcára, keresi a csoportosulást, a játszótérreket és harsányan kinálja az árúját:

— Friss patogatott kukoricát tessék penni!

Öreg néni keletelpezik egy forgalmas sarkon, kirakja az árúját maga elé, hogy a közönség lássa. Az árú a nyitott száju zsákban, széles kosarában olyan csábítóan kinálkozik, hogy muszáj venni belőle.

— Hogy adja néni?

— Egy lej, instálom, félliterje.

Fürge kézzel teletölti hamarosan a mércét, még ráadás is ad a friss sültű fehérhátú bogárkából, ám lássa a vevő, hogy szívesen méri.

— Hát fogy-e?

— Most már fogy elég szépecskén! Ha kisüt az áldott tavaszi nap, szívesen veszik, még az urak is... Tetszik tudni, hogy van az, hogy a tavasztól megjön a kedve mindenkinek, hát egy kis patogatott kukoricát miért ne eszessen az ember séta közben?

Hát igaz, miért ne eszessen az ember egy kis patogatottat, ha már itt az áldott tavaszi nap s ha felderül tőle a bus kedély. Tulajdonképpen rejtelj, hogy miért derül fel az ember kedélye a tavasztól, mert sok oka nincsen ugyan rá. Mit remélhetünk? Egy kis hőváltást és egy kis patogatott kukoricát. Szerényen lettünk nagyon, ha ennek is örülni tudunk.

Nagykosárral kisfiú áll az iskola előtt, ahonnan zsiajosán ömlik ki a sok tan-

köteles. Néhányan nyomban elkezdenek gombolni. Gurulnak a gombok, egyik nyer, másik veszít. A patogatott-árú kisfiú nézi a játszókat, minden dobásnál ő is izgul. Aztán öregek kis arcán gondfelhő suhan át és lassan elindul az árúval.

— Friss, patogatott kukoricát tessék penni!

— Hogy adod?

Mialatt méri, beszélgetni kezdünk. Az apja két éve munkanélküli. Az anyja mosni jár, ha van hová. Öten vannak testvérek, ő a legnagyobb. Tizenegy éves. Szánalmasan csenevész, valahol megakadt a növekedés, de az arca öregek, mint egy

rokkant törpének. A családnak ő a jövődelmi forrása. Amióta kisült a nap, a mióta nyújtani kezdi meleg testét a tavasz, azóta ötven, hatvan lej árú is elad a patogatottból. Az üzlete fellendült. Könnyebb lett az életük otthon, már nem éheznek...

Ha másért nem, hát ezért is érdemes örülni a tavasznak.

A patogatott, mint tavaszi megváltás...

A patogatott, mint élet.

A patogatott fehér pici rózsza, amelyet ez a reménytelen tavasz, mint virágot, mint büszke diszt tűz a gomblyukába (ny)

ABLAK

Németországban mostanában nevezik ki a különböző tartományokban az úgynevezett tartományi erénycsöszöket. A tartományi erénycsösznek az a kötelessége, hogy felügyeljen arra, vajjon a fuffentartás az állam által megkövetelt és előírt keretek között mozog-e és megfelel-e a fajelmélet követelményeinek. Ecélből a tartományi erénycsöszök minden tartománybeli házaspárnak egy kérdőívet küldenek és ezen a kérdőíven ilyen kérdések olvashatók: Milyen színe van a szemednek? Milyen színű a feleséged szeme? Milyen a hajad színe? És a feleséged? Alsólábszárad vajjon rövid és ikráid vastagok? Feleséged alsólábszára rövid és ikráid vastagok? Fejed formája kerek és széles, vagy hosszú és keskeny? Hajlamos vagy-e a hizásra? És feleséged? Feleségednek melle gömbölyű vagy körtealakú? Gyermeketek vannak? Ha nincsenek, úgy miért nincsenek? Ha van, úgy hasonlít rájuk? Gyermeked apja minden kétséget kizárólag te vagy? Van-e valami feltűnő szenvedélyed? Összesen heppen ilyen kérdés szerepel a kérdőíven, melynek egyes kérdései mélyen sértik a házassági legbensőbb titkait is. A kérdőívek ki nem töltését szigorúan büntetik.

ANAM FIATAL CSÁSZARA MEGNÖSÜLT

Bao Dai, Anam 20 éves császára, aki jelenleg Párisban végzi egyetemi tanulmányait, néhány nappal ezelőtt megnősült. Felesége egy kókinai előkelő család leánya. Képünk a boldog fiatal férjet hagyományos anami nemzeti viseletben ábrázolja.

A BRASSÓI TURISTA EGYLET IDŐJÁRÁSJELENTÉSE A NAGYKÖHÁVASRÓL

Az időjárásjelentés kelte: március 23, reggel 6 óra.

Hőmérséklet: nappal átlag plusz 10 fok, éjjel 0 fok.

Felhőzet: fátyolszerű vékony. Hómagasság: csak helyenként 30—40 cm.

Hóminőség: lágy.

Szél iránya: déli és délnyugati.

Megjegyzés: Sihez még elszigetelt kisebb részletek alkalmasak.

— Időjárásjelentés. A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint a hőmérséklet a következő huszonegy órában valószínűleg kissé csökkenni fog. A felhőzet általában változó, helyenként záporosóval, esetleg kisebb zivatarokkal.

— Nyelvtanfolyamot rendeznek a csikmadéfalvai vasútságon. Csikmadéfalról jelentik: Eufrosiu csikmadéfalvai állomásfőnök az ottani állami iskola igazgatójával karöltve, román tanfolyamot létesített a kisebbségi alkalmazottak részére. A tervezet szerint minden szerdán, csütörtökön és pénteken este egy-egy órán át tanítják a vasutasokat román nyelvre. Eddig 57 foglalkozást tartottak és 2 raktárnok iratkozott be a tanfolyamra.

— Hol töltötte a néni az éjszakát? Newyorkból írják: A lapok jelentik Detroitból, hogy egy John Morrow nevű kisfarm tulajdonosa elvált feleségétől. A férj 83, a feleség 75 éves. A válás oka: Az asszony bebizonyíthatóan egy egész éjszakán át nem jött haza és vonakodott megmondani, hogy azt hol töltötte. A tudósítások úgy írják le az asszonyt, mint aki meghazudtolja korát. Erdekes, hogy az asszony nem, mint hinni lehetne, csupán dacból hallgat, hanem szomszédaival és ismerőseivel szemben titkolózó. Tréfásan jegyzi meg, hogy a gangszterek ellopták, de reggelre visszahozták.

— Öt pesti gyerek szökése. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség eltűnési osztályán az utóbbi két napon valószínűleg egymásnak adták a kilincset a kétségbeesett szülők. Összesen öt, körülbelül hasonló korú gyerek eltűnését jelentették be. A rendőrség megállapította, hogy az eltűnések között összefüggés van. Az öt iskolás fiúcska együtt játszadozott. Kedvenc játékuk a „matrózosi” volt és mindegyikük „csak” úgy falta a tengerésztorzénákat. A rendőrség azt gyanítja, hogy a „kalandok” kezdetén levő öt gyerek Fiume felé vette útját. Ebben az irányban indították meg a nyomozást.

— ARISZTID ÉS AZ ADÓ. Arisztid grófhoz beállt egy egyenruhás ember és így szól:

— Méltóságos uram, az adóhivatalból jöttem.

— Köszönöm a fűhadságát, bahátom — feleli Arisztid — de ezidőszelint nem áll módomban magánál ujjabb adókat meghendelni.

— Két falusi legény különös halála. Csikszederéről jelentik: Két megrondító eseményről érkezett hír a csikszederi igazságügyi hatóságokhoz. A gyergyóditói csendőrség jelentése szerint Márton József odaváló 17 éves legény még a múlt év decemberében eltűnt. Tegnap a községtől mintegy két kilométerre fekvő egyedülálló csűr mellett tavaszi munkával foglalkozó gazdák szokatlan szagra lettek figyelmesek. Eljutottak a csűrre, ahol borzalmas látvány tárult előbbük. A csűr egyik gerendájáról megfakadt, oszlásnak indult hulla lógott le. Jelentették a csendőrségnek, amely néhány perccel belül tisztázta, hogy a hulla a decemberben eltűnt Márton Józsefé. A fiatal legényke teste három hónap óta lóg a csűrgerendán. Ügyészségi vizsgálatra szigorú vizsgálatot vezettek be annak tisztázása érdekében, hogy öngyilkosság, vagy gyilkosság történt-e. — A másik emberhalálról szóló hírt a gyergyóditói csendőrség telefonálta. Tegnap este Gheneş Simon odaváló legény egyik társával elhatározta, hogy a kora tavasszal juhaival legelőre költöztött Oniga Gábor barátjukat megijesztik. Amikor az Oniga házikója közelébe értek, egészen csendben, majdnem földhöz lapulva igyekeztek előre. Minden elővigyázat dacára Oniga észrevette, hogy az éj leple alatt két imbolygó árnyék orvul közeledik lakása felé. Azt hitte, életére akarnak törni. Félkapott egy hatalmas dorongot és teljes erővel egy árnyék felé dobta. A bunkó jól talált. Gheneş Simon hangtalanul esett össze. Mire a másik „ijesztő” és Oniga segítségére siettek, már halott volt.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL tanár
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósítónk jelenti: A sepsiszentgyörgyi mértékitelesítő hivatal rendeltet adott ki, amelynek értelmében az összes hordókat és ürmértékeket a tulajdonosok kötelesek minden két évben felülvizsgáltatni. — Az ügyészség eljárást indított Török Zsigmond mikóújfalusi lakos ellen, aki adóvégrehajtás alkalmával a hatóság embereit tetlegesen bántalmazta. — A sepsiszentgyörgyi rendőrség őrizetbe vette Kalányos József sepsiszentgyörgyi lakost Kalányost több lopás elkövetésével gyanúsítják. — Ismeretlen tettesek betörték Henter Sándor bodoki lakos házába és onnan 5 ezer lej értékű ruhaneműt loptak el. — Betörők jártak Kovács Árpád nagyborosnyói református pap lakásán is. A betörők itt 15 ezer lej értékű ezüst evőeszközt loptak el. A csendőrség letartóztatta a pap szolgáját. — Az ügyészség megindította az eljárást Ilyés András sepsiszentgyörgyi lakos ellen, aki egy kocmai verekedés alkalmával súlyosan megsebesítette Kovács Gyula sepsiszentgyörgyi földművest.

— Örültségi rohamában meggyilkolta édesanyját. Tordáról jelentik: Nyilas Miklós ludasi 45 éves kőműves, aki már régebbi idő óta elmebetegségben szenved, a napokban egy család perpatvarból kifolyólag elmezavar tört ki és 69 éves édesanyját fejszével, — egyetlen csapással — megölte. A tragédiáról a hatóságok a szomszédok útján értesülve, a dühöngő embert ártalmatlanná tették és egyelőre a tordai ügyészségre hozták be.

— Agglegény- és agglegényadó Törökországban. Ankarából jelentik: Törökországban bevezetik az agglegényadót, a melyet kiterjesztenek azokra a nőkre is, akik egy bizonyos koron túl még mindig nem mentek férjhez. A kormány elrendelte az agglegények és a férjhez nem ment nők összeírását. Az agglegényadó mértékét az évkor szerint állapítják meg.

— A brassói ipartestület közgyűlése. Vasárnap, március 25-én délelőtt 10 órakor tartja évi közgyűlést a brassói ipartestület. A közgyűlésen az ipartestület utóbbi évi munkájáról és ennek eredményéről fognak beszámolni.

— Elcsipték a Nagyváradról megszökött német kereskedőt. Nagyváradról jelentik: A napokban beszámoltunk Stern Salamon, a németországi Wiesbadenből, a nemzeti-szocialista terror elől Nagyváradra menekült kereskedő ügyéről. Stern a felesége tulajdonát képező félmillió lejnyi megmentett vagyon részben elkártyázta, részben pedig magával vitte ismeretlen helyre. Felesége feljelentése országosra megindították utána a nyomozást, amely hamarosan eredményel is járt. Tegnap értesítés érkezett a nagyváradi hatóságokhoz, amely szerint Stern Csernovichan elfogták s most visszahozták Nagyváradra.

Ujból ingadozik a dollár

London, március 24. Itteni pénzügyi körök nagy aggodalommal szemlélik a dollár árfolyamának ingadozását. Tegnap a londoni tőzsdén 5.10 és hétfőnyolcadoss nyitási árfolyam után 5.1 és egyenlőcaddos kurzuson zárták a jegyzést. Ugyanakkor Párisban 15.11 frankra esett vissza az árfolyam. Londonban már arról beszélnek, hogy további árfolyamhanyatlás esetén nincs kizárva a dollár ujjabb leértékelése sem.

Mociornita-cipőt husvétra a

gyermeknek,
tanulóknak,
diákoknak,
tisztviselőknak,
sportolóknak,
munkásoknak,

mert tartósságban, kényelmességben és olcsóságban utolérhetetlen.

Saját gyári fiókunk Brassóban Str. Voev, Mihai (volt Kolostor-u.) 14 szám alatt. — Telefon 70.

Szereltem, szépség, szenzáció, a Dél varázsa, napsütéses olasz ég, várja Önt a

VELENCEI RANDEVU-ban

Legnagyobb, legérdekesebb kédmdráma, amelyhez hasonló eddig még nem látott mozivászon.

Egy katonaiszt kémkedik házaja részére s eközben a leghajmeresztőbb kalandokon megy keresztül, míg végül is eléri a célját.

Főszerepben:

Hans Albers, Karin Hardt, Olga Tschechova, Albert Bassermann, Walter Rilla.

Helyszín: Velence — Róma.

Sláger-dalok: „Bella Venezia” Szerenád, H. Schullenburgtól. „Madel, du kleines Madel” Tango H. Schullenburgtól. — Péntektől, március 23-ától az

Asíra Mozgóban

Vasárnap d. e. 11 órakor nagy matinéelőadás: szenzációs Ramon Novarro-film.

Száraz számok, amelyek mögött élet van

A RÉSZEGES SEGESVÁR...

Néhány segesvári hivatalban, kérdezősködésre statisztikákat, katonásan egymásmögé sorakozó számsorokat tesznek elő. A statisztikákban, egy év történetében, élet van a maga meztelenségében, valóságában, úgy, ahogy alább következik:

A segesvári orvosi hivatal kimutatja, hogy a születések száma Segesváron és a város környékén az elmúlt évben, az előbbihez hasonlóan, feltűnően esett. Különösen a parasztnál, akik pedig eddig szorgalmasan járultak hozzá a népesedési statisztika felfűzéséhez. Ok: erről már nem innak a szürke adathalmazok. Beszél helyettük az Élet és annak egyik válfaja, a Nyomor.

Es ugyanezt a megindokolást kell odairni abba a rovatba is, amely arról számol be, hogy Segesvár környékén a falvakban, feltűnő számban haltak el a csecsemők és a fiatalok gyermekek. Mint fentebb említettük, az indoklás ugyanaz. És néhány jövődéli katonának azért kellett meghalni ilyen fiatalon az Élet harci mezéjén, mert a szülőknek nem volt pénzük orvosra.

A következő statisztika már érdekesebb és egyben szórakoztatóbb is:

Ez azt árulja el, hogy a tomboló gazdasági krízis ellenére Segesváron, úgy látszik, nincsen miért panaszkodni. Ez kitűnik a segesvári nyilvános élettermek és szórakozóhelyek feltűnően nagy számából és az elfogyasztott italok kimutatásából.

Segesváron 13.362 ember lakik, beleértve a gyermekeket is. Ezzel szemben a hivatalos kimutatás szerint ebben a kisvárosban az elmúlt évben 294.818 liter pálinkát, 80.025 liter különböző szeszt, 879 liter cujkát, 490 liter kőmélyest, 1891 liter rumot, 595 liter konyakot, 6369 liter likőrt, 243.055 liter bort és 336.168 liter bort fogyasztottak el. Az elfogyasztott italok hozzávetőleges értéke 24 millió lej tesz ki.

Nem untatjuk az olvasót annak a kiszámításával, hogy mennyi értékű ital esik egy segesvári lakóra és azt sem tudjuk megállapítani, hogy mennyi értékű ital nincsen még ebből a mennyiségből kifizetve. Törődjenek a főpincék vele.

A tuldrága segesvári villany

Sok erdélyi kisvároshoz hasonlóan, Segesváron is megmozdultak az emberek végre, hogy az éveken keresztül tuldrágán megfizetett villanyárak mérséklését kérjék.

A város polgársága beadványokkal és küldöttségekkel kereste meg a város vezetését és a magas villanyárak mérséklése érdekében és a vezetés ígéretet is tett a maga rendjén arra vonatkozólag, hogy közben fog járni a segesváriaknak áramot szolgáltató „Séta” svájci villamosítársaság igazgatóságánál az árak mérséklése érdekében.

Ebben az ügyben különben már egy szakértőbizottságot is küldött ki, amely a napokban készíti el jelentését és megoldási javaslatot nyújt be a segesvári villanykérdés elintézésére vonatkozólag.

Segesvári városi tervek

Mosora Aurél szállodatulajdonos, a segesvári intérimár-bizottság elnöke, már most, ideiglenes megbízatása alatt is nagyszabású városi tervekkel foglalkozik, amelyeknek kivitele sem fog sokáig késni.

A város vezetősége elhatározta ugyanis, hogy négymillió lejes költségvetéssel, egy modern és eddig nélkülözött, hatalmas vágóhidat épít, amelynek már régóta szükségét érzi a polgárság.

Sor kerül nemsokára a Küküllőn átvezető nagy hid megépítésére is, amelyre a város vezetősége 6-7 millió lej irányított elő költségvetésében.

Ugyanakkor a város vezetését a segesvári főorvosi hivatal is megkereste abban az irányban, hogy költségvetésében a város széleskörű vízellátásáról gondoskodni lehessen, mert ebben a pillanatban még Segesvárnak csak egy bizonyos része van csatornázva.

A segesvári városi vezetőség el is határozta, hogy foglalkozik ezzel az előterjesztéssel és eleget tesz a kívánalmaknak, annál inkább is, mert már ebben az évben megkeresi az illetékes miniszteriumot és vasutigazgatóságot azzal a kéréssel, hogy Segesvárt, nagyszerű vidéke alapján, üdülőhelyé vagy fürdőhelyé minősítsék.

A segesvári magyarság a liberális-párttal együtt vesz részt a községi választásokban

Létrejött a paktum

A községi választásokra történő előkészületekkel egyidejűleg, mint arról legutóbbi „szemlénk”-ben beszámoltunk, Segesváron is megindultak a tárgyalások.

A segesvári magyarság tíz éven keresztül a szászokkal kötött választási paktum alapján vette fel a harcot a községi választásokban.

Ezalatt az idő alatt mindig szász polgármester állott a segesvári városháza élén.

A városi tanácsok feloszlásával egyidejűleg került a segesvári időközi bizottság élére Mosora Aurél segesvári szállodatulajdonos és a szászok azt hitték, hogy a községi választások alkalmával ugyanis szász polgármester fog a város élére kerülni. Ezt különben a kormány által kötött választási paktum is biztosította.

A nagyszebeni eset azonban Segesváron is iskolát teremtett. Most már a segesvári románok is ragaszkodnak ahhoz, hogy a várost román polgármester vezesse, bár a város lakosságának arányszámában kétségtelenül túlnyomó többségben szászok vannak.

Az előző évek tapasztalatai alapján vette fel a tárgyalások fonalát a községi választások előkészítésére a magyarság is. A tárgyalások folyamán az az álláspont jegecesedett ki a segesvári magyarság vezetőinek körében, hogy ezalkalommal a liberális párttal kell paktumot

kötni.

Hosszas tárgyalások után létre is jött a választási paktum a segesvári magyarság vezetői és a liberális párt között, amelyet a liberális párt részéről dr. Gane Titus kolozsvári egyetemi tanár, a segesvári pártelnök, dr. Stírhet Victor vármegyei prefektus és Mosora Aurél, az időközi bizottság elnöke, míg a Magyar Párt részéről dr. Gábor István, dr. György Zsigmond és dr. Apáthy Gyula ügyvédek, a párt vezetősége irtak alá.

A paktum értelmében a városi tanácsban minden harmadik helyet a magyarság képviselője tölt be és így abban az esetben, ha az új közigazgatási törvény szerint 38 tagja lesz a városi tanácsnak, úgy tizenketten fogják képviselni a magyarság érdekeit.

A paktum értelmében egyúttal elintézték a segesvári kisebbségi iskolák vajdó sorsa is.

Tíz éven keresztül, addig, amíg a magyarság a szászokkal együtt ment a községi választások alatt, sohasem tudták a magyar kisebbségi iskolák az állami hozzájárulásokat megkapni.

Most a realpolitikát követő paktum szerint a magyar iskolák ebben az évben 500 ezer lej állami segítyt és százezer lej, mint a múltból elmaradt, ugyancsak iskolai segítyt kap-

nak kézhez, míg a jövő évben 300 ezer lej és a múltból elmaradt 150 ezer lej állami hozzájárulást kapnak a kisebbségi iskolák.

A paktum létrejöttékor a város vezetősége rögtön ki is fizette a segesvári magyarság vezetőinek az ezévi ötszázezer lej, amelyet azonban a segesvári iskolák még nem vehettek fel és az a Nemzeti Banknál van a magyarság vezetői részéről letétbe helyezve, mert annak kiutalását a nemzeti-parasztpárt itteni vezetősége megfellebbezte a felsőbb közigazgatási fórumokhoz.

Ugyanakkor kapott iskolai segíty címén a segesvári katolikus és református iskola is 30-30 ezer lej.

A szászok körében természetesen visszatetszést szült a magyarság paktuma, amely abban az esetben, ha az új közigazgatási törvény szerint fog megalakulni a városi tanács, tehát két alpolgármester lesz, akkor a szász polgármester mellett, a magyarság képviselőjének is biztosít egy alpolgármesterséget, de a segesvári magyarság, amely kisebbségi iskoláinak megsegítésével és 12 magyar tanácsosával biztosítottan érzi helyzetét, teljesen meg van elégedve a választási paktummal.

A segesvári magyarság helyzete tehát egyelőre biztatóan alakul...

Hitler és a segesvári tüzoltók

A segesvári szász lapban hetek óta éles és jellemző hírlapi polémia folyik egy mindenképpen jelentős városi ügy körül.

Segesvárnak évtizedek óta nagyszerűen felszerelt önkéntes tüzoltóegyesülete van, amelynek hatalmas vagyont kitevő ingatlanai és felszerelése van.

Mint minden szász városban és mint minden szász intézményben, úgy a segesvári tüzoltóegyesületben is megkezdődött pár hónappal ezelőtt a hitlerista nemzetiszocializmus bevezetése alkalmával fellepett újító mozgalom.

A segesvári önkéntes tüzoltóegyesületben igen sok vezetőségi tagot cseréltek ki a régi és kipróbált öreg „tüzoltók” közül, az ifjúság követeleményei folytán az ifjú segesvári nemzetiszocialistákkal.

Es pár hónap múltán, habár az eltelt idő alatt egy valamirevaló tüzeset sem akadt, a segesvári szász lapban egy ifjú nemzetiszocialista tollából lelkendező cikk jelent meg arról, hogy a tüzoltóegyesület nemzetiszocialista alapra való helyezése

óta az egyesület, akárcsak a Harmadik Birodalom, újjászületett és hatalmas eredményekkel dolgozik.

Ezt a cikket egy „peterán” tüzoltó megkontrázta és számadatokkal mutatta ki érdekes választában, hogy már akkor is kisvárosi méreteket felülmúló eredményekkel dolgozott a segesvári tüzoltóegyesület, a mikor még Hitler egészen fiatal ember, legfeljebb ömaga is csak önkéntes tüzoltó lehetett.

Erre a nyilatkozatra önérzetes viszontválasz következett.

Ebben a pillanatban, amikor e sorokat írom, a segesvári önkéntes tüzoltó egyesületben még mindig tart a harc, amely Hitler miatt tört ki és amely érte osztotta két részre politikai pártállás szerint, a segesvári tüzoltókat.

Akik ezután, ha a tűz fog kitörni, nem a tűz okát, hanem a tűz pártállását fogják kivizsgálni. És eszerint fogják valószínűleg az oltási munkálatokat is végezni.

A KÉT REHABILITÁLT BANDITA

Pár nappal ezelőtt az összes erdélyi lapok tele voltak azzal a szenzációs értesüléssel, hogy Segesvár közelében négy bandita ki akarta rabolni a gyorsvonatot, leütötték a kalauzt és az utasok közbenjárásával sikerült két banditát, a hírhedt Franculescut és Radulescut lefűlelni, míg a banda másik két tagja a vonat tején menekült el.

Az izgalmas detektívtörténet valószínűleg nagyon tetszett a közönségnek és a részletek megérdeklődése céljából illoik most a segesvári rendőrségben, ahova a banditákat beszállították.

Az igazat megvallva, csalódtam és azt a tapasztalatot nyertem, hogy most már a banditákban sem lehet hinni.

Kiderült ugyanis, hogy valamikor a romániai alvilágban nagy szerepeket játszó két bandita ezúttal csak békés kihágást követett el.

Az amerikai-izü vonatrablás helyett csupán utazni akartak és mivel pénzük természetesen nem volt, jegy nélkül...

Amikor a kalauz az egyiket megpofozta, természetesen az sem maradt télen, hanem visszaadta, talán kamatostól az elszennvedett üllegetek.

Es ilyenformán, ennek a tényállásnak az alapján, a segesvári rendőrség kénytelen volt Franculescu urat, akinek Bukarestben egy előkelő rendőrségi főtisztviselő rokona van, szabadlábra helyezni, míg társát csak azért tartotta ott, mert

egy országos körözlevél az ő nevére is szól és így addig, amíg a pontos felvilágosítás a körözött személyről megérkezik, őrizetben tartják.

Ismételjük: úgy látszik, már a banditáknak sem lehet hinni. Már azok is kalandos detektívregények helyett békés, nyárpolgári kedvteléseiket üzik. Jegy nélkül utaznak, mint minden rendes ember.

Omnibusz és dobpergés

A segesvári állomáson régimódi, alacsony omnibusz áll, amely a vonatról le szálló néhány álmos utast két kicsi, apró lóval döcögve viszi be a városba.

Régi, levendulaillatú magyar regények, kosztümös multszázadbeli filmek és egy pár évvel ezelőtt közismert és fűlbemászó operettszláger az „Éjjel az omnibusz tetején” jut eszünkbe a segesvári omnibusz láttára.

Amely azonban már nem a multszázadbeli nyugodt, egyhangú és meglegedett életet és azzal járó romantikát képviseli.

Abból a korból, egy letűnt és soha vissza nem térő nemzedék játékos és gondatlan ifjúságából, életről, csak az omni-

busz maradt meg ebben az erdélyi kisvárosban.

Es még egy: a dobpergés.

Amely katonásan, zenei szólamokkal vegyítve szólal meg a segesvári főtéren, hogy változott nyelvű, de ugyanolyan értelmű felhívást közöljön a lassan-kényelmesen köréje gyűlekező emberekkel.

Közhírré tétetik, és a szokásos bevezetés után megtudja az ember ugyanazt a városi vonatkozási hirdelményt, amelyet valamikor, szurtos és kíváncsi gyermekkorában, az iskola padjaiból kiszököve szajkómódra tanult meg többi gyermek-társai kíséretében.

Hogy otthon részletesen beszámoljon róla.

Omnibusz és dobpergés: két meghatározó szimbóluma annak a kornak, amely soha többé vissza nem térhet.

Mit csinálna az ember, ha holnap visszazuhanna a világ kezdetének állapotába? Ha itt maradna a pucér anyaföldön, szerszám és kultúra nélkül, tehetetlen két kezével?

Erre az izgalmas kérdésre ad választ

HÉTI SÁNDOR:

AZ EZEREGERVEDIK BÁBEL

kalandor-regénye, amely a B. I. és a Népujság márciusi ajándékregénytárában jelenik meg.

A külföldi szakértők szerint:

Szerény adósságrendezésre a bujkáló pénzek forgalombahozatalára van szükség

Bukarest, március 24.

Az Adeverul, magánúton szerzett értékelések alapján részletesen közli a külföldi hitelezők véleményét Románia fizetőképességéről. Eszerint az ittjárt szakértők beismerik, hogy az ország súlyos nehézségekkel küzd, de korántsem tartják reménytelennek a helyzetet. Ami az adósságrendezést illeti, azt kívánják, hogy az csakis korlátozott mértékű legyen a ki- zárólag a mezőgazdasági adósságokra vonatkozzék.

Igen érdekes a pénzfelhalmozásra vonatkozó szakvélemény is. A külföldiek szerint

az elrejtett pénzek összege nem tizmilliárd, mint Romániában hiszik, hanem 15 milliárdot is kitesz.

A kormánynak tehát olyan erélyes politikát kell követnie, amely visszakeresztesse a forgalomba a bujkáló tőkéket. Szükség van emellett az egész bankélet gyökeres átszervezésére is. Csakis az egészséges alapon álló bankintézeteknek szabad megmaradniuk.

A vélemény követeli azt is, hogy az adósságrendezési és moratóriumi huzavornának vessenek véget. Miután megadták az adósságrendezést amely, — mint fent írtuk, — a külföldi hivatáság szerint csak korlátozott és csak a mezőgazdaságra vonatkozó legyen — helyre kell állítani a normális állapotot, amikor a nemfizető adóst tüstént végrehajítják.

Igen részletesen foglalkozik a külföldi szakvélemény a kincstár helyzetével és tetemes adósságával.

Régi vámbírságok fizetése adóbonokkal

(Bukarest) A pénzügyminisztérium, az állam 1932 előtti adósságainak rendezésére vonatkozó törvény alapján, a követeléseket közölte a vámhivatalokkal:

Ha a hátralékos vámkülönbözeteket és büntetéseket 1932 január 1. előtt rótták ki, úgy kiegyenlítésükre adóbonok is elfogadhatók névértékben.

Az adóbon elfogadása nyilatkozat kíséretében történik, amelyet a fizető félnek és a vámfőnöknek kell aláírni.

Az 1932 január 1. után megállapított különbségek és büntetések azonban semmi körülmények között sem fizethetők adóbonokkal.

A közgazdaság hírei

ÚJ ÉVI VÁSÁROK

(Bukarest) A földművelésügyi miniszter két évi vásárt engedélyezett a Bihar megyei Élesd községben, április 13-án és október 13-án.

ÁRLEJTÉS A VASUTNÁL

(Bukarest) Az államvasutak igazgatósága árlejtést hirdetett különféle plüsspárnákra. Az árlejtés határideje 1934 április 16.

A GÉPKOCSIBEHÓZATAL ROMÁNIÁBA

(Bukarest) Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium 1934 év első negyedében 400 gépkocsi behozatalát engedélyezte Romániába. Miután ez a mennyiség kinemelégitőnek bizonyult, a romániai autóimportőrök szövetsége kérésrel fordult a minisztériumhoz további gépkocsi-behozatal engedélyezése iránt.

BRASSÓI PIACI ÁRAK

Marhahús, levesnek I. kg. 16, marhahús, levesnek II. kg. 10, marhahús, pecsenye kg. 34 —36 sertéshús combja kg. 26, sertéshús, karaj kg. 32, zsirszalonna kg. 30, zsír kg. 38, tojás db. 0,90—1,20, csirke párja 40—100 lej. — Fűszerek: Export ökök, élőcsúly kg. 8—10, sertés, élőcsúly kg. 17—20, igás ökök drb. 3000—5000, ló drb. 2000—6000, ló luxus drb. 10.000—16.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza q 370—400, rozs 240—260, sörárpa 230—250, takarmányárpa 180—190, zab 230—250, tengeri 180—200, lencse 300—500, bab, fehér 300—400, burgonya 110—130 lej. — Takarmányárak nagyban, per 100 kg.: Széna, préselt 140—150, széna, laza 110—120, szalma 50—60, korpa 160—180 lej.

A kormány befiltotta az osztrák behozatalt

Kereskedelmi kedvezmények a kisantant-államok között

(Bukarest) A napokban közöltük a romániai állatkivitel egyik vezetőjének nyilatkozatát, amely fényt vetett a román-osztrák kereskedelmi ellentétek hátterére és kimutatta, hogy Ausztriának a román állatkivitel ellen irányuló intézkedései Romániát megtorló lépésekre fogják kényszeríteni. Ez már be is következett. Miután az osztrák kormány semmi hajlandóságot sem mutat az ellenünk tett intézkedések visszavonására, a román kormány — egyelőre ideiglenesen — befiltotta a behozatali engedélyek kiadását az Ausztriából behozandó árukra.

Ezt az intézkedést elsősorban az erdélyi és bányászati exportőrök kérték, akiknek érdekeit az osztrák kormány eljárása a legsúlyosabban érintette.

Megjegyezzük különben, hogy a román-osztrák kereskedelmi mérleg az utóbbi időben jelentős passzív egyenleget mutatott fel Románia kárára.

CSEH TERV A KISANTANT ÁRUFORGALMÁRÓL

Itt említjük meg, hogy egyidejűleg tárgyalások indultak meg a kisantant államai között a kereskedelmi forgalom fellendítésére. Március 28-án cseh kül-

döttség érkezik Bukarestbe, hogy a cseh — román kereskedelmi egyezmény módosításáról tárgyaljon. Továbbá: Prágában tervezeteket készítettek a kisantanton belüli áruforgalom megélénkítésére. A tervet már elküldték a román és szerb kormánynak. A javaslat meg akarja szüntetni a jelenleg fennálló kliringegyezményeket és helyettük kedvezményes rendszert vezetne be. A tervezet részletei még nem kerültek nyilvánosságra, csak annyi hírlik, hogy Románia és Jugoszlávia mezőgazdasági kivitele Csehszlovákiába komoly előnyöket élvezne.

SPORT

Labdarugás

Onyon jobban dudáltak a portugálok

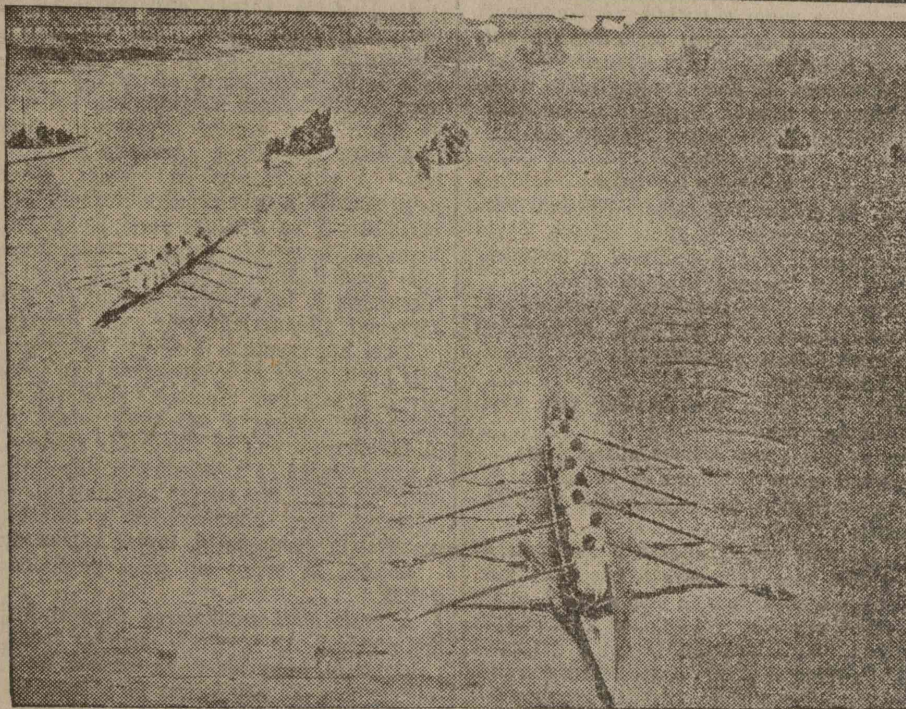
Spanyolország—Portugália 2:1 (2:1). Világ bajnok selejtező mérkőzés. Az első mérkőzést Spanyolország nyerte Madridban 9:0 arányban (most derült ki, hogy nem 5:0-ra). A revás Portugáliában volt most szerdán: A portugálok durván játszottak és a hazai közönség lármás biztatására sikerült is minimálisra csökkenteni a vereséget. A spanyolok nyugodtan játszottak. Érthető: kilenc gól előnyrel szálltak a küzdelembel Spanyolország ezzel

mint a 6. selejtezőcsoport győztese beke-
rült a római tizenhatos döntőbe.

A SZEGED FC KOLOZSVÁRT JÁT-SZIK vasárnap az Universitatea—KAC kombinálttal. Ez lesz a romániai futball-szezon első nemzetközi mérkőzése.

Kispest kivételesen engedélyt kapott arra, hogy húsvét után turázzon Romániában. A többi csapat külföldi utját nem engedélyezik húsvét után a világ-bajnokságra való tekintettel.

ADMIRA—AUSZTRIA 4:2 (2:2). Az Ausztria nem tudta megismételni vasárnap bajnoki győzelmét a hétköznapi Bécsi Kupa mérkőzésen.

A hagyományos Cambridge—Oxford nyolcevezős versenyt az idén újra Cambridge csapata nyerte. Cambridge 11 év óta megszakítás nélkül minden évben győzött. Az eddigi 85 találkozóban Cambridge 45, Oxford 40 győzelmet aratott. Ké-
pünkön a Hammersmith hidnál nem sokkal a cél előtt Cambridge vezet 2 és fél
hosszal (végeredményben Cambridge négy és egynegyed hosszal győzött)

Asztali tenisz

A NÉGY LEGJOBB ROMÁN ASZTALI-TENISZESZŐ is indul husvétkor a magyar bajnokságokon.

Motorsport

MAGYAR VERSENYZŐ NAGY SIKERE AMERIKÁBAN

Newyork, március 24.

Lukavecz Ferenc magyar motorcsónak-versenyző egy nyolc startból álló összetett motorcsónakversenyben harmadik lett. A magyar versenyző tizenhárom verseny közül érte el nagyszerű eredményét. Lukavecz sikere annál szebb, mert hullámos vizre alkalmatlan géppel érte el, a remek csónakokkal versenyző amerikaiak mögött. Az eredmény:

1. Tennes USA (Amerika bajnoka) 2. Ellsworth USA. 3. Lukavecz Ferenc Magyarországon.

(A szenzációra éhes amerikai közönség

nagy rokonszenvvel fogadta a magyar fiu helyezését. Olyant csinált ugyanis, amilyent előtte senki még. Könnyű gépét egy erős hullám feldobta a levegőbe, a csónak teljes hátrafele szaltót írt le — és a magyar fiu keményen megmarkolta a kormánykereket — nem zuhant ki a csónakból!)

Ökölvívás

TIZENEGY NEMZET NEVEZETT A BUDAPESTI EURÓPA BAJNOKSÁGRA. Ezek: Anglia, Ausztria, Csehszlovákia, Dánia, Lettország, Magyarország, Németország, Norvégia, Olaszország, Románia, Svédország, Biztosra veszik még a finnek, irek és lengyelek nevezését is.

FALRA AKASZTHATOM A BOX-KESZTYÜMET, ha nem győzők Paolino ellen — ezt nyilatkozta Schmeling, aki tisztában van azzal, hogy ez az utolsó alkalom, hogy ismét az első közé jusson.

VARSO—LODZ 8:8. Városközi mérkőzés Lodzban.

Megtorlás gyanánt:

Kerékpár

Nagy anyagi és közönségsikerrel zárult a párisi hatnapos kerékpárverseny. Győzött a Pijnenburg—Wall pár 1208 ponttal 3424 km. 2. Charles—Aertz pár 704 pont.

Vívás

A cseh kardbajnokságot dr. Klein Prága nyerte. A döntőben vereség nélkül végzett.

Súlyemelés

Világrekordot javított a halkezes lökésben a nehézsúlyú düsseldorfi Wahl. Az új világrekord: 102 és fél kg.

Tenisz

NEM TUDOTT HATÁROZNI

az amatőr-profi vegyesmérkőzések ügyében a Nemzetközi Tenisz Szövetség párisi ülése. A javaslatok egy része a egyes mérkőzések mellé állott, másik része az amatőr-ség halálának minősítette. Határozott döntés az amatőr-ség kérdésében nem volt, mivel a német kiküldött visszavonta kérését, hogy az 1936. olimpián újra rendezzenek tenisztornát is.

A berlini olimpián tehát nem lesz tenisz!

A Nemzetközi Tenisz Szövetség új tagállamainak a következőket vették fel: Kolumbia, Esztország, Peru és Kenya.

AMERIKA FEDETTPÁLYA BAJNOKSÁGÁNAK DÖNTŐJÉBEN: Stoeffen—Mangin 6:1, 8:6, 6:4, a férfipáros döntőjében Stoeffen, Lott—Bell, Bowden 4:6, 6:3, 6:4, 6:4.

A Riviérán befejezéshez közelednek a nagy nemzetközi teniszversenyek.

Borhidában Palmieri győzött a férfi egyesben: Palmieri olasz — Lesueur 7:5, 4:6, 6:2, 8:6.

Nizzában De Stefani remekelt. Férfi egyesben: De Stefani olasz—Ellmer svájci 6:1, 6:3, 9:7. Férfipárosban: De Stefani olasz, Hillyard angol—Heschlimann, Lotan Svájc 2:6, 6:4, 8:6, 7:5.

KÜLFÖLDIEK ARATTÁK LE az egyetemi teniszbajnokságon az összes győzelmeket. A férfiegyes döntője: Menzel cseh—Hughes angol 6:3, 6:4. A férfipáros döntője: Hughes, Yenin angol—Metaxa, Kinzel osztrák 6:2, 2:6, 6:1.

Atlétika

Két métert szeretne ugrani az idén Bódosi, a kiváloképessű magyar atléta. Akik ismerik Bódosi képességeit, el is hiszik, hogy a magyar rekord legalább is közel jár majd a bűvös két méterhez. (Jelenleg 195 cm.)

Hatalmas új távfutótéhetséget fedeztek fel Amerikában. A fiatal, alig 18 éves Follows 15 perc 01.5 mp.-re javította az 5000 métert.

Aradon is feloszlatták az időközi bizottságot

Arad, március 24.

Pénteken délelőtt az aradi városházára megérkezett a belügyminisztérium távirata, amely azonnali hatállyal feloszlatta az eddig működő liberális időközi városi bizottságot. Amint ismeretes, a bizottság a feloszlátott városi tanács helyét foglalta el.

Az új bizottságot még nem nevezték ki

Szerencsés számok

Bukarest, március 24.

Az állami osztálysorsjáték ötödik osztályának tizennyolcadik húzási napján a következő számok nyertek:

70 ezer lejt: 45119.
50 ezer lejt: 15803, 26263, 6731.
20 ezer lejt: 7758, 10400, 14272, 14089, 29292, 31314, 34256, 41929, 72063.

Kihúztak továbbá 1612 kisebb nyerményt.

Gyanus halálesetek egy aradmegyei községben

Arad, március 24.

Az aradi hatóságokhoz az utóbbi időben tömegesen érkeztek a feljelentő levelek, amelyek arról számoltak be, hogy Kaproncás községben az utóbbi időben különös halálesetek szaporodtak el. Több falusi gazda, akik azelőtt teljesen egészségesek voltak, hirtelen rosszul lett, négy, öt napig szomorúak és betegek voltak, azután meghaltak. Így halt meg többek között Caprosan Vasilie is, de előtte vagy 6-7 gazda ugyanilyen körülmények között pusztult el.

Az ügyészség kiszállt a faluba és bevezette a nyomozást a furcsa ügyben.

Jelentkezett az ismeretlen Adakozó?

Budapest, március 24.

Beszámoltunk a magyar fővárosnak arról a legújabb szencziójáról, amely úgy a rendőrséget, mint a nagyközönséget élénken foglalkoztatja. Jelentettük azt, hogy ismeretlen adakozó az ország minden részébe nagy összegeket küldözget szegény embereknek. De nagyszemű pénzek érkeztek az ismeretlen adakozótól a különböző társadalmi jótékonyági intézményekhez is. A rendőrség hiába nyomoz az ügyben, eredményt nem tud felmutatni, az összes addigi feltevések megdőlték.

Ennek az ügynek most új, érdekes fordulatot hoz a budapesti „Mai Nap” című napilap, ugyanis legfrissebb számában levelet közöl. A levél írója kijelenti, hogy azonos az ismeretlen ütközatos pénzküldővel, és kijelenti, hogy ő nem örült, mint azt először beállítani igyekeztek, hanem lelkiismeretét teljes birtokában van és az adakozást tervszerűen és megfontoltan üzi.

— Fiam koromban nagy büntetés követtem el, — mondja a levélíró, — és ezen büntetés során szerzett pénz segítségével meggazdagodtam. Bánt a lelkiismeretem, a nemrégiben meggyónom és akkor gyóntató papom azt tanácsolta, hogy a büntetés révén szerzett pénzt küldözgessem szét rászoruló szegény embereknek, vagy intézményeknek. Meghallgattam a tanácsát. Eddig 12 ezer pengőt küldözgettem el, még 70 ezeret akarok szétosztani, hogy megszabaduljak teljesen a bűnös uton szerzett pénztől. Ennyit mond a levél, amely a „szegény adakozó” aláírást viseli.

A rendőrség nem veszi komolyan az ügyet, nem indít nyomozást, mert azt hiszi, hogy valamelyik jókedvű pesti tréfálkozó küldötte be a levelet a lap szerkesztőségébe.

Felforgató tevékenység miatt letartóztattak Bukarestben egy híres orvosnő

Bukarest, március 24.

A főváros közéletében nagy feltűnést kelt, hogy Gomoiu dr., nagynevű orvost, aki annak idején Ferdinánd király háziorvosa volt, mostanában pedig az Eléna hercegnő szanatóriumát vezette, a péntekre virradó éjjel letartóztatták.

A híres orvosnő letartóztatásával kapcsolatban a fősziguranca közleményt adott ki, amely eképpen szól:

— A dr. Gomoiu-nál tartott házkutatás eredményeként bizonyították merültek fel arra nézve, hogy felforgató mozgalmában vett részt. Ezért a sziguranca ideérték s ott a vizsgálat lefolytatásáig fogva tartják.

A szabaforgó felforgató akcióval összefüggésben az állambiztonsági közegek még számos más intellektuális tartóztatták házkutatást.

Alarcos rablók egy szilágysomlyói lakásban

40 lejért félholira taposnak egy idős nő

Szilágysomlyó, március 24.

Csütörtökről péntekre virradó éjszaka alarcos rablók támadták meg a Szilágysomlyó melletti szőlőhegyen lakó öv. Szöcs József né.

A hetvenéves felüli öregasszony az éjféli utáni órákban gyanus zajra ébredt fel. Megrémülve hallotta, hogy valaki az ajtót fessegeti. Az ajtó azonban nem engedett az erőszaknak. Ekkor egy alarcos eltakart bandita jelent meg az ablak mellett s azt öklével betörte, majd behatolt a szobába. Egyenesen az ajtóhoz ment, amelyen beengedte parasztruhába öltözött társát.

A két rabló ezután munkához látott. Nekiesték a megrémült öregasszonynak, ütlegetni kezdték és pénzt követeltek tőle. Mivel Szöcs Józsefné nem tudott pénzt előadni, mert nem volt honnan,

a banditák ledobták az ágyról s a földön eszmáz lábakkal félholtra taposták.

Ekkor maguk a támadók fogtak hozzá a pénz felkutatásához. Kinyitották a lakásban levő főköket, szekrényt, kanapét, de mindössze 40 lejt találtak a ruhák között elrejtve. Emiatti dühükben

újra kegyetlenül ütlegetni kezdték az öregasszonyt,

majd munkájuk végeztével eltűntek.

A csendőrség már reggel korán nyomozni kezdett az alarcos banditák után s csakhamar sikerült is letartóztatni őket. Bárson Juon és Hosszu Izidor szilágysomlyói lakosok személyében. A két bandita az őszön almat szállított öv. Szöcs Józsefnének s látva a tisztán, gondosan kezelt lakást, — feltételezték, hogy az öregasszony jó módban él. Már akkor elhatározták a rablótámadást.

Szöcs József, az elkínzott öregasszony férje, 2 évvel ezelőtt hasonló támadásnak esett áldozatul, mikor is fejét baltával kettéhasították.

Az új osztrák alkotmány szerinti

Ausztria nem lesz többé köztársaság

Angol forrás szerint a „szövetségi elnök” helyét „kormányzó” foglalta el — Starhemberg herceg nyilatkozatai az angol és amerikai újságírók előtt

Bécs, március 24.

Starhemberg herceg, az osztrák Heimewehr-parancsnok, az új osztrák kormányrendszer tulajdonképpen irányítója, villásvégrelt adott az amerikai és angol újságírók tiszteletére. A villásvégrelt tulajdonképpen csak alkalom volt arra, hogy a herceg színházias külsőségek között tájékoztassa az idegen újságírókat azokról az időszéri osztrák belpolitikai kérdésekről, amelyekkel kapcsolatban újabban annyiféle hír kering a világajtóban.

Starhemberg felvetette az összes valóban fontosnak és érdekesnek tartott politika kérdéseket és mindegyikre is adott választ. Rövid és világos választ, olyant, amilyent a hatalmuk tudatában levő katonák szoktak adni.

A restaurációról ezt mondta a parancsnok: — Az adott politikai, főképpen külpolitikai körülmények között a restauráció nem időszéri, bár köteleesség.

Az új „...” a vonatkozólag még rövidebb mondata volt:

— Az új „...” a demokratikus lesz.

A lezajlott polgárháborúról s az ezzel kapcsolatban emlegetett közkegyelemről már többet beszélt:

— A februári polgárháborúban szerepelt és emiatt elítélt szociáldemokrata harcosok közkegyelemben részesülnek de nem most. A gyors közkegyelmi rendelet a kormány gyengeségét bizonyítja, vagy legalább is ezt a látszatot kelteti. Egyébként pedig a szociáldemokrata fejeves megmozdulását katonai szempontból megérti. Ugy érzi, hogy adott esetben maga sem habozott volna ugyanilyen eszközöz

nyulni.

A zsidókérdésre vonatkozólag:

— Az erőszakoskodó antiszemizmust nyeltem.

Starhemberg herceg nyilatkozatától függetlenül a külföldi lapok sokat foglalkoznak az új osztrák alkotmány kérdésével. Több forrás adja hírül, hogy az új alkotmány Ausztriát, mint köztársaságot megszünteti. Hivatalosan az állam neve ezentel egyseztűen „Ausztria” lesz, vagy talán így: „Ausztria szövetségi állam.” A köztársasági cím tehát megszűnik még mielőtt a jeleg megváltoznék. Starhemberg herceg és Dollfuss ezzel is hangsúlyozni kívánják, hogy bár ebben a pillanatban meg nem gondolhatnak a Habsburgok újbóli trónraültetésére, a lehetőséget fenntartják s a köztársasági államformát már most megtagadják.

Ezzel kapcsolatban a Daily Telegraph azt a hírt közli, hogy az új alkotmányban lefektetett elvek értelmében Ausztria rövidesen „kormányzó” választ a szövetségi elnök helyett. A kormányzó cím és jelleg már átmenet lenne a köztársasági és a császársági államforma között. Az angol lap szerint egyáltalában nem lehetetlen, hogy kormányzóvá a Habsburg-náz valamelyik semlegesebb tagját választják meg.

Bécsből az angol lap hírt hivatalosan közöl.

A Paris Midi munkatársa Ottóval folytatott beszélgetést. Az osztrák-magyar trónörökös jelentette, hogy abban az esetben, ha az osztrák és magyar nép kérné őt a trón elfoglalására, nem zárkozhata el népei hívó szava elől.

Angelescu törvényjavaslata a középiskolai vizsgák megszigorításáról

Külön felvételi vizsga lesz az ötödik liceumi osztályba való beírás előtt is

Bukarest, március 24.

Jelentjük, hogy Angelescu dr. közoktatásügyi miniszter a szenátus elé három tanügyi törvényjavaslatot terjesztett, amelyek közül egyik a kolozsvári és jasi gyógyszerészeti fakultásnak a bukarésti be való beolvasztásáról, másik a tanári képesítő vizsgákról, a harmadik pedig a középiskolai oktatás rendjének újabb módosításáról szól. Az utóbbi javaslat ismét bevezeti az évvégi osztályvizsgákat s megszigorítja a felsőbb osztályokba való átlépést, valamint az érettséget.

A javaslat a jelenleg érvényben levő törvény 17. szakaszát a következőképpen módosítja:

Az alginmázium egyik osztályából a másikba való előmenetel az évi osztályozás és az évvégi vizsga alapján történik. A IV. osztályt végzett tanulók külön bi-

zonyítványt kapnak az alginmázium elvégzéséről.

A liceum, azaz a főginmázium V. osztályába való beírás csak felvételi vizsga alapján történik. Ennek a felvételi vizsgának az a célja, hogy kiválassza a legmegfelelőbbeket a felsőbb gimnáziumi tanulásra. A felvételi vizsga tárgyai: román nyelv, román történelem, földrajz, számítás és francia nyelv. A vizsgálóbizottság az illető középiskola tanáraitól áll a minisztérium által kiküldött tanár elnöke alatt. A vizsgázóknak legalább hatos középviszámot kell nyerniük a felvételihez, amely azonban a helyek számától is függ.

A liceum utolsó osztályát végző tanulók liceumi vég bizonyítványt kapnak, amely feljogosítja őket az egyévi önkéntességre, közhivatalokba való felvételre, a főiskolai tanulmányokra azonban nem.

Utóbbihoz érettségi vizsga, illetőleg bizonyítvány szükséges.

Az érettségi vizsgákat a minisztérium által kinevezett különleges bizottságok tartják s mindegyik bizottság legalább 100 és legfeljebb 150 jelöltet fog vizsgáztatni. A bizottság 8 tagja közül 7-et a minisztérium a liceumok felső osztályainak tanárai közül nevez ki, míg a nyolcadik, aki egyben elnök is, egyetemi tanár lesz. Az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbeli tárgyai ezek: román nyelv és irodalom, francia és latin nyelv, vagy matematika, aszerint, hogy a jelölt milyen szekciós volt. A szóbelin román nyelv és irodalomból, román történelemből, román földrajzból, francia nyelv és irodalomból, latin nyelvből, vagy matematikából, vagy a természet-tudományokból, vagy fizika-kémiából.

A kisebbségi nyelvű liceumokban a jelölt anyanyelvén vizsgázhatik a tudományos tárgyakból s e végből a bizottságba legfeljebb két kisebbségi tanárt is kineveznek.

Az osztályozás 1-10 számjegyekkel történik minden osztályban és vizsgán. A vizsgákon tekintetbe veszik az előző osztályzatokat is.

Akik az érettségén ötször elbuktak, nem jelentkezhetnek többé vizsgára.

Mindezek a rendelkezések azonnal életbe lépnek a vizsgatárgyakra vonatkozó előírások kivételével, amelyek csak 1936 júniusában lépnek életbe. Addig, átmenetileg, az érettségén írásbelit csak román nyelvből és irodalomból, francia nyelvből és választás szerint vagy latinból, vagy matematikából kell tenni, szóbelit pedig román nyelvből és irodalomból, román történelemből, földrajzból, francia nyelvből és irodalomból s a jelölt választása szerint vagy latinból, vagy pedig számtanból és valamelyik természettudományi tárgyból. A francia nyelv helyettesíthető valamely más modern nyelvvvel, némettel, angollal, vagy olasszal, ha ez nem anyanyelve a jelöltnek.

Husvétig tör ényé kell válják a konverziós javaslat

— mondja Tatarescu miniszterelnök a betérjesztés a ka mával

Bukarest, március 24.

A képviselőház péntek délutáni ülésén Tatarescu miniszterelnök a kormány összes tagjainak jelenlétében végre formálisan betérjesztette az új adósságrendezési törvény javaslatát. Ezalkalommal a miniszterelnök rámutatott arra, hogy a liberális párt kormányprogramjának kidolgozása a kalmával kifejtette, miszerint a hitelélet szanálása csak s egy új és végleges, széleskörű konverziós törvény alapján lehetséges. Ennek a kötelezettségének a kormány most eleget tesz azzal a feltétellel, hogy a javaslat még a husvétii ünnepek előtt törvényerőre emelkedjék. Felkérte a pártokat, hogy tárgyalogosan és politikai szenvedélymentesen vitassák meg ezt a nagyfontosságú javaslatot. Kérte végül a sürgősség kimondását, ami egyhangúlag meg is történt.

Argetoianu az ellenzéki pártok nevében kijelentette, hogy senki sem akar obstrukciót a javaslattal szemben, de kéri a kormányt és a többséget, adjanak időt az alapos tanulmányozásra és megvitatásra.

A konverziós javaslat bizottsági vitája hét óra veszi kezdetét.

Legújabb

SEREDI MAGYAR HERCEGPRIMÁS

— amint a budapesti képviselőház folyosóján beszélük — meghívást kapott Rómába, állítólag azért, mert Pacelli b. boros helyett őt akarják megtenni első államtitkárnak. Illetékes helyen csak annyi felvilágosítást adtak, hogy a hercegprimást tényleg meghívták Rómába, de nem tudni, milyen ügyben.

HAKODATE JAPAN VÁROS

égéséről szóló újabb jelentések szerint a halottak száma kétezerre emelkedett. Az életbenmaradtak borzalmas nélkülözéseket szenvednek mert a városban nincs élelmiszer.

LEON DAUDET FRANCIA KIRÁLYI PARTI VEZÉR,

a szélsőjobboldali Action Francaise pénteki számában nyitán megvádolja Chautemps volt miniszterelnököt, hogy Bressard főügyessel együtt, aki sógora, ő tette el láb alól Stavisky és Prince bírót is.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

A 13 millió gyermek-asszony Indiában

Idestova egy évtizeddel ezelőtt világszerte, de különösen az amerikai és angol közvéleményben mély hatást keltett a nevezetes Miss Mayo könyve az Indiában divó gyermekházasságról s ennek borzalmas következményeiről. Miss Mayo féltreverte a barangot: a gyermekházasság szokása egyik legelterjedtebb és legkomolyabb baja, rákfenéje Indiának, — fejtegette kétségtelenül sok odaadással írt könyvében.

A meggyőző adatokban bővelkedő műnek gyors hatása lett az angol kormánykörökben is. Az indiai parlament 1929-ben megszavazta az ugynevezett Sarda-törvényt, mely megtiltja, hogy 14 éven aluli hindu lányok férjhez mehessenek, illetőleg feleségül vehessék őket. Ennek a törvénynek a hírére az aggodó nyugati „közvélemény” mekkönyebbülten sóhajtott fel abban a boldog hiedelemben, hogy most már minden rendben lesz Indiában, a százalomramelőtő hindu gyermeklányok „meg vannak mentve.”

India azonban nehezen szakít régóta begyökerezett szokásaival s nem könnyen engedi magát az angol széplelkek szamaritanuskodása által tetszés szerint idomítani. A Sarda-törvény széleskörű ellenállásra talált a hagyományaihoz ragaszkodó hinduknál.

Hogy a nyugati „civilizáció” befolyására hozott tilalmi törvény miképpen hatott Indiában, arról most egy másik könyv számol be. Ezt Miss Eleanor Rathbone írta hasonló borzadállyal és felháborodással, mint szenzációt keltett művét Miss Mayo.

Rathbone kisasszony az 1931-iki népszámlálás adatai alapján kimutatja, hogy a hinduk a legkülönfélébb módon kijátszották a humanizáló Sarda-törvényt. Először is az történt, hogy az alatt a hat hónap alatt, mely a törvény megszavazása és életbelépése között eltelt, nagy számban nem kevesebb, mint 3 millió 14 éven aluli gyermeklány ment férjhez Indiában, hogy kivonja magát a tilalmi törvény rendelkezései alól. Nagyrészt csak 10 éves volt, de sok akadt köztük ennél fiatalabb is. Így aztán előállott az a helyzet, hogy amíg az 1921-beli népszámlálás csak 8 és félmilliónyi 15 évesnél fiatalabb asszonyt mutatott ki Indiában, a tíz évvel későbbi népszámlálás már 12 és egyegyedmillió 14 évesnél ifjabb gyermekfeleséget talált a háromszázmillió hindu nép körében. Valójában azonban most ennél is jóval több gyermekasszony van, mert a legutóbbi népszámlálás alkalmával a Sarda-törvénytől való féltelmében igen sok 14 éven aluli feleség-lánynak jelentette be magát. Ezeknek a számát Miss Rathbone egymilliónál is föbbre becsüli.

Mit kell ezek után tenni, hogy a hindukat a tulkorai házasságról leszoktassák? — teszi fel a kérdést a nemes kisasszony. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy sem az indiai kormány, sem a hindu nemzeti mozgalom nem fektet súlyt a törvény szigorú végrehajtására. Nem szívesen nyulnak bele abba a darázs-fészekbe, ami a hindu család élet, hiszen a hinduk amugyis éppen eléggé zúgolódnak az angolok és saját maharadzsaik uralma ellen.

Rathbone kisasszony, aki ragaszkodik ahhoz, hogy ki kell irtani a hinduknak ezt a szokását, azt javasolja, hogy az angol kormány adjon jogokat a felvilágosodottabb hindu nőknek s támogassa őket abban, hogy maguk küzdjenek a gyermekházasság ellen, amely a hindu nép elcsenevezéséhez és elzülléséhez vezet. — legalább is az angolok felfogása szerint. Gondoskodjék az angol kormány a hindu nők fokozott neveléséről és juttassa vezető-állásokhoz a művelt hindu nőket, — követeli India angol mentője, Miss Rathbone.

Hogy mit szólnak mindehhez maguk az érdekeltek hinduk, akiket ilyen nagylelkűséggel mindenáron meg akarnak menteni az angolok? Bizonyára az az álláspontjuk, hogy hagyják csak őket beké-

Az édes husvéti nyuszi-fogatok már elkészültek a cukorka-gyárakban s berobogtak a nagy piros csokoládé-tojással színezett kirakataiba, hogy az ingyencék figyelmét magukkal ragadják. Most azonban a kartel-politika még azok számára is megkeseríti az édességet, akik ingyencéknek nevezhetők.

Zsolt Béla:

Budapesti levél

Beszélgelés egy pesti uriasasszonnyal

Huszonkilencéves fiatal uriasasszony, egyetlen szöke, nyugtalan, szürke tekintetű, vörösai nem jellegzetesek; az arc, amellyel koncertek hátsó sorában és olcsó, de szolid nagyáruházak „fehér hetei”, vagy „szörmenapjai” alkalmával seregelve lehet találkozni. Ruhájában és kozmetikájában az a küzdelem nyilvánul meg, amelyet az öltözködés és szépségápolás iránt érezhetően szegény igényei a divat kényszerével vívnak. Nem igazítja a „dernier cri”, de talán kerülni akarta a feltűnést, amikor a barna, nem drága ruhaanyagot engedélyezett a várrónéknak egy merészebb vonást. S a ruza nem érezheti magát otthonosan a száján, mert délutáni friss pirossága estére eltompult, ajkai inkább úgy festenek, mint a ki-pattogzott száj, amelyet szőlőszírral kentek be. Egy nő, akinek egyszerű komolysága minden külsőségen átüt, ha másképp nem, valamelyes diákányos slamposság formájában. Nem dáma és nem démon, nem is kispolgárnő, holott a férje magántisztviselő egy filmkölcsonzóban, miután doktor juris lévén, előzően évekig fontos, bár kisjövendelmű pozíciója volt egy biztosító társaság jogi osztályán. De még ez sem az a mestersége, amely a fiatal uriasasszonyt nyolcadik gimnázista korában annyira elragadta, hogy közvetlenül érettségi előtt hozzá menjen feleségül. A férj akkor mellékesen szociológus is volt, könyvtármertései jelentek meg egy nívós társadalomtudományi szemlében s a fiatalasszony hazulról hozta magával a társadalomtudomány iránt való érdeklődést. Apja orvos volt, özevegyember, aktív humanista és gyakorló társadalomreformer s tulajdonképpen ő volt az, aki a fiatal uriasasszony figyelmét először felhívta a férj talpraesett megállapításaira. A házasság megkötése után a férj beköltözött a fiatalasszony lánykori szobájába, mert a kétszázhetven pengő fizetésből kockázatos lett volna önálló otthont alapítani. Különben is, a négyoszobás orvosi lakásban kényelmesen elfér-

hetek volna hármasan; az együttélésnek megvolt az a haszna is, hogy a férj használhatta a doktor kissé háborúelőtti, de gazdagon felszerelt könyvtárát.

A fiatal uriasasszony most megvallja őszintén, hogy házasságáról már a harmadik héten tudta, hogy nem boldog házasság. Apja, öregurak szokása szerint, mániákusan szeretett diskurálni és minthogy kevés dolga volt s esténként ritkán járt el hazulról, a férfiak nászhetek alatt is sokszor éjjel két óráig elvitákoztak a svéd agrártelepítéskéről, vagy a statisztikai adatok megbízhatatlanságáról. Sohasem voltak egyedül. Bevallja, hogy ebben az időben végképp megutálta a szociológiát s amikor e szép, de nagyképű tudományról férjét elkülönítette, sokszor kellett elhessegetnie magától a megállapítást, hogy egy jelentéktelen, nem érdekes, még csak nem is okos emberhez kötötte magát, aki szokásaiban és szenvedélyeiben a lehető legszintetlenebb, legkispolgárabb. Ha nem a mexikói vallásháborúról, vagy az olaszországi kivándorlásról beszélt, hanem sajátmagukról és az életükről, akkor közhelyeket, butaságokat mondott. Kicsinyes, sőt, anélkül, hogy észrevette volna, sokszor ordinári volt, amint amilyen a hivatalban lehetett. S ott, ahol a házasság sorsa nem utolsó sorban dől el, kedélytelennek, primitívnek és ösztönösen gyengédtelennek bizonyult. Szóval hamarosan elkészült volna ezzel a házassággal, de nem szégyelli önmaga előtt bevallani a csatavesztést s ezért előbb az apjával való együttélésre tolt állandó indiszpozíciójának felelősségét. És — amint mondja — abban is kereste rossz érzései okát, hogy a lánykaszobájában laktak, ahol ő éveken át jövője terveit szövögette. Természetesen orvos akart lenni, ideg orvos, sokat pszichoanalízissel, — persze, ez ma már a múlté. De akkor lesújtotta, hogy ahelyett, hogy önálló és hasznos szellemi munkát végezne, felesége lett egy biztosító tisztviselőnek, aki-

ben, majd berendezik ők maguk az életüket úgy, ahogy éppen jónak látják. Az indiai gyermekházasság szokásának is megvannak a maga ősrégi indokai, amelyek az ottani különleges viszonyokban rejlenek. Miért akarják őket az angolok mindenáron uniformizálni a nyugati felfogások és civilizáció szabálya szerint, — mondják — amikor ők a Nyugatról csak a rosszat kapják. Ma már a hindu népnek is megvannak a maga felvilágosult

vezetői s azok a hivatottak arra, hogy saját népük életét ujjaalakítsák, de aulról felfelé s nem megfordítva. Ha kivívja függetlenségét, India is megtalálja majd azokat az új életformákat, amelyek leginkább megfelelnek népi egyéniségének. A gyermekházasság kérdése csak mellékprobléma, amelyet erőszakkal, tilalmi törvényekkel úgysem lehet megoldani és rendezni.

ről négy fal között kiderült, hogy nem „valódi” ember, hogy nem is igaz intellektuel, csak statisztika-szajkó és lelkes idézője minden olyan formulának, amely az egyszerű, világos dolgokat a lehető legbonyolultabban és biblíografiai források megjelölésével fejezi ki.

Először akkor sajnálta meg a férjét, mikor észrevette, hogy megérezte az ő kiábrándultságát, hogy tudja, hogy ő tudja róla az igazat. Ebben az időben már nem mert előtte nagyképűsködni, nem próbálta elkápráztatni száraz tudományosságával: mint aki fél, hogy a felesége türelmét veszítve, végül kereken megmondja, hogy a szociológiája nemcsak hogy nem érdekli, de azt sem hiszi el, hogy neki igazi köze van hozzá. A férje tanácsatlansága, mondanivalótlanúsága olyan busítást volt, hogy sokszor végül ő ráncigált elő valamilyen témát százalomból elvitákoztott vele.

Ebben az időben lett először anyává, de természetesen... Az apja ekkor már nagybeteg volt, rákos, rövidesen meg is halt. Nagyon szerette az apját, de a férje talán még nala is jobban meggyászolta: a doktor végig változatlanul nagyrabecsülte a vejét s az belékapaszkodott, nála keresett menedéket a felesége kiábrándult, leleplező tekintete elől. Most hat egyedül maradtak és elhatározták, hogy kisebb lakásba költözzenek s a feleséges butorokat értékesítik. Ő már az első pillanathban észrevette, éppen a pathetikus, elulzott ragaszkodásból, amellyel a könyvtár átmentéséért küzdött, hogy a férje elsősorban a könyvtár eladására gondol. Megtette neki a szíveséget, hogy még ő kapacitálta az eladásra és talált hozzá érveket is; a könyvek békebeliek, ma már nem veheti komolyan hasznukat. Végül, miután férje körömszakadtáig harcolt a könyvtár védelmében, ripacs mód elulzott hamis kultúr-szentimentalizmusból beletörődött az eladásba. Két szoba-könyvházukba egészen kevés könyvvel költöztek át, de a helyzet nem javult akkor sem, amikor egyedül maradtak. A butorok eladása után maradt egy kis pénzük. Nem sokkal később valamj tőzsdei konjunktúra kerekedett s a férje vásárolt néhány papírt. Szerencsével játszott s ő nem is bánta, hogy börzeánerkedik, mert ettől kezdve legalább nem esett szó szociológiáról. Ebben az időben a férje sokfelé elcipelte, dunaparti éttermekbe, lokálokba, premierekre és forszírozta, hogy jobban öltözködjék. A szociológusból kibújt a pesti hédonista, inylene lett a csendes ember, nagyhangú a pincérről. A fiatalasszony bevallja, hogy ebben a „nagyvilág” korszakában kevésbé unatkozott férje mellett, mint a szociológiai korszakban s az emberek is változatosabbak és őszintébbek voltak, mint akikkel azelőtt összejártak. Máról-holnapra lett vége a rövid gazdagságnak, még arra sem volt idejük, hogy a férje beváltása ígéretét és megmutassa neki a tengert, amelyet még sohasem látott. A pénz elveszett és a férjét ugyanugy szegényítette meg pénztelensége, mint amikor házasságuk elején megérezte, hogy a felesége rájött, hogy nem tudós, hogy csak „halandzsázik”. Most megint nagyon sajnálta a férjét, aki pénz nélkül elsősorban vele szemben érezte védtelenségét, senkinek magát... Ekkor lett másodsor anyává, de természetesen...

— Magában, ugy látszik, a részvét a legodaadóbb érzés, hogy mindig olyankor...

— Nézze kérem, — mondja elgondolkozva, — én tizenegy és félével vagyok fiatalabb az uramnál. Talán ott van a hiba, hogy ez egy más emberfajta, háborúelőtti ember, aki nem tud beletörődni a valóságba és mindenáron illúziókat akar kelteni önmagáról. Először azt akarta, hogy elhiggyem neki, hogy zseni, majd azt, hogy elhiggyem, hogy milliomas. Én végig tapintatos voltam, ha néha elviselhetetlen is volt számomra ez a furdókádig tartó presztizs-politika. Sokszor szinte gyűlöltem, de mindig megsajnáltam, amikor belebukott és leleplezve vergődött előttem. A mai fiatalság rökhögre vallja be, hogy nem tud semmit és nincs egy vasa sem...

— Akkor mi, a mi illúziókteltő hiuságukkal mégis csak különbek voltunk?

— De lássa be hogy kényelmetlen, amikor egy férj úgy akar imponálni a feleségének, mint egy színész a közönségnek! Mint bukott színész azonban sajnálom és átszorittem a pszichikai nehézségeken. Rökhögre vettem tudomásul, hogy elszegényedtünk, erőltetett bohémiséget vittem az életünkbe, vicces tejesarnoki vacsorákra jártam vele, felsaptam tuistának, pedig utálok gyalogolni. Egy szép napon aztán egyszerre megváltozott, szóltan lett, kedvetlen, majd grombba. Ekkor megtűntam, hogy megesal, egy csunya, alacsony, fektető nővel, akivel szociológiáról beszélget s aki elhiszi neki, hogy az őhrányt parasztok munka-

Detrehegy József:

Mázolók a templom tetején

Sikos a templom bádóg teteje,
Vigyázz, te fiu, le találsz esni...
S lenn hiába fogsz csillagot keresni!
A csillagok fenn vannak az égen...

Ferde a templom bádóg teteje
És veszélyes is, de hogyha kiállod,
Tán mégis úgy lesz jó, ahogy csinálod...
...Problémát itt nem kell kibogozni.
Bádógtetőn nincs mibe fogózni.
Életedre kell itten vigyáznod,
Nincs időd és nincs is min vitáznod...

Meredek a templom magas teteje,
Nem bizunk másban, csak a két karunkba.
S láod, mégis, mégis megy a munka!
Ugy-e, már a te kezed se reszket?
Aranyosra festjük a keresztet...
S hogyha majd a tetővel is végzünk:
Biborosszép naplementét nézünk.

Fényes a templom bádóg teteje,
Ha befejeztük, megyünk lefele.
Olyan jó lesz lent, a szilárd földön!...
Sajgó lábunk megnyihül a zöldön...
Fáradtak, de vidámak vagyunk:
Pihen a testünk és pihen agyunk.
Hittel gondolunk a holnapunkra,
Hallelujja, bőkezű ajándék: — munka!

Közösségének korszakos jelentősége van...
Nem szóltam neki semmit, de — akármilyen
banalitás is — elhatároztam, hogy én is meg-
esalom. Erre a célra volt egy régi jelöltem, az
a férfi-típus, aki ilyenkor intelligens asszony-
nak eszébe jut: az a bizonyos erős, buta him,
szép fiu, egyébként patikus a sarkon, a MABI-
recepteket ő szokta megcsinálni. De nem csal-
tam meg, mert közben leépítették a férje-
met...

— Ekkor harmadszor is...?

... harmadszor is megsajnáltam — és fa-
nyarul nevet — de ezuttal egészen rendellen-
esen már nem lettem anyává. Ebben az időben
már nem is lehettem... De megint én vigasz-
talaltam és bátorítottam, miközben elfelt három
hónap, elfogyott a végkielégítés és úgy nyo-
morogtunk, ahogy... szóval sokszor nem et-
tünk, csak egyszer napjában. De ennél is ször-
nyűbb volt, hogy a szerencsétlen egész nap
otthon tartózkodott — és maga nem tudja el-
képzelni azt, ha valakivel, akit csak a napnak
bizonyos óráiban idegzett be az ember, hu-
szonnégy órán át állandóan együtt kell lenni!
Fleinte, szegény, letörtten gubbaszkodott az
ablaknál, néhány nap múlva azután elkényel-
mesedett az ablaknál, végigheveredett a dívá-
nyon, ingujjban és leeresztett nadrágtartóval
és folyton a régi cikkeket olvasta. Ekkor elha-
tároztam, hogy fölkeresem a biztosító igazga-
tóját, aki négy év előtt... valami jubileumi
vacsorán... szemtelen volt hozzám... szóval,
éreztem, hogy nagyon tetszem neki. Gondol-
tam, hátha tudok csinálni valamit, mit tudom
én, talán visszaveszik, ha... Vagyis elszántam
magamat, hogy jóban leszek az igazgatóval, a
hogy a rossz regényekben és darabokban, de
azt hiszem, az életben is előfordul hivatalnok-
felelőségek részéről. A patikushoz talán több
kedvem lett volna, mint a vörös és duzzadt
igazgatóhoz, de bosszúból nem tudtam meg-
esalni az uramat. Viszont bevallom, mindenre
hajlandó voltam, csak hogy ne legyen egész
nap a nyakamon...

— És mi történt?

— Megbuktam. Az igazgató — ahogy mon-
dani szokták — kimértén fogadott a kijelen-
tettem, hogy a legnagyobb sajnálattal, lehetet-
len. S amikor, persze, esetlenül és gyakorlat-
lanul jeleztem, hogy mindenre el vagyok szán-
va, a szeme egy pillanatra felvillant ugyan, de
nyomban ki is aludt. Éreztem, hogy a nemi
korruptió megbukott, hogy a valaha oly élve-
tes vállalat igazgatók a rentabilitást nem haj-
landók veszélyeztetni a sexualitással. Szóval
letörve távoztam és amikor hazaértem, a fér-
jem nem hallotta az ajtónyílást és éppen egy
divatos tangót fujt hamisan... Ekkor nagyon
dühös lettem rá, csunyan összevesztünk és én
megmondtam neki, hogy háromnegyed éve tu-
dom hogy megcsal egy álcasony feketével. Et-
től kezdve alig beszéltünk, de délután leg-
alább eljárt és én végre körülnézhettem a vi-
lágban. Felkerestem apám egyik orvos barát-
ját, — közkórházban osztályvezető — és el-
mondtam neki, hogy egyszerűen éhen fogunk
halni, ő adta a tanácsot, hogy tanuljam ki a
diétás konyhát, beprotézált a kurzusra. El is
végeztem és most van állásom és teljes ellátá-
som egy szanatóriumban. Benn lakom, a fér-
jem eleinte velem étkezett, de most már csak
mezőtárogat néha. Neki is van kondíciója; volt

egy filmember betegem, nagyon megkedvelt, ő
adott neki száznál is több pengő állást. Persze,
a filmülethez nem ért, talán éppen ezért al-
kalmazták. De láthatóan jól érzi magát, most
már nem kell sajnálnom...

— És ez így rendben is van?
— Pont ez legyen rendben? — kérdi kесе-
rüen, elhúzott szájjal.

— Nem szeretne még egyszer otthont, saját
milliót, családi tűzhelyet?

— Én nem találtam bennük semmi örömet,
semmi megnyugtatót, sőt ellenkezőleg — mond-
ja keményen és komoran.

Igy számolt be életéről egy fiatal uriaszony,
akinek esete egyáltalában nem tipikus eset.
Nem korzóhölgy és nem az, akit általában
„dolgozó nőnek” neveznek: intelligens polgár-
nő, aki innen van a harmincon és kicsit túl
van mindenben... de olyan éber, analitiku-
san és önmaga iránt kegyetlenül tud beszám-
olni ezzel a mindennel, ahogy csak korunk
embere tud, aki érzi, hogy egyéni bukása egy-
beesik az erkölcsi és társadalmi rend csödjé-
vel.

NEMES FERENC RIORTJA:

A Kis-Szamos-utcai fiúk

„Molnárférences” diákromantika — elkerülhetetlen árnyakkal — a kolozsvári „grund”-on

Kolozsvár, március 24.

Egyik faterités olyan, mint a többi! — gon-
doltam, de valami hóhörtos visongás, valami
mókány, zabolátlan röhögés csiklandozta fü-
leimet. Apró gimnazisták, egyensapkas srácok
tudnak csak így nevetni...! Ősi, pogány ka-
járság, ruganyos kamasz-hangszálak fortisszi-
mója táncolt, viháncolt a márciusi levegőben,
mintha valami nagy szemetes rázott volna han-
gosan egy irdatlan kolompot. Onnan a kerítés
mögül áradt a drága hangzavar. Makogások,
vakkantások, kedves tavaszi macskazene:

— Sutt, Jóska! Sutt!

— Add széle, te marha!

— Marha vagy te! Rugd már, mert belédru-
gok!!

— Kapura, fiúk, kapura!

— Kuss!

Azután vagy negyvenen egyszerre, mint
egyetlen rekedt, diadalmas gyermektorok:

— Dugódóó! Hipp...hopp...hurra!

Be kellett a, be kellett a hasadékon nézni...

Ott terült el a „grund”, hatalmas, beépítetlen
telek, akárcsak a „Pál-utcai fiúk”-ban, igaz,
hogy farakások nélkül, de feltétlenül végtelen-
nek tűnt fel. Látszott rajta, hogy szükség és
játék szerint egyformán lehetett Vadnyugat,
vagy Szahara, sőt a Csendes-óceán egyik la-
katlan szigetének is megfelelt. Jelenleg fut-
ballpálya volt éppen, amelynek közepén 22
gyerek dögönyözőtt egy maszatos börgombó-
cot.

A zannját, micsoda srácok!

Megismertem mindet. Mintha csak a regény-
ből lépett volna ki valamennyi. Megannyi „ki-
köpött” Pál-utcai fiúk...

...Szervusz Nemecek! Mi az, mért nem
hagynak játszani? Mit mondsz, hogy csupa
kisbetűvel írták a nevedet a noteszbe? Így:
„nemecek ernő”. Vigasztalódj, szívem, ma már
az modern! Az összes progresszív folyóiratok-
ban így nyomják már a munkatársak neveit.
Szervusz Boka! Nahát, még mindig látszik ka-
bátodon a folt attól a nyavalyás zsebtintatar-
tótól! (Mit szólsz hozzá, milyen hosszú szó
volt ez a legutóbbi?) Látszik, drágám, hogy
téged akkor írtak, amikor a töltőtől még rit-
ka holmi volt! Az nem folyt volna ki!

Azoknak, akik ott a háttérben leselkednek,
nem köszönök. Csunykák. Egyikük Áts Feri, a
„vörösingések” vezére. Azok a szilaj tekintetű,
komoly, rövidnadrágos legények meg a Pász-
tor-fiúk, akikkel kockázatos dolog golyóznál,
mert mindet elszedik! Pfüj, szégyelljétek ma-
gokat! Amióta megjelent az a regény, igazán
megjavulhattok volna!

...Mindegy! Olyan jól esik ez a találkozás,
hogy boldogan megbocsátok! Örömmel látlak
viszont benneteket Kolozsváron, a Széchenyi-
tér és a Kis-Szamos-utca sarkán elterülő vá-
rosi telken, lelkeim! Csuda szerencse, hogy a
csirkepiacot kitelepítették innen a póstahiva-
tal háta mögé. Legalább van hol futballozno-
tok! Ha nem értenétek, hát a „focizás”-ról van
szó! Milyen „mázli”, hogy ilyen „grund”-ot
kaptatok! Ha kell pálya, ha kell „pampa”,
vagy „prairie”... Mert az öreg May Károly is
jópofa volt, „stramm” dolgokat írt Winnetou-
ról, meg Old Shatterhand-ról, hogy Buffalo
Billt meg se említsük...! Itt általában mindent
lehet játszani! Micsoda „zri”-ket lehet itt ren-
dezni!!

Esz a sárga irigység, cimborák!

„Sefteljünk”, fiúk! Cseréljünk kort! Odaadom
az éveimet és egy üveggyótyát ráadásul. Lopok

Milyen gyönyörű enér fogja
van!

Rövid időn belül már meg fogja
állapítani, hogy KOLYNOS ra-
gyogó fehérséget ad fogsorának,
melyhez hasonlót közönséges fog-
pasztával sosem fog elérni. Finom
habja behatol a legkisebb foghezagok-
ba is és eltünteti a fogakon levő sár-
ga foltokat és lerakódást. A KOLY-
NOS fogkrém soha nem támadja meg a
fogzománcot. Kezdje meg már ma a
KOLYNOS használatát, — 1 cm.
hosszu darab száraz fogkefére nyom-
va, naponta kétszer használva, azon-
nal észlelni fogja a hatást: fehér és
egészséges fogak, rózsaszín foghús.
Vegyen még ma egy tubus KOLYNOS
fogkrémet.

nektek cigarettacsutkákat, parittyanak való nő
harisnyakötőt, vagy amit akartok! Szóljatok!
Szóljatok!!!

★

Te, izé... valaki, akinek olvasható kézírása
van! Irjatok, kérlek, még mielőtt estelednék,
ajánlott levelet a Napnak, hogy ne nyugodjék
le sohasem! Állítsátok meg az időt! Olyan kár
értetek, fiúk, hogy el se képzelitek! Így volna
valahogyan eszményi! Mindig a „grund”-on,
örökös hancurozás közepette. Kenyeret zabál-
ni, amit koresolyakulesok, fűtőlők és borneói
bélyeg-különlegességek közül rángattok elő
zsebetekből...

Gyerekek! Maradjatok gyerekek!

Mért, képzeld el csak, Boka, hogy felnősz
és valami háború jön, valami halálos, idegtépő
muri... Ott állsz a „grund”-on, valahol távol,
drótsövények utvesztőjében... Ott állsz, Boka
barátom és nem antracén tinta, hanem vér fo-
lyik az oldaladról... És ti, Pásztorok! Az lesz
még csak a golyózás! Ujjaita játék, kérlek,
puskából gurítják és a gödör, amibe bement,
nem a földön lesz, hanem a melleteken, vala-
hol a szív fölött...

Nemecek! Szőke, kis Nemecek Ernő. Re-
mélhetőleg nagybetűvel írják a nevedet, ami-

kor frontra küldenek. Meghaltál a regény vé-
gén, de másodszor és végérvényesen is végső
rugsz, szegény Nemecek, mert a pálmaház me-
dencéjében kibirtad ugyan néhány percig a vi-
alatt, de ha jön a gáz... nem viccelek, Neme-
cek!... úgy szétpukkad a tüdő, mint egy
tulfutott futballbelső!

★

Most veszem észre csak, hogy elszontyolod-
tam!

Becsületszavamra, csak színeket akartam ír-
ni. Március van, már-már tavasz és ott a Kis-
Szamos-utcai „grund”-on futballozni láttam né-
hány kisfiút...

Hanem a toll, ez az önféjű jószág, megbok-
rosodott és a csendes trappból vágatásba es-
pott át. Időn és téren át galoppozott, fekete
tinta-tajtékot fröcsentett a végén, amelynek
csak a várható jövő sötétebb!

A fene kíván pythiáskodni, de...

Minek a „duma”?

Higgyétek el, kisdíákok ott a grundon, szí-
vemhezé, kolozsvári srácok, hogy az összes
diplomáták közül magam tehetek a legkevésbé
róla!!!

Agyó, kis „ismeretlen katonák”! Bár kirő-
högnetek, hogy nem volt igazam!
Hü, hogy röhögnetek!!

A csillagok hőmérséklete

A csillagok és világkődök határain be-
lül uralkodó hőmérsékletekről meglehe-
tősen pontos adatokkal rendelkezik a
a modern csillagász. A legújabb megál-
lítások szerint a csillagok felületén ura-
lkodó hőmérsékleti viszonyok egymástól
nem túlságosan eltérőek. A legalacso-
nyabb felületi hőmérsékleteket, az ugy-
nevezett hosszú periódusú, változó csilla-
gokon mérték, ezeknek hő- és fényener-
giája egy hónapnál hosszabb periódu-
sokban ingadozik. Az ilyen hosszú peri-
ódusú változó csillagok felületi hőmérsék-
lete néha leszáll egészen 1.650 C fokig.

Egyébként a csillagok felületi hőmér-
séklete nagy általánosságban 2500 és
30.000° C között változik.

A csillagok belsejében természetesen
cnnél sokkal nagyobb hőmérsékletek
uralkodnak. A Mindenség anyagának tu-
nyomóan nagy része többmillió fokos
hőmérsékleten van. A Nap belsejének át-
lagos hőmérsékletére vonatkozólag külön-

böző számítások vannak, amelyeknek
eredménye 30 millió és 60 millió Celsius
fok között ingadozik. Sűrű csillagok köz-
ponti részeiben 60—290 millió Celsius fo-
kos hőmérsékletet tételeznek fel. Egye-
nagy ködök központi részeiben a hőmér-
séklet megközelíti a 6 millió Celsius
fokot. A legutóbbi időben a sztratoszfé-
rarepülésekkel kapcsolatban sok szó esett
az ugynevezett nagy áthatoló képességű
sugárzásról, amelynek tanulmányozására
igyekeztek feljutni Piccard és társai
a föld légkörének legmagasabb rétegeibe.
Ennek a láthatatlan sugárzásnak olyan
régiónkból kell kiindulnia, amelyekben
a hőmérséklet meghaladja a 2 billió Cel-
sius fokot. Arra vonatkozólag, hogy az
ilyen magas hőmérséklet a világminden-
ségnek milyen pontján van vagy tételez-
hető fel egyáltalán, még semmiféle meg-
állapítása, vagy elmélete sincs a csillag-
szatnak.

LAKBERENDEZÉSÉNEK

MEGVÉTELÉNÉL LEGYEN ÓVATOS! ÁLDOZZON TÖBBET, DE VEGYEN JÓT!

SZÉKELY & RÉTI

FIÓKOK:
BUCUREȘTI,
BRAȘOV

BUTORGYÁR RT.-TÓL, TG.-MUREȘ

Gábor István:

Halálos tavasz

(Felelet-íele Kovács György „Márciusi ifjuság” című cikkére)

Nehéz eltemetni a lírát s nehéz elfogadni azt, hogy általában a próza bekapja az idealizmust és végezzen vele. E pillanatban még nincs tavasz, de pár napja már megmutatkoztott és kétségtelen, hogy itt lesz napok múlva megint. A tavasz eljön, csak nem tudni, milyen tavasz, csak azt nem tudni, kiknek a tavasza, vajjon az ember tavasza-e, vagy az éregek emlékezősebbe fuló, jól ápolott konzervatív tavasza, az ugynevezett szép idők szép tavasza, amihez sok közünk nincsen. Ha a logika és az ész jobban teret hódítana bennünk, akkor ez így lenne visszavonhatatlanul, azonban az ember befolyásolható valaki, akit apró kis hangulatok, kedves jelzők, optimiztikus, vagy pesszimistikus hangulatok irányítanak.

E pillanatban nem anyagról van szó, hanem lélekről s lelkeket kielemezni végtelenül nehéz. S hogy a lélekanalízis is többé-kevésbé kudarcot vallott, s Freudnak az egyéniség mélyére hatolt megdöbbentő felismerései és teljhányászásai sem azok az utak, melyek nyomán biztosan elemezhetjük a lelkeket.

Igy nyilván tehetetlenek vagyunk a lelkekkel szemben, azonban segítsünk magunkon és általánosítsunk. Ez rendszerint helyes. Hiszen általánosításra épül fel egy új világ.

Mondjuk ki, hogy minden ember egyforma és ez bizonyos szabályok szerint éppúgy igaz, mint az a szabály, amely az egyén szabadságára s függetlenségére esküdve, csak az individualizmusban hisz s csak ebben véli holdogását.

Tehát ezek után kijelenthetjük most már általánosítva, hogy a tavasz a legjózanabbakat is elfordítja valóságérzetüktől. Ez a kozmikus mámor s ez az optimizmustól fűtött levegő lényegesebb, kétségtelenebb és nagyobb, mint más évszakok esetleg előforduló derültátsága.

Ebből az optimizmusból, ebből a tavaszi optimizmusból hiányzik a reális elem. A népek tavaszi meggondolatlansága is erőltet, alaprendület nélküli s leverik össze azt, ami tavasszal született.

Ez a tavasz. Általában a sokak tavasza. Azok tavasza, akik mint hazárdörök ülnek a természet kártyás zöld asztalánál, akik kis tételeket duplázzák, vagy veszítik ilyenkor, kis erőltet tavaszi figurák.

Ez a tavasz azok tavasza, akik nem néznek túl a napfényen, nem néznek túl a rügyek fakadásán, csak az elterült rétek zöldjeit hámulják, mint a betegek.

De vajjon szabad-e a mai embernek elérkezni a meghámlásba a tavaszt, okos-e a mai ember, ha elmereng, ha elvész egy-két sugár fénytörésében s botolva ezekben, elesik, vajjon tudja-e, milyen nagyot esik, hogy hova zuhan s hogyan üti meg magát?

Talán okulhatunk. Ha visszanezünk a századeleji ember nagyszerű készülődéseire, már akkor is megdöbbenthetünk kétségbeesésekbe zuhanva, hogy mire készült az századeleji ember, de beleesve a lírába és az idealizmusba, mihelyt zuhant, magával rántva boldognak és épülőnek készült eljövendő esztendőket.

Gondoljunk csak a Galilei-körre s a galileistákra, akik a század elejére rányomták bélyegüket. Jómagam mindenkor a múlt tisztelete örökjének hiszem magam s amikor a klasszikus műveltség föltétlen szükségességét érzem, úgy hiszem, sokadmagammal vagyok azon a véleményen, hogy fontos volt, ami eddig történt s a lángelmék, amelyek eddig alkottak, nem világítottak fölősegesen. Egy-egy mondatuk, egy-egy szikrájuk is jel lehet, ha okosan analizálunk a múltba, apró jelzőket nem tudom, micsoda nagyszerűségekhez használhatjuk fel, ha tisztánlátó a kritikánk.

Azonban hiába a becsületes szándék s hiába a tiszta ész kritikája, ha idealizmusba csomagoljuk a gondolatot s humanizmusba az erőt!

A századeleji, illetőleg a századeleji első évek napjaiban elindult gondolkodó intellektuel ember galileista volt. Rengeteget lehetett írni a Galilei-körrel, hogy kimutassuk annak mérlegét, de röviden talán csak így: A Galilei kör volt az új utak keresője. Mach ismeretelmélete, William James pszichológiája új utat jelentett. És itt kereste a századeleji fiatal az igazságot. És itt állott szemben ugyanakkor a materializmus az idealizmussal. A kör nagyot alkotott, de ugyanakkor rengeteget is mulasztott és ha kirántotta is a fertő hínárjából és az opportunizmus süppedtségéből a század első évtizedének emberét, ugyanakkor visszatért magát: A politikától független volt. A politika azonban nem tartotta magát vissza az eseményektől s nem a körtől, ami úgy bukkott el percek alatt, hogy évtizedes becsületes munkáját ma már csak régi folyóiratokból állíthatja össze az, akit érdekel.

Itt is az idealizmus és utána a halál 1919-ben. S e pillanatban már kétségtelenül szemben áll két nemzedék, két fiatalág. Az egyik a századeleji fiatal 1919-ig. A másik pedig az 1919-ben élni készülő szomorú és elküzdött fiatalág, amelynek már annyi sem jutott, hogy

EGY POLGÁR VÁLLOMÁSAI

Írta: MÁRAI SÁNDOR

A mindennapos, utszéli szükségletek céljaira két nyilvános ház szolgált a városban: egy olcsóbb és közönségesebb, a Bátya-utcában s egy másik, finomabb, a „tiszt”i, földszintes ház a Fegyverház-utcában, ahová a magasabb rangú hivatalnokok és katonatisztek jártak. Az utcai szerelemnek e két zárt intézete között, végig az alacsony házakkal beépített Virág-utcán, tucatjával működtek még magánvállalkozások, a szerelemnek afféle mozgó árusai. Kedélyes, nyájas, földalatti szerelmi világ volt ez. A nőtlenség aranyifjúság s persze, nem ritkán a nők férfiak is, a katonatisztek s néha nagytitokban a helybeli rendház fiatal szerzetes-tanárai is eljártak e házakba, melyek csaknem változatlanul maradtak meg a középkorból s bevakolt ablakaikkal, örökké csukott kapuikkal, zöld és barna olajfestékkel csillogó, simára mázolt homlokzatukkal az idegennek is elárulták rendeltetésüket. Ezekbe a házakba „kávéház után” jártak a városbeli urak, a „szalon”-ban kedélyes terefere folyt éjféltájt, a lányokat gyakran változtatták a tulajdonosok.

Egyszer jártam csak szülővárosomban az egyik ilyen házban, igaz, hogy nagyon fiatalon, tizenháromesztendőskoromban: később resteltem látogatni odahaza e helyeket, de ez az első és egyetlen látogatás kegyetlenül emlékemben maradt. Az egyik házbeli fiú vitt el, egy patikus vad, nyugtalanterű kamasz-fia. Fényes nappal állítottunk be a Bátya-utcai „olcsó” házba, fogvacogva, fényes és csöndes nyári délután. A kapu nyitására jelzőharang csendült meg benn a folyosón, a bejárat-tól balra egy függönyökkel és berézia-korabeli butorokkal zsúfolt szobában, üvegablakos ajtó mögött, toloszékben ült egy fókötös öregasszony, ahogy Pirokka és a farkas meséjében a nagymamának öltözött farkast ábrázolták a mesekönyvekben, okulárján át kíváncsian szemlélte minket és vigyorgott. Az udvarra siettünk, mert a gyógyszerész fia ismerte már itt a járást, az udvar egyik oldalát hosszú és magas kőfal kerítette az utca felől s a földszinten és az emeleten hosszú sor barnára mázolt ajtó nyílt a szobákba, mint egy fegyverházban, vagy kórházban. A „lányokat” nem láttuk sehhol. Egy vágottszárnyu, szelídített bagoly sélt az udvaron. Később kinyílt az egyik emeleti ajtó s nőalak jelent meg a folyosón, bádogkancsóból vizet öntött le az udvarra, aztán visszament szobájába és ügyet sem vetett reánk. Mozdulatlanul lapultunk a falhoz, nagyszáju barátom is elfogódottan tekintgetett körül, igazán olyan csend volt itt az udvaron, mint egy fogházban.

Kis idő múlva felnyílt az egyik földszinti szoba ajtaja s egy nő, aki a függönnyel beakasztott ablak mögül már ré-

gebben szemlélhetett minket, mosolyogva intett, hogy lépünk be a szobába. Barátom ment előre s én ájulásszerű állapotban, verejtékes testtel, csaknem önkívületben követtem. A nő tótos magyarsággal beszélt, de máskülönben nem emlékszem rá, nem tudom, fiatal volt-e, szőke, vagy fekete, kövér, vagy sovány? Foltos heverő állott a szobában, vetett ágy, melyből imént kelhetett fel a nő, mert a dunyhák még kusznak, meleg testi gözben dagadtak, bádog-mosdó állott a fal mellett, melyről mállott a vakolat és rajzszeeggel megerősített, nyomtatott egészségügyi tanácsadót fedeztem fel a mosdó felett, ezt figyelmesen el is olvastam, inkább kinomban és zavaromban, mint érdeklődéssel. „Könnyen elkerülheti a fertőzést” — így kezdte a hatóság egészségügyi tanácsait. Egy pár vastag férfi-bakancs hevert az ágy előtt.

Egy ideig ültünk itt, az ágy szélén, barátom iparkodott otthonosan és fölényesen viselkedni, de nagyon félt ő is; a nő cigarettát kért, leült közénk az ágy szélére, mosolyogva bámult reánk és halgalt. Nem történt semmi. Barátom később három hatost adott a nőnek s kiosontunk a házból, nem vett észre senki, mert már alkonyodott. Ez a kaland, mely feleért egy May Károly-regény egzotikus idegborzongásával, hosszú időre elvette kedvemet hasonló vállalkozásoktól, annál is inkább, mert mélységesen csalódtam egykor, „duhaj” barátomban, aki regényes hazugságokkal csapott be azelőtt s mint észrevettem, „odabenn” éppen olyan fogvacogva viselkedett, éppen úgy félt és éppoly kevés fogalma volt a valóságról, mint nekem. Például azt mesélte, hogy a férfiak és a nők nemi érintkezése egészen más, mint mi hisszük — (én akkoriban még nem hittem semmit, minden kód volt fejemben és össze nem illő fogalmak zavaros képződménye) — s ami lényeges benne, hogy a férfi erősen megfogja a nőt, leszorítja karjait s aztán megharapja az orrát. A jóég tudja, hol hallotta ezt? Észrevettem hazugságait, megvettem és elkerültem.

Elt két „kokott” is a városban, két idősebb, nem nagyon csinos nő, akik lakást béreltek az egyik mellékutcában, mindig párosan jártak, kendőzték arcukat, orrúsi, malomkerékszerű kalapokat viseltek s meglehetősen respektusnak örvendtek a befentesek körében, a város kicsapongó férfiközönségénél. Az egyik gunyveve „Citrom” volt, a másikat így csúfolták a diákok: „Narancs”. A férfiktől, kiket kegyeikkel kitüntettek, valószínűleg nagyobb összeget kértek, mint a Virág-utca mozgó szerelmi árusnői, a cigányleányok és facér cselédek, talán ezért adták nekik hűveik a „kokott” címet. Mindenesetre hozzátartoztak a város társadalmi életéhez Citrom és Narancs. S a Virág-utrá-

Adám Zsigmond (Kolozsvár):

HA KERESZTFÁT VISZNEK

Ha keresztfát visznek
az Új Golgotákon,
a zúgó Rengeteg
most is megremeg:

a harmat-csemeték
anyjukhoz simulnak,
a mogyoróbokrok
egymásba fogódnak,

a görbe, rokkant fák
pupjuk' mulogatják,
a vénülő tölgyek
éltüket siratják.

névét leszögezhesse, hogy feljegyezze valahova, ha elhúlik.

S amíg a századeleji fiatalok megvolt a módja arra, hogy kiváljon a tömegből s hogy megmutassa magát, mint egyén, hogy esetleg hódolthasson az egyén kultuszának, addig ma egy egész nemzedék hal meg egy végtelen tömegsírban, de nevet egyet sem lehet feiróni a sírkőre.

És talán nem vád, csak megállapítás, hogy az előtünk élő nemzedék finomkodása és idealizmusa temetett el és temet el bennünket is és ezért talán saját életünk titka, hogy el a lírától, el az idealista frázisok hazugságától, be a valóságba, be abba a világba, ahol a mi életünk készül.

És mindaddig, amíg az életünk így kallódik, egy világ haldeklásában, addig ez nem a mi tavaszunk. Addig ez a napfény nem a mi fényünk, addig ez a zöld szín, mezők elterült pasztélja, nem a miénk.

Ez a szín: zöld szín. A zöld, úgy mondják,

A fiatal bükkök
— nádegyenes testtel
király-koronával, —
emelt fővel állnak,

Állanak és várnak...

ők lesznek az újabb,
nagyobb fukeresztek:
rájuk szegzik majd a
legszebb embertestet,

megnyugtató. De vajjon ki szabad-e békülni egy olyan természettel s egy olyan világgal, ahol csak egy megnyugtató van s az egy szín. De minden más hazug és hamis.

Ez a tavasz nem a miénk. A miénk az a másik lesz, természetileg ehhez nagyon hasonló. Az a tavasz az ember és a népek tavasza, ugyanezekkel a fényekkel és ugyanezekkel a bimbózásiakadással, de abban a tavaszi reggelben az ember, a világegyetem legkitünőbbnek szánt alkotása, nem lesz agyongyőrt és meghajszolt, hanem megint ember lesz, aminek készült s reggel felébredve, tudni fogja, hogy mit eszik napközben és be fog majd sütni, ha a hegyekből hóföregtelleg újra megérkezik a tél.

Addig azonban a mi életünk hite, akarata és szükségessége, hogy ne higgyünk ezeknek a felületes fényeknek, nézzünk át rajtuk s lássuk meg, hogy a fények hidegek s a fényeken túl kanálisok ontják penitens büzeik szagát. Lássuk meg, hogy egy világ rothad erjedő szagával, megfertőzve mindent, hogy egy vi-

Antineuralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.

Minden dobozban az orvos

jelzésével ellátott 2

kapszula (ostya-

ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

ban élt egy háziasan berendezett, időtlen koru, testes utcai nő, akitől nemzedékek tanulták a szerelem titkait, Lenke nevű öreg leány, aki minden kabátos embert ismert a városban, szigorú volt és keményszavú, a rendőrök is félték tőle. Az öreg prostituált bizonyos családi elismerésben részesült a vidéken. Az élet egyik szerves alkotórésze volt, előbb-utóbb mindenki reafanyalodott.

De a „Vörös Rák” legendáját én is csak hallomásból ismerem, nem jártam ott soha. A múlt század végén, a nyolcvanas években a „Vörös Rák”-vendéglő volt az igazi tivornyahely, a titkos, az előkelő, ahová a város legfinomabb urai jártak és elég furcsa dolgokat műveltek ott, mint egyik szavahihető nagybátyámtól hallottam. Ez a titokzatos „Vörös Rák” — sokkal titokzatosabb, mint a bátyautcai ház, vagy a lebuja a mi lakóházunk földszintjén. — afféle országutmenti vendéglőfogadónak épült, néhány kilométerre a várostól s a „jó társaság” férfitagjai, kitiűő családapák, így nagyapám is, ide rándultak ki, ha egészen fesztelenül akarták érezni magukat. Nyílt titok volt, hogy a „Vörös Rák” az urak orgia-tanyája; de soha nem tudtam meg közelebbit ez „orgiák” természetéről. Olyan egészen ártatlan mulatságok mégsem lehettek, mert beszédes nagybátyám, aki a „Vörös Rák” titkát egyszer fölfedte előttem, annyit mégis elárult, hogy náha „ősemer-estéket” rendeztek a város urai odakünn, anyaszültre vetkőztetett parasztlányokkal, a fára másztak és máskülönben is oragutánosított játszottak. Különösen festhettek ezek az előkelő városi urak, mint példás életű családapák különben, meztelenül a faágak között, a „Vörös Rák” kertjében. Sajnos, mikor én hasonló mulatságok után kezdem járni, a városvégi mulató már dűledező tanyai kocsmá volt csak.

A házasságonkívüli nemi élet ilyen szerény keret között zajlott s aki szomjas volt, ilyen hig pocsoltyákból oltotta szomját. A „viszony”, a férjes nő „bukása”, a regények birodalmába tartozott. Egyetlen egyszer sem hallottam gyermekkoromban a felnőtteket „esett asszonyról” pletykálni, akinek „viszonya” van; még a helybeli szintársulat primadonnáit is szigorúan szemmel tartották s „bojkottálták”, akiről kitudódott, hogy félrelépett.

Telefonbeszélgetések száma külföldön

Legutóbbi vizsgálatok szerint a különböző külföldi államokban a következő statisztikát állították össze az évente folytatott telefonbeszélgetésekről: az Egyesült Államokban 27.5 millió, Japánban 3326 millió, Kanadában 2565 millió, Németországban 2376 millió, Angliában 1590 millió, Franciaországban 847 millió és Svédországban 842 millió a telefonbeszélgetések száma. Ha ezeket a számokat elosztjuk nemzetek, a lakosság számával, akkor az utóbbi két állammal: Franciaországban 20, Svédországban pedig egy lakosra 157 telefonbeszélgetés esik.

lág készül meghalni titáni haláltusák kését haldoklásával.

Lássuk meg, hogy amíg az ember elérkezik saját magához és egymáshoz, hogy amíg majd megint ember lesz, addig nincs joga elérkezni, vagy elbuknia egy mondaton, egy szépségen, egy jelzőn!

Addig legyünk tisztában azzal, hogy ez nem a mi tavaszunk. Ez nem lehet a miénk, mert mi embernek készültünk becsületességgel, igazsággal és hittel, egy más tavaszra vágyva, — ez a tavasz pedig meddő, hazug, kisajtott, halálos tavasz!

Felvezeték
Önt, ha „OLLA”
helyett silány
utánzatokat
ajánlanak. Uta-
sítsa vissza a ra-
gaszkodók az
eredeti csoma-
golásu „OLLA”-hoz

Svábhgyi Szanatórium

(Budapest centrumától 12 percre)

Ideális subalpin klíma, ideális diétás ellátás.

Legnagyobb luxus — Mérsékelt árak.
Kúra, sport, szórakozás.

Halálsugarak?

Írta: Kőműves Géza

A vágóhidra vitt marha és elszakítja néha a kötelet és leszegzett fejjel ront neki üldözőinek. Nem csoda: szemérmetlen nyíltsággal és kiméletlenséggel cipeleli a fejze alá. Már mesziről érezhető a vér keserű szagát és késeket, bárdokat lát villogni maga körül.

Dicséretére válják a diplomatáknak és hadvezéreknek: nem mérsékosnyíltsággal készítik elő az új háborút. Csak néha kerül valami napvilágra a nagy készülődésekből s csak homályosan sejtethetjük, hogy a világháború 42-ese, tankja és tengeralattjárója ártatlan játékszer a tömeges embergyilkolás legújabb, szellemesen változatos, vérfagyasztóan hatásos eszközeihez képest.

A tank, a mérges gáz, a bombavető-repülőgép, a ragályterjesztő baktériumtartály használható formában készen áll. Most már csak arról van szó, ki tudja tömegesebben gyártani raktárra, közeli szükségletre. Nézzünk utána a két legújabb, félig-meddig még a mesék világába tartozó fegyvernek: a halálsugaraknak és a sztratoszféra légítűzérőgének.

Az előbbiről a napisajtó itt-ott felbukkanó hírei, — amelyeket az olvasók nagy része az újságok szenzációhajhászásának rovására ír — s egy német emigráns folyóirat egyik cikke számolnak be.

Észerint 1926-ban rikoltotta először világgá a sajtó a csodát, hogy egy feltaláló elkészítette a halálsugarakat ontó készüléket. A feltaláló 8 hónap múlva a bíróság előtt állt csalás miatt. Három európai nagyhatalomtól vágott zsebre tetemes pénzeket kísérlete folytatására. Valamit mindenesetre forgatott a fejében, mert a szakértőket is megtévesztette egy pillanatra. Az ítélet nem volt súlyos, a megkárosított hatalmak pedig jobbnak tartották nem megjelenni a bíróság előtt. Bizonyos azonban, hogy hadászati szakemberek lehetségesnek vélték a halálsugarakat és érdeklődtek iránta. A tudomány mai állásánál az elméleti alap meg is van arra a készülék, amely bizonyos fajtájú elektromos sugarakkal pusztíthat el minden életet.

Két év múlva F. Noak dr. egy német tudományos folyóiratban közölte, hogy a jenai Esal tanár bizonyos ultrarövid sugarakat állított elő, amelyekkel — egyelőre — egereket öldösött, teljes sikerrel. Több aztán nem hallatszott a dologról, legalább is Németországból, mert 1929-ben hivatalos helyről, szigorúan bizalmasan, azt tanácsolták a tudományos lapoknak, hogy az „effajta híresztelésekkel” hagyjanak fel.

1930-ban Amerikában folytattak hasonló kísérleteket. Egy kutyát 43, egy ékrot 92 másodperc alatt tettek el láb alól. A halálsugarak szívizomlétlenséget okoztak. Majd — félrelökve minden tiszteletet felmenő-ági ősnak iránt, — egy emberszabású majommal végeztek csekély 49 másodperc alatt. A kísérleteket azonban egyelőre abba kellett hagyni, mert a kísérleti teremben érthetetlen módon eltört egy vasállvány. Kiderült, hogy a gyilkos sugarak élő és holt anyagokat egyaránt szétbontanak és kikezdenek s valami szigetelőanyagot kell találni, amelynek segítségével hatásukat korlátozni s a kellő irányba és térre lehessen terelni. De hiába próbálkoztak üveggel, ólommal, porcellánnal, stb., — a halálsugar mindenben áthatott és nem lehetett irányítani.

Közben Japán is kísérletezni kezdett az ultrarövid sugarakkal. A kísérleti terpen náluk a víz volt, a kísérleti nyulak — tényleg nyulak, a folyó árába lökve. A nyuszik azonban a mandulaszem mértékű nagy bosszúságára, élve maradtak. Néhány óra múltával viszont a folyófelület megtelt halhullakkal. Ugyanlástik, a víz felszívta a sugarakat. A kísérletek további eredménye: a készülék mellett álló két technikust megbetegedett, hajuk és foguk kihullott, foghúsuk megrothadt. Három hét múlva meghaltak. A kísérletezők olyanféle veszélyeknek voltak kitéve, mint a Röntgensuga-

Erdélyi Ágnes:

Mai mese

Négy éve, hogy kijött az iskolából, azóta kopogott, mint harkály a fán, most 18 éves. Hány hangulata viharzott már irógépén, e furcsa zongorán:

Lenyelt könnyek a kollégák miatt, kik alkalmat sohasem mulasztanak kis kenyerük úgy biztosítani, hogy egymásra mind áskálódjanak.

A vágódás valaki után, aki melegen nézné hü szemekkel, jó volna véle összebujni, simogatni szomjas kezekkel.

Néha elfogta utazási láz, azt hitte, meg kell bolondulni, hogy itt ül, rabmódra egyre ül és nem lehet, csak álmodozni.

Japánban cseresznyefák bontják viráguk, Nizzában a Karnevál zajlik, Montecarlóban robbantják a bankot, a tenger zöldesen morajlik.

A havasokban suhan ródli, ski, tarka ruhák és hangos kacagások. Párisban a Domeban milyen fejek és tizenhatnyelvű hadarások.

Ez mind valóság és vannak, kik látják, az élet rohan, a gyönyöröktől fogak vészen, micsoda tájak, micsoda házak, káprázatok, de mind csak másnak.

Ilyenkor borzalmas volt az esti korzó, mindennap ugyanazon arcok, reggel fölkelés — lefekvés este, mozi néha oly egyformán... és befelé a harcok.

Spórolt egy esőköpenyre három éve, de mindig közbejött valami, később a fizetését redukálták és végleg le kellett mondani.

Igy telt az idő, se jól, se rosszul, közbe örökké kopogott a gép, a tisztelettel értesitem, b. levelének birtokában és egyéb frázist unta rég.

Azán a gyár hirtelen bezárt és háromhavi fölmondást kapott, zavartan állt, mi történt, azt se tudta, nem lellezte az utcát, ahol lakott.

Olthon lett sirás, özvegy anyja volt, ha szűken is, de eddig mégis éltek, a három hónap gyorsan elszalad, új állás nem lesz, — a jövőtől félték.

Nem gondolt már az utazásra, nem arra, milyen céltalan a munka, feledte az álnok kollégákat, nem gondolt szerelemre, fiukra.

Számokat látott, sötétlyukakat, melyeket egyre be kell tölni, házber, mosás, koszt, villanyszámla, egy pár harisnyát muszáj venni.

Szólott ismerősnek, fünek-fának, hirdetett lapban s nézett lapokat,

rák kezdőkorában. Szigetelőanyag után kutattak mindenfelé, de eddig, — legalább is tudunkkal — még nem lettek rá. Szerencsére.

Mese-e a halálsugar? Megriadt, tulizgatótt képzelődés terméke? De milyen mesemondó, vagy regényíró képzelődését nem multa még felül a valóság?

Elméleti alapja a szétvezetett szétromboló halálsugárnak kétségtelenül megvan. A tudomány pedig fejlődik s világunk törvényeinél fogva a haditechnika nem nélkülözi a legbőkezűbb támogatást és minden tudományát szolgálatába állít. Szabad-e hát lehetetlennek tartanunk, hogy valamelyik államban mégis feltalálják a legkiadósabb halálsugarakat?

A sztratoszférakísérlet, a földet körülvevő levegőrétegen felüli magasságokból a földre való hadakozás szinte nem is látszik olyan bonyolultnak. A sztratoszférában többször jártak, repülőgépet és léghajót már irányítani tudnak, bombát vetni szintén — csak részletkérdések várnak megoldásra. Mindenesetre rengeteg nehézséggel és költséges kísér-

mint reménytelen csodát, kereste az állást az új robotos, gyáva napokat.

Fogytak a napok, még négy hét az élet, még három, ... kettő... egy, jaj! nincs tovább!

Jöttek a kölesönök, barna szeméből S. O. S. szállt, részvéttelen a világ.

De a csoda mégis megtörtént, mikor utolsó reménye fogyott, hinni sem merle, hogy tényleg igaz, egyszerre ismét állásba jutott.

Nem kérdezte, hány óra a munka, mit fizetnek, semmit se bánt, csak újra állásban lehessen, mindent rendjén, jónak talált.

Mikor egy hete dolgozott már, egy este sok munkája volt, tovább maradt a többiekénél — jobban a gép fölé hajolt.

Hirtelen szuszogást érzett nyakába s ahogy riadlan fölkapta fejét, a háta mögött szorosan, lútt a idő főnök kidüldött szemét.

A hangja ijedősen kedves volt, ahogy szólt: dolgozott mára eleget, hagyja kislányom már a munkát, beszéljessünk inkább egy keveset.

És leült mellé, közel egészen, kezére tette gyűrűs, vén kezét, az undortól a hideg majd kirázta, elhúzódni nem mert, zavartan beszélt.

„Ne féljen hát tőlem, kedvesem, maga okos, kedves leánya”, ezt hallotta zanart fülekkel, a folytatást már kitalálta.

Nem tévedett, így folytatódott: — Legyen hozzám egy kissé melegebb, higgye el, nem látja majd karát, fizetésén lassacskán emelek.

És általában figyelmes leszek, egy biztos állás nagy szó ám manapság, a feleségem öreg, beteges, bizony fölferne rám kis fiatalság.

Kis lakást rendezek be magának, nem kell arról azért senkinek tudni — s dohányos szájjával ajkára tapadt, alig tudott végtére szabadulni.

Minek meséljem, föl volt habarodva sirt, tisztakönnnyű, vádoló szemekkel, vérdörös arccal, mint kit pofon ért, szép tilalomfa lecsüggő kezekkel.

Ó! Nem erőszak ám ez, kedvesem — hangzott bántón a férfi hangja, jeges volt, mint az északi szél; nem erőszak, ahogy akarja!

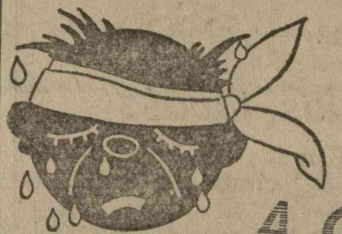
Ajtó üvege megcsörrent utána, ahogy kiment, a leány is elindult, gondok pupájával fiatal alakján, lába menésre gépiesen mozdult.

letezéssel járó részletkérdések. Az illetékes helyek azonban igen komolyan veszik a sztratoszféra-hadakozatot.

A tájékoztatásra ítélt közvélemény eddig Franciaországból és Amerikából, valamint Oroszországból hallhatott kormányozható, tehát rendszeres légiutra s ennél fogva légiharcra alkalmas sztratoszférarepülőgépek vagy léghajók tervéről. Egyik bécsi lapban már a tervezett gépek képeit is lehetett látni. Részletek kerültek napvilágra a Fahrman-nyár terveiről is. A többi ország, például Németország, Spanyolország, egyelőre csak felkészülésre készülnek. Különben rövidesen megtartják Moszkvában a nemzetközi sztratoszférakongresszust, amely, remélhetőleg, nagyot lendít a dologon.

A megoldatlan részletkérdés természetesen itt is rengeteg. Levegőellátás az el-képzeltetetlen magasságban, kormányzás a levegőtlen rétegben, tájékozódás pontosan az ellenfél ipartelepei fölé, stb. De ennél fogasabb kérdéseket is oldottak már meg.

Reméljük azonban, hogy a halálsugarak és sztratoszférabombázás, még a jövő

A GRIPPE

és az összes vele járó szenvedések mint: fej, hát és mellfájások, láz, ideges zavarak feltétlenül egy olyan szerrel kezelendők, amely egyidejűleg fájdalomcsillapító, megnyugtató és lázcsökkentő hatással bír. Ezeket a tulajdonságokat csakis egyet- lenegy készítmény egye- sítí magában és ez a

NEURALGINE JURIST

Másnap hajszoltan dolgozott, ügyelt mindenre, hiba ne legyen, este a postát remegve benítte, és hogy letette, megállt csendesen.

Olvasta a férfi vizsga szemekkel és mint kit megülnek, felordított, „pontosvessző kettőspont helyett!” — a levélen keresztül hasított.

Igy tépdeste el sorba mindet, egyből, szerinte, palami kimaradt, műharaggal mind széjjeltépte és földreszórta a foszlányokat.

Elküldte azonnal, fölmondás nélkül, értik, ugy-e? „Munkája” nem felelt meg, pedig mostanig minden rendben volt, furcsa, hogy eddig egy hibát sem ejtett.

Itt állt hát, újra kidobottan, (mosás, koszt, lakbér, villanyszámla) újra kísértik éhes számok egy heti bérrel tarsolyában.

Útjában tarka plakát ordít: „Társas utazás Raguzába”, ritkás léptei ezt kopogják: (mosás, koszt, lakbér, villanyszámla.)

Még ellenállt, mert fiatal volt, még méla ködökben látta a jövőt, még várt valamit életétől, valami mást, szépet, melengetőt.

De a karmos élet majd megpuhítja, a remegés a holnapért, kenyérért, pár ilyen állás, ilyen kirugás és nem állok jót semmilyen erényért.

Hogy csunya volt mesém és rossz a vége! Hogy semmi megnyugvást nem ad? Ne okoljanak engem érte, a valóságon változtassanak, mesém csak annak tükörképe!

zenéje. Viszont rendelkezünk jó öreg repülőgépekkel, gázakkal, tankokkal. Egyre tekintélyesebb mennyiségben. Többé nem „csattog a kard” s a jelszó nem „talpra”, hanem „tankra”!

Lehetséges-e ilyenformán újabb háború?

Az „acélfürdő-elmélet” fasiszta apostolai szerint nemcsak lehetséges, hanem szükséges is. Az emberiségnek állítólag szüksége van az időnkénti „felfrissülésre” és „férfias tusára”. Az elmélet maga is sántít, hiszen azok hirdetik és követelik a háborút, akiknek rendszerint sok hasznuk és legkevesebb személyes veszélyük van belőle. Az a legvérszomjasabb akinek nem kell a frontra mennie. Am tegyük fel, hogy az emberiség lelkének legmélyére evődött be a háborús ösztön. Hogyan lehet itt háborút viselni? Mikor a hadviselő felek úgy járnak, mint a tréfabeli két oroszlán: kölcsönösen megesszik egymást szőröstől-bőröstől?

Lehetséges-e a háború?

De lehetséges-e a leszerelés, ismerve a kormányok szellemét és világunk állapotját?

Héti Sándor szól, aki utjára bocsátja

Az ezeregyedik Bábelt

Mi lenne abból, ha János bácsinak különvéleménye volna

A könyvről írjak egy kis előjárt...! Így szól a parancs.

Megpróbáltam, de nem sikerült.

Nem tudom megégyeser mindazt dióhéjban megírni, amit 160 sűrű oldalon át elmondani talán sikerült. Az íróban a gondolat csak addig él, amíg világra nem szüli. A világra hozott gondolat merev és halott abban a percben, amelyben papírra vetül a szó. Mindig esodáltam a szerzőt, aki könyvről elmondani tudott valamit. Hogyan? Hát nem mondott el mindent magában a könyvben? Maradt benne is valami, valami, ami megértésként még szükséges, ami aláfestés céljaira még jól felhasználható?

Erőltetem, próbálom, kinlódok, de hiába: nem tudok mit mondani. Megírtam a könyvet és eladtam Erdélyországban. Olvasni fogják és mert olvasni fogják, beszéljen róla most már az olvasó.

A parancs azonban parancs és be kell mutatni a könyvet.

Ime: százhatvan oldal a könyv, borgisz betűfajttal szedve, sűrű sorokban, kétszínű fedőlappal. Mondatok vannak benne, szavak és még apróbb parányok: betűk. Aki a betűket szavakká olvassa, a szavakat mondatokká, az regényt olvas ki belőle, amely alakokkal és eseményekkel népes. Az egyik alakot szeretni fogja az olvasó, a másikat utálni, a harmadikkal nem sokat érez majd, a negyediket megveti. Lesz úgy néha, hogy elhomályosul a szeme és könny futja el annak bogarát, az is előfordulhat, hogy kiragyog a szem fénye és dühösen öklöbe szorul a kéz. Egészen csodálatos, hogy fehér papírlapon fekete betűk ilyen lelki viharokat serkentenek életre és bár csodálatos, ma már semmi rendkívüli sincs benne. Az ember hozzászokott ahhoz, hogy könyveken át lelkesül és könyvektől szomorodik, hogy írott és nyomtatott sorok megrikatják és agyanazok meg is nevetetik. Az étellel hovatovább nem érzünk annyira egyet és együtt, mint a regényalakokkal és itt a magyarázata annak, hogy a mai politikai hatalom, amely nem tudja az életet lefékezni, a nyomtatott betűre vetette magát.

A nyomtatott betűre és a szerzőre...

A szerző, az író, az újságíró és mindenki, aki azt hiszi magáról, hogy embertársainak valamit mondani tud, a hatalom szemében eltaposni való ellenségé lett.

Igazán nem értem, hogy mit akarnak tőlünk? Miért akarnak mindenáron és minden eszközzel elhallgattatni bennünket? Miért tekintenek minket mindenütt vörös posztónak és miért akarnak minden pennás embert kiméletlenül leányárasolni?

Az író igazán nem fenyeget és a legkritikább esetben aktív forradalmár. Az író becsületos nyárpolgár, tisztességes férj és ha gyermeke van, rendes és gondos családapa. Közte és a favágó között mindössze az a különbség, hogy az író nem favágó, hanem éppen író és talán még annyi, hogy míg a favágó a felhagyott fát rakja sorba és rendbe, addig az író embertársainak szétszórta és széthányt gondolatait rakja rendszerbe. Ez is foglalkozás és ez is építő munka. Ha a szó szabadságát és a gondolat rendszerbe foglalásának mesterségét megszüntetnék, éppen olyan baj származna belőle, mintha holnap megtiltanák, hogy a favágók ne folytassák a maguk mesterségét. Vágtalan maradna a fa és nem volna, aki sorbarakja. Vagy — ami még rosszabb! — mindenki maga vágná a maga fáját és mindenki maga bányána halomba.

A hatalom, amely a gondolat napszámását mostantól mesterségtől el akarja tiltani, nem látja tisztán, mi történne ez esetben, ha az ember és az emberiség maga gondolkodna egyedül, össze-vissza és szakértelem nélkül?

Mi lenne abból, ha János bácsinak megjelenne a maga külön véleménye és Politikust sem destruálná az író mondanivalója? Milyen lenne az a világ, amelyben a százhatvan oldalok, vagy a napi újságok nem mutatnák meg az írányt és amelyben minden teremtet lélek vakon és ösztönösen rohanna a maga esze után.

Ezek a nagyon komoly bolondságokon ilyenkor, — regény-megjelenések hajnalán — illik elgondolkozni egy kicsit. Tépelődni kell rajta egy keveset, hogy az ember átérezze és ráeszméljen arra: milyen súlyos és felelősségteljes dolog százhatvan oldalon át elbeszélgetni az olvasóval, aki közben rá sem ébred, hogy a papíros nem szól hozzá, hanem parancsol neki. Ilyenkor ébred a tudatára az ember, hogy a gondolat, amelyet esténként, vagy fényes déli időben, reggel, vagy éppen ebédeltől papírra ró az író, mennyire kinyilatkoztatás és mennyire visszavonhatatlan.

Nemrégiben az asztalosnál jártam és valami butort rendeltem nála. Azt kérdeztem a mestertől, biztosít-e arról, hogy jó lesz a butor? Szavától érte, hogy nem görbül el az asztal lapja, a szekrény háta, a szék karja?

— Uram! — mondotta — a levágott fa 50 évig él. Legalább ötven évig, bizony. El és dagad, osztódik a sejtje és nő! Érti Uram! A butorba bedolgozott fa nő! Ötven évig!

A megszült írás, a kiröpített gondolat nem ötven, de százezer esztendőig él és dagad, osztódik és nő. Az ó-testamentum maholnap hatezer esztendőig és él, az új-testamentum is rövidesen kétezeréves, Aristoteles és Platon

sem mai gyerekek már és Dante és Voltaire és Dosztojevszky és Ilya Ehrenbourg...?

Mindenki, aki mond valamit, gondolatmagot vetett a talajba. Van mag, amelyből csak gaz terem, van mag, amelyből tölgyszökik elő és van mustár-mag, amelyből cédrus-fa lesz.

Egy kis regényt írtam mindössze. „Ezeregyedik Bábel”-nek kereszteltem. Százhatvan oldal, borgisz a betűje, sűrűk a sorai és van neki kétszínű fedőlappja is. Cédrusának szántam, de meglelszem, ha csak cserje lesz belőle.

Ne tapossanak rá, fogadják szeretettel, mert a gaz sorsát — úgy érzem — nem érdemli.

A legszörnyűbb középkor 47 ezer példányban

Miért nem szabad a „Stürmer”-t a német határokon túl árulni?

Páris, március 24.

A „Stürmer” legfrissebb, március közepén megjelent száma sohase juthat el az olvasó kezéhez. Ugyanis a barna birodalom belügyminisztériuma eltiltotta a lap külföldi terjesztését. Bent, a német határok között, szabadon terjeszthető. Ezt a számot például, amely előttem fekszik, 47.000 példányban nyomták ki.

Példányszám után itélve a „Stürmer” Európa legtekintélyesebb hetilapjai közé tartozik.

Az egykorra előfordul, hogy a belföld eltiltja valamely külföldi újság behozatalát. De az, hogy saját lapját tiltsa el a külföldtől... nem, ez egyedülálló! Rendkívüli!

A barna malom a külföld felé szégyenli azt, amit a belföldön igazságként hirdet. A külföld felé például azt hangoztatja, hogy Németországban elmúlt a faji és fe-

lekezeti gyűlölködés, gyilkokra való uszítás és tényleges gyilkosság korszaka. A belföldön pedig állami támogatással jelenik meg a „Stürmer”, amelynek főszerkesztője Julius Streicher, aki szórakozásként képviselő, főfoglalkozásként Hitler bensejének barátja, mellékfoglalkozásként pedig a következő tisztet tölti be!

„A zsidó bojkott- és szörnypropaganda elhárításának birodalmi biztosa.”

Amiből kitetszik, hogy a „Stürmer” a birodalmi fajpolitika hivatalos közlönye.

Minden száma élmény és történelem.

A legutóbbi példányt a helyzet elfogulatlan megismerésének kedvéért, hogy a külföldi közvélemény ne csak azt hallja, amit a barna kormány a határokon túlra hirdet, hanem azt is, amit belföldre utasításképpen kiad, az újságíró benső kötelességének tartja végiglapozni az olvasóval.

AZ ELSŐ OLDAL:

főcikkének címe: „Prince bíró tilokzatos halála”. Ime, néhány sor idézet:

— A zsidók áldozatukat Dijonba csalták. Sakterük már ott várakozott. Megfojtották, a hullát egy autóba dugták és elszállították, majd a sinek közé dobták. Prince örökre elnémult. A zsidók megkönnyebbülten lélegzettek föl...

Az igazság az, hogy Prince gyilkosainak kilétéről még a francia hatóságoknak sincs sejtelmük s a Stavisky-ügybe zsidók — ez ugyan nem fontos, csak történetes — nincsenek belekeverve.

Az első oldal másik cikkének címe így hangzik: „A lett nép bojkottot követel a zsidók ellen”. A cikk tartalma éppen ennek ellenkezője: Lettország bojkottálja a német árukat s a „Stürmer” náci-uralmat sürget a kis Balti-államban.

A harmadik cikk rövid. Szószzerint az egész:

— Garibaldi, akit az olasz nép szabadsághősnek tisztel, szabadkőműves volt és Schwartz Esperanca zsidónővel élt együtt, aki Elpis Melena-nak nevezte magát. A hívei, a garibaldisták a franciák oldalán a németek ellen harcoltak. Vezetőik, többnyire zsidó újságírók és tanárok, tisztí rangot viseltek. Az igazi olaszok „zsidóes-tületek” neveztek e légiót.

Az első oldal ötödik cikke szerint a zsidók Oroszországban 1 millió 765 ezer 918 embert öltek le. A „Stürmer” az áldozatokat foglalkozás szerint is felsorolja.

A MASODIK OLDAL

főcikkének címe: „A mozdonyvezető lánya fajgyalázó kapcsolatot tart fenn egy zsidóval Ulmban”. A cikk leírja a viszonyt és így végződik:

— A zsidóbarátnőt megegyeszer figyelmeztetjük. S ha nem hagyja abba, nevét nyilvánosságra hozzuk.

A másik cikk magától Streichertől szá-

mazik. Címe: „A zsidók értékelése”. Ime, az utolsó, ritkított betűkkel szedett sor:

— Vagy akasszátok fel a fickókat, vagy küldjétek őket Madagaszkarra!

A harmadik cikkben gróf Klinckowström Károly náciitizst tiltakozik az ellen, hogy egyik nagybátyjának, aki zsidónót vett feleségül, fia a Klinckowström nevet merik hordani.

Ez a cikk, valamint néhány hír és felhívás betölti a harmadik oldalt is.

A NEGYEDIK OLDAL

főcikke: „Bohrányos események Spessartban”.

A tudósítás elmondja, hogy Spessartban álarcos bált rendeztek, amelyre a zsidókat is meghívták, sőt a lányok táncoltak is velük.

— Német lányok azok, akik magukat önként kiszolgáltatták a fajrontóknak? Akik e zsidó szörnyeket... stb.

A „Stürmer” 24 oldalas. Végigismertetni tehát lehetetlen. Ime, a figyelemreméltóbb cikkek szemelvényei:

— Hogyan zsákmányolja ki Löwenstein zsidó a német lányokat? — mondja az egyik cikk címe. A szöveg pedig elárulja, hogy a szóbanforgó Löwenstein zsidó az altenstadti nyilvánosházban, ahova betért, megfizette ugyan a szabályszerű illetéket, de felárta, annak ellenére, hogy zsidó, nem akart adni. A kizsákmányolót!

Másik cikk leírja, hogy egy német aszszony válopert indított a férje ellen. Indok: a férj zsidó. A férj ügyvédet fogadott. S akadt ügyvéd, aki a zsidó ügyét vállalta. Ez az ügyvéd, írja a „Stürmer”, alápáló csöcselék.

Schopfheim-ben szintén táncoltak német lányok egy zsidóval. A cikk címe: „A schopfheimi szegény”.

Az egyik illusztráció aláírása szerint a

JÓ KÖZÉRZET,

életkedv, az
egészség jele;
ROSSZ

közérzet
idegesség, igen gyakran

rendetlen

széklet

következményei

Amikor valaki rosszkedvű, ingerlékeny, azt szokták róla mondani, hogy „székrekedés van”. Ez a kifejezés annyira általános, hogy azzal jellemzik a rosszkedvű, ingerlékeny, haragos embert — és teljes jog-

gal! Mindenki ismeri a székrekedés kellemetlen következményeit, de kevesen vannak, akik a legelső tünetnél küzdenek elene. A mérges anyagok teljes és könnyű kiválasztása az egészség fő kelleke. A belek azonban nem teljesíthetik kellő mértékben és mindenkor kötelességüket, de az

ARTIN

megerősíti a beleket, arra készteti őket, hogy fájdalommentesen, természetesen válasszák ki a mérges anyagokat.

Ára: Lei 20.— 37.— 88.—

Dr. Wander r. t. üzemek készítményei

zsidók „özönvízelőtti, ludtalu, bűz szörnyek”. Aki tehát zsidónál vásárol, az „hazaáruló”.

*

Mindez, ismételjük, szigorúan belföldi használatra készült.

Külföldre Göring és Göbbels és Frick újsüteti, filozemita nyilatkozatait importálja a barna birodalom.

(m.)

NYOLCSZÁZÖTVENEZER KROKODILUSRA VAN SZÜKSÉGE A VILÁGNAK

A divat óriási keresletet támaszt krokodilus- és egyéb gyíkfafták bőreiben. Csak pillanatnyilag 850 ezer krokodil bőrének megrendelése fekszik a nagy exportőrök asztalán. De Angliának három millió, az egész világnak pedig tíz millió a krokodilbőr-szükséglete. Számítatlan expedíció van utban, hogy a legnagyobb veszedelmek árán is megszerezze ezt a szükségletet. A krokodilvadásznak nehéz dolga van ezekkel az óriás állatokkal, amelyek okosak és kegyetlenek s villámgyorsan usznak. Ha a lövés nem mindjárt a szemüket találja, a krokodilok kifutnak a vízből, mert szárazföldön is szembeszállnak támadóikkal. Rendsen nappal vadásznak rájuk, de az éjjeli vadászat eredményesebb.

Ruhaanyagokat — hozzávalókat — férfi inget — női fehérneműt — harisnyát — stb.

vásároljon legolcsóbban

KERTÉSZ TESTVÉREK

utóda cégnél Brassó, Kapu-utca 26.

500 Lei vásárlásnál minden vevő kap egy praktikus ajándékot

HUSVÉTRA

Nézz meg szenzációsan olcsó árainkat kirakatainkban.

A Himalája — még mindig nő

Amerikai seizmológusok rámutatnak arra, hogy a legutóbbi borzalmas indiai földrengést, amely ugyyszólván egész Északindiat elpusztította, a Himalája hegyrendszer okozta. Ez az óriási hegylánc, amely most nyolcezer méter magassága általában, állandó növekedésben van. A Himalája déli lejtője ennek következtében állandó szeizmikus nyugtalanságok okozója és amíg a hegylánc növekedése tart, elkerülhetetlenek a nagyobb arányú földrengések.

A legutolsó nagy földrengés ezen a környéken 25 évvel ezelőtt pusztított. Ez volt az úgynevezett Kangra-földrengés, amely 1905-ben egészen Simláiig volt érezhető és hogy azóta így hosszú idő eltelt csendben, az a földkéreg belső feszültsége enyhülésének köszönhető, amely az 1897. évi óriási földrengés következtében állott be. Ez az utóbb említett földrengés, amely Assam vidékén pusztított, a világtörténelem legnagyobb földrengésekatasztrófája volt. Az assani földrengést két és negyedmillió négyzetmérföldnyi területen érezték és az irtóztató erejű rengés következtében 12.500 négyzetmérföldnyi területen beomlottak az összes épületek. Az egyes rengések ereje oly nagy volt, hogy azokat még az európai tengereken is észlelték. Az amerikai seizmológusok véleménye szerint Indiában csak akkor szűnnek meg majd a földrengések, ha a Himalája hegyrendszer növekedése abbamarad és ez az óriási hegyvidék nyugalmi állapotba jut.

KIHALT AZ ÉLET

cimen most jelent meg Sztojka Lászlónak, a fiatal hírlapírónak és költőnek új verseskötönyve. A könyvet D. Huber István festőművész három művészi tollrajza díszíti. A kötet ára 60 lej.

Az Első Erdélyi Általános Biztosító Részvénytársaság 1933. évi mérlege

Már harmadszor indul meg újra az a körtánc, mely az 1931. évben beállott emlékezetes hitelkriszisa óta a romániai biztosítótársaságok mérlegeik összeállításával annyi verejtékes gondot okoz. Régi szokáshoz híven az Első Erdélyi Általános Biztosító Részvénytársaság ismét elsőnek publikálja mérlegét. Bátor kezdése konszolidáltságának a legjobb jele.

Üzleti adataiból a következők tarthatnak érdeklődésre számot: Elemi osztályának a díjai kb. 8–10 százalékkal apadtak az elmúlt évben, amit relative megnyugtató eredménynek kell elfogadni. Új biztosítások kötése az általánosan ismert okoknál fogva kevés lehetőség nyílt és a társaság inkább meglévő biztosításainak a megmentésére és azok meghosszabbítására törekedett.

Életosztályában nem igen változott a helyzet a múlt évben. A sok törleszt, tökéltetés és visszaváltást újabb szerzeményekkel pótolta.

Díjkiesését kedvezően befolyásolja a normálisnál is alacsonyabb kárárány, valamint a minimálisra redukált üzleti költség, mely utóbbi az 1932. évinél kerek 3 millióval csökkent.

A társaság vagyonát, mobilitását és szolidaritását jellemzi, hogy azt Alba-Iulian egy újabb értékes ingatlan vásárlásával gyarapította, amelynek értékét teljesen amortizálta. Készpénzkészlete jóval felülni az előző évit 33.678.264 lej (1932-ben 31.457.890 lej), künnlevőségei összességét alig 32 százalékat teszik az 1932. év 44 százalékaival szemben. Összes dubióz követeléseit, mint az egyes bankoknál kétesnek látszó betéteit, biztosságokat vesztett jelzálogkölcseit, valamint a behajthatatlannak mutatkozót díjait teljes egészükben amortizálta, díjtartalékait pedig dusan dotálta, mely előrelátása mérlegének és aktívának a szolidaritást biztosítva, megrázkódtatás nélkül ellentállóvá teszi a jövő bármilyen nehézségeivel szemben.

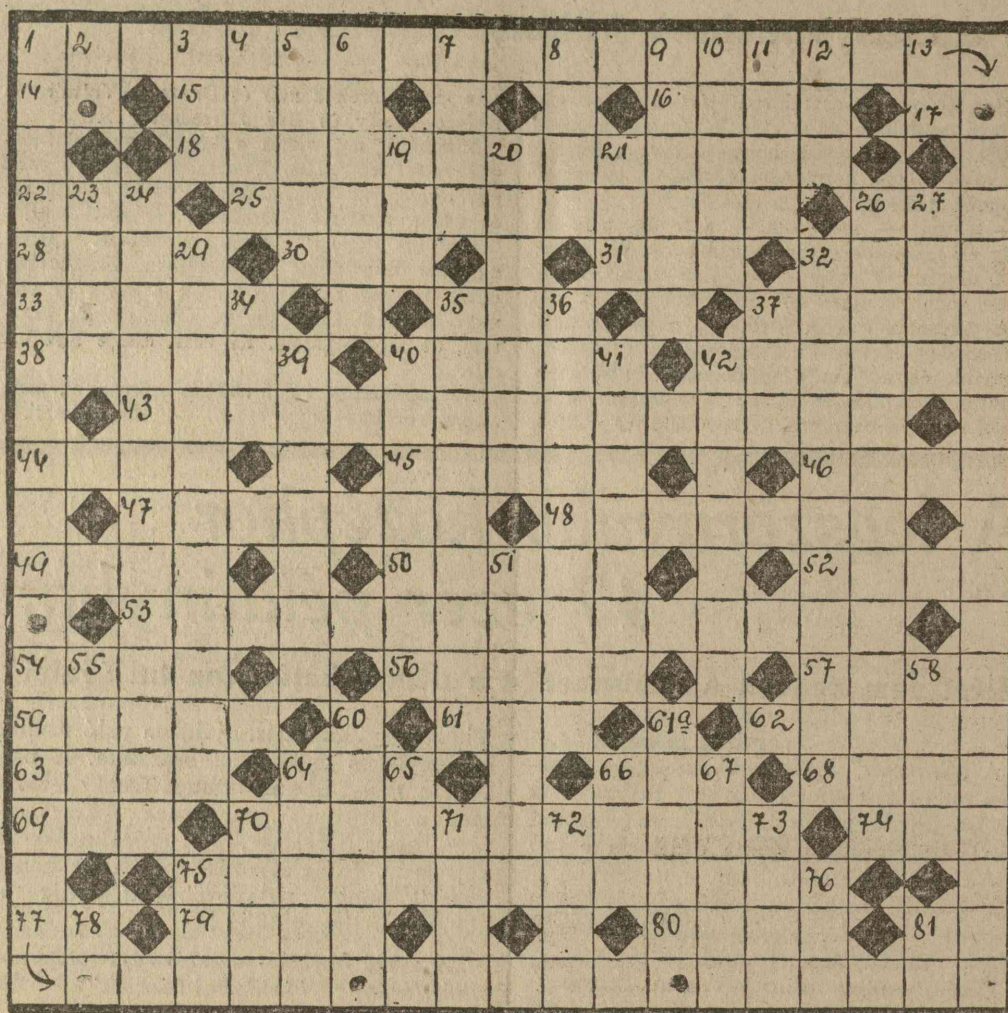
Mérlegének bonítására vall az a körülmény is, hogy — értesülésünk szerint — az igazgatóság ez évben is a múlt évi osztalék — 7 százalék — kifizetését fogja javasolni a folyó hó 29-ére összehívott közgyűlésnek.

Az Első Erdélyi Biztosító — miként a múltban — állandóan minden akadály nélkül felelt meg mindennemű kötelezettségének és így a biztosított közönség bizalma és hite még tovább fokozódott az intézettel szemben.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Fodor József (Galócás) munkája

Vízszintes sorok: 1. Seneca mondása. A nyíl irányában folyt., 14. Örökös rejtvény-folyó, 15. Ezt a szakácsnő nem nélkülözheti, 16. Háziállatra, 17. Kényelemben van, 18. Két szó: 1. Görög meseirő, 2. Görög sziget, 22. Fonetikus mássalhangzó, 23. A monda szerint ez nem engedte Jézust a háza előtt megpihenni, 26. Ték, 28. Indiai főpap, 30. Haszonnal jár, 31. Ara, 32. Latin törzs, 33. Tenisz-műszó, 35. ...ibusz (vissza), 37. Vasut mentén elég látható, 38. Regényíróknak vezetőkéne és keresztnevének kezdőbetűje, 40. Magyarországi városka, 42. Vissza: latin tévelyeg (ék. föl.), 43. 1926-ban alakították az erdélyi írók, 44. Regáti város, 45. Német dzsidás (tárgyraggal), 46. Idegen kor (ék. föl.), 47. Papi bér (4–5 betűje cserélve), 48. Két szó: 1. Zöldség, 2. Ó-vel írják, 49. Testrész (ford.), 50. Vissza: női név, 52. Gyümölcs, 53. Cseled-himnusz, 54. Nem vágat (ék. pótl.), 56. Idegen férfinév, 57. Híres német bőrgyógyász vezetőkéne, 59. Vármegye, 61. A. L. R., 62. Híres külföldi író, 63. Idegen kötőszó, 64. Francia fonet. bírt. névmás (vissza), 66. Ékezzettel: erdélyi város, 68. Aégü, 69. Nő-

vény, 70. Két szó: 1. város Egyiptomban, 2. Város Olaszországban, 74. Futball-műszó, 75. Jármű megy rajta, 77. Idegen prep., 79. A 70 függ. fordítva, 80. Ady asszonya, 81. Ennek.

Függőleges sorok: 1. R. Kipling, P. Heyse, Shaw és Th. Mann (a nyíl irányában folyt.), 2. Elmaradhatatlan rejtvényező, 3. Hároma, 4. Van ilyen vásár, 5. A rómaiaknál ezek magyarázták az istenek akaratát (I=J), 6. Római ruhát (ék. pótl.), 7. H-val, halásznak vele, 8. Vissza: magyar szobrász vezetőkéne, 9. Francia gyarmat (tárgyraggal), 10. Női név, biztatva, 11. Helyes ékezzettel: férfinév, 12. Ama keverve, 13. Fordított kerget, 19. ... amidon (gyógyszer), 20. Nedves helyen látható, 21. Régi magyar szó, 23. Iparos (vissza), 24. Értékes leveleket írt (előneve kezdőbetűjével), 26. Newton szerint ez jellemzi a testeket, 27. Vissza: Sért, 29. Rádióban van, 32. Két szó: 1. Spanyol tartomány (R=A), 2. Olasz gyarmat (1924-ben engedték át az angolok olasz-nak), 34. Német eskü, 35. E rejtvénynek is van, 36. Két szó: 1. Ebből jóoltak a rómaiak, 2. Van ilyen kosztis,

37. Óro, 39. A nagymennyiségű veronál ilyen hatással bír, 40. Gyereknév, 41. Latin bánt (E=A), 42. Diploma, 51. Római egyenlőtlen oldalú (tárgyraggal), 53. Rosszul táplált ló, 58. Idegen tagad, 60. Posztó idegen nyelven, 61a. A pásztor teszi a nyájjal, 64. Nem kerülhető el (ék. föl.), 65. Vissza: vizet tartanak, 66. Rombol, 67. Gabonamagvak fehérjéje, 70. Idegen fegyver (ék. föl.), 71. Aórl, 72. Német tészta, 73. Lé (nedv), 75. ...ail (részlet), 76. ...va (színész), 78. Skálahang, 81. Biztató szócska.

Megfejtendők a vízszintes 1, 18, 25, 43, 53, 70, 75 és a függőleges 1, 24, 26, 29, 32, 35, 36. sorok.

A Vasárnapi Lapok 1934. március 11-én megjelent számában közölt keresztrejtvény megfejtése:

Vízszintes: 1. Kun fajta nagyszemű legény volt, 34. Te vitéz barangó, 38. János vitéz ekké.

Függőleges: 1. Kinzöttja sok-sok méla vágnak, 6. Tarnóczy Márton, 7. Alerush —Tatárka.

Helyes megfejtést küldöttek be: Schlett Piroka, Langos Róbertné, Mátyás Mária, Götz Kálmán, Ugron Árpád, Bécsy Miklós, Neumann Miklós, Fodor József, Hermann Erzs, Winkelmayr.

E heti jutalomkönyveinket sorsolás útján a következők nyerték:

- Schlett Piroka.
- Langos Róbertné.
- Ugron Árpád.

Vagyon Első Erdélyi Általános Biztosító R-T. Cluj, általános mérlege 1933 évre Teher.

Vagyon	8.668.189		Részvénytőke		10.000.000
Pénztár	18.622.701		Általános tartalékalap		4.859.893
Készpénz a Banca Națională	6.387.374	33.678.264	Külön tartalékalap		2.130.110
Bankbetétek		3.094.895	Ingatlanok értékesítkeskenési alapja		1.550.000
Értékpapírok:		40.300.000	Kétesek tartaléka		500.000
Ingatlanok		27.300.798	Nyugdíjalap		7.913.921
Jelzálog kölcsönök		16.626.370	Díjtartalékok		
Életkötvény kölcsönök		7.913.921	a) tűz	13.488.574	
Nyugdíjalap fedezete		32.371.344	b) betörés	630.571	
Elemi osztály folyószámla		76.429	c) jég	264.477	
Adósok		1.121.293	d) baleset	1.707.945	
Biztosítótársaságok			e) élet	114.821.015	130.912.582
Visszontbiztosítók díjtartaléka:			Függő károk:		
a) tűz	8.607.866		a) tűz	4.001.423	
b) baleset	2.124.380		b) baleset	1.145.100	
c) élet	57.821.990	68.554.176	c) élet	2.007.122	7.153.645
Főügynökségek és ügynökök			Életosztály folyószámlán		32.371.544
Leltár, vasszekrények és nyomtatványtár		18.505.289	Biztosító és visszontbiztosító társaságok		45.940.151
			Fel nem vett osztalékok		103.453
			Hitelezők		
			Tiszta nyereség:		
			1932. évi áthozat	590.905	3.401.801
			1933. évi nyereség	2.114.974	2.705.579
					249.542.779

Cluj, 1933. december 31.

Lapedatu elnök, Boer István vezérigazgató, Dr. Crețu János ügyvezető igazgató, Forgács Miklós aligazgató,
Gergely Tódor, Romalo Al., Costinescu E. E., Dr. Russu Octav, Dr. Jelen Gyula, Balabán Imre, Dr. Lupăș János, Dragits Péter,
Ellenőrizte és a társaság könyveivel egyezően találta a felügyelőbizottság:
Popp Constantin elnök, Gróf Bethlen József, Dr. Fabian Miklós, Dr. Dragomir Silviu, Dr. Papiu Enea.

RÁDIÓ-ÉLET

A hét rádió-műsora

Az éther színe-jára

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Bécs, vasárnap 12.20: Zenekari hgv.
Salzburg, vasárnap 16: Mozart rekvem.
Bukarest, vasárnap 21: Szimf. hgv.
Darenty, vasárnap 21: Európa-hgv.
Zürich, vasárnap 21: Kardalhg.
Brüsszel, vasárnap 22: Opera-hgv.
Bukarest, hétfő 21.20: Szimf. hgv.
Luxemburg, hétfő 21.30: Magyar hgv.
Bécs, hétfő 21.45: Szimf. hgv.
Brüsszel II., hétfő 22: Szimf. hgv.
Zürich, hétfő 22.10: Zenekari hgv.
Zürich, kedd 20.20: Bach-hgv.
Brüsszel II., kedd 22: Szimf. hgv.
Laibach, kedd 22.15: Zenekari hgv.
Brüsszel I., 23.50: Szimf. hgv.

Budapest, szerda 20.20: Zenekari hgv.
Laibach, szerda, 21: Szimf. hgv.
Brüsszel I., 22: Szimf. hgv.
Budapest, csütörtök 20.15: Bach kántáté.
Laibach, csütörtök 21.40: Haydn hgv.
Brüsszel I., csütörtök 22: Szimf. hgv.
Brüsszel II., csütörtök 23: Szimf. hgv.
Frankfurt, péntek 20: Bach hgv.
Bukarest, péntek 21: Szimf. hgv.
Bécs, péntek 21.15: Beethoven hgv.
Brüsszel I., péntek 22: Szimf. hgv.
Budapest, péntek 23.45: Opera zenehgv.
Bukarest, szombat 21: Zenekari hgv.
Varsó, szombat 21: Szimf. hgv.
Laibach, szombat 21.30: Zenekari hgv.
Budapest, szombat 21.50: Orgonahgv.

OPERÁK ÉS OPERETTEK

Heilsberg, vasárnap 20.35: Rigoletto.
Laibach, vasárnap 21: Operarészletek.
Zágráb, hétfő 21: Operarészletek.
Belgrád, hétfő 22: Bajazzo.
Prága I., hétfő 22: Operarészletek.
Budapest, kedd 19.30: Operarészletek.
Pelermo, kedd 21.30: Operarészletek.

Varsó, kedd 21.50: Dybuk.
Róma, kedd 22: Operarészletek.
Laibach, szerda 21: Operarészletek.
Bukarest, csütörtök 17.30: Operarészletek.
Bozen, csütörtök 20.50: Falstaff.
Brüsszel I., szombat 22: Peer Gynt.

Vasárnapról - vasárnapig

Vasárnap, március 25.

Bukarest: 10.30: Vallásos előadás, vallásos zene. 20: Rádiószabadgyetem. 20.20: Görög hgv. 21: Szimf. költemény. 21.30: Előadás. 22.45: Rádióújság. — Budapest, 10.15: Hírek. 11: Protestáns istentisztelet. 12: Vallásos előadás. 13.30: Az Operaház zenekarának hgv. 15: Hangmezek. 16: Mezőgazdák. 16.45: Budapesti dalárda hgv. 17.30: Csevegés. 18: Fejes szalonzenekar hgv. 19.15: Előadás. 20: Katonazene. 21: Hírek csevegés. 21.45: Kávéházi zene. 22.45: Hírek. 23.05: Európa hgv. londoni közvetítés. 0.30: Dzsasz. — Bécs, 9.05: Geggeli hgv. 12.20: Szimf. hgv. 13.25: Szórakoztató hgv. 16: Mozart rekvem. 17.55: Délutáni hgv. 21.15: Rádiógyűveleg. 23: Közvetítés Londonból.

Hétfő, március 26.

Bukarest: 13: Hangmezek. 14: Rádióújság. 18: Theodorescu kvartett. 18.30: Olga Solomea dalhgv. 19: Rádióújság — Nadia Cehbap torgorázik. 20: Rádiószabadgyetem. Hangmezek. 21: N. Nicolaiu olasz hgv. 21.20: Rádió zenekarának hgv. 22: Előadás, utána a hgv. folytatása. 22.45: Rádióújság, utána kávéházi zene. — Budapest: 7.45: Torna, hangmezek. 10.45: Hírek, előadás, hangmezek. 13: Déli harangszó. 13.05: A postások zenekarának hgv. 14.30: Racz cigányzenekarának hgv. 16.30: Diákok felőrája, majd asszonyok órája. 18: Hangmezek. 18.45: Csevegés. 19.15: Enekkari hgv. 20: Átvitel a Torna Főiskolából. 21.50: Előadás. 22.55: Rigó Jancsi cigányzenekarának hgv. 23.25: Stefániai Imre hgv. 0.10: Német előadás Haackel-ről. 0.25: Hetényi-Budai-Sobó hármass. — Bécs: 13: A bécsi szimf. déli hgv. 19: Dal- és ária hgv. 20.15: Katonazene. 21.45: Szimf. hgv. 23.30: Kesti hgv.

Kedd, március 27.

Bukarest: 13: Déli hgv. hangmezen. 14: Rádióújság, könnyű zene. 18: Motoiu zenekarának hgv. 20: Rádiószabadgyetem. 21: Róza Ana dalhgv. 21.20: Szimf. hgv. 22: Előadás, majd a hgv. folyt. 22.45: Rádióújság. — Budapest, 7.45: Torna, hangmezek. 10.45: Hírek, előadás. 13: Déli harangszó. 13.05: Rádióújság. 14.30: Az állatvilág zenészek hgv. 17: Csevegés a divatról. 18: Veress cigányzenekarának hgv. 19: Munkások órája. 20.30: Wagner „Parsifal” c. operájának közv. az Operaházból. 23: Márkus László előadás. 23.30: Hgv. — Bécs: 13: A bécsi szimfonikusok déli hgv. 20: A bécsi szimf. szórakoztató hgv. 23.15: Esti hgv.

Szerda, március 28.

Bukarest: 13: Hírek, hangmezek. 14.20: Könnyű zene hangmezek. 18: Rádióhgv. 20: Rádiószabadgyetem, hangmezek. 21: Músa Cioma zongorahgv. 21.30: Előadás, majd Stefánescu-Goangá dalhgv. 22.15: Georg Casana gordonka hgv. 22.45: Rádióújság, kávéházi zene. — Budapest, 7.45: Torna, hangmezek. 10.45: Hírek. 13: Déli harangszó. 13.05: Katonazene. 14.30: Haris éneknégyes. 15.30: Diákok felőrája, csevegés. 18: Hangmezek. 18.45: Csevegés. 19.15: Gatti István hegedűhgv. 19.45: Möricz Zsigmond előadás. 20.20: Piliuszky Zsigmond hgv. 21: Csevegés. 21.15: Herczeg Ferenc: Árva László király szindarabjának előadása. 23.30: Farkas cigányzenekarának hgv. 24: Az Operaház zenekarának elő-

adása. — Bécs, 13: Déli hgv. Alpési dalok, hangos filmekből. 14.10: Szórakoztató zene. 14.30—15: Ismert művészek hangmezei. 18.20: Elő osztrák zeneszerzők műveiből. 22: Romantikus zene. 23.25: Esti hgv. hangmezek.

Csütörtök, március 29.

Bukarest: 13: Hírek, hangmezek. 14.20: zene. 17.15: Diákok órája. 18: Délutáni hgv. 19.50: Rádiószabadgyetem előadás. 20.30: Közvetítés a román Operaházból. — Budapest, 7.45: Torna, hangmezek. 10.45: Hírek, előadás. 13: Déli harangszó. 13.05: Rádió hgv. 14.30: A Bertha szalonzenekar hgv. 17: Meseóra. 18.30: Hangverseny. 19.30: Hírek, csevegés. 20.15: Bach hgv. 23.30: A Waldbauer-Kerpely vonósnégyes hgv. — Bécs, 13: Zene-

Kozmetika

Rovatvezető: Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

A szép arc bőr

épségbentartása, vagy helyrehozatala a kozmetikának minden időben elsőrangú feladatát képezte. A test leginkább látható része ugyanis az arc s a nők az arc bőr szépségére adnak legtöbbet. Igaz ugyan, hogy ez a felfogás arra a helytelen álláspontra vezet, hogy a nők legnagyobb része csupán arcának ápolásával törődik s elhanyagolja a többi kozmetikai feladatokat, (noha ezek talán szoros összefüggésben állanak az arc bőr szépségével), ám ez nem csökkenti az arcápolás fontosságát.

Az arc ápolása kapcsán így tavasz felé a kozmetikus orvos előtt az a feladat áll, hogy a tél folyamán a szél, hótól, csőtől tönkrement és rendszeres arcápolással nem kezelt arc bört eredeti állapotába hozza vissza. Ez a feladat azonban legelőször az arc bört érinti, akik ilyen arc börtel rendelkeznek, vagy ilyen arc börtel következtében szenvednek. Mert a tél folyamán így tönkrement arc bört rendbehozatalát tulajdonképpen egy pillanat sem volna szabad háasztani. Az ápolatlan és tönkrement arc bört ugyanis a tavaszi szél és a tavaszi nap befolyása csak még kifejezettebb mértékben rombolja s a kellő helyrehozatal és ápolás nélkül hagyott börtön olyan elváltozásokat létesít, amiket néha ki lehet kezelni, de amiknek nyoma sokszor egész életen keresztül megmarad.

A téli időjárás következtében rossz állapotba került arc börtön tulajdonképpen csak egyféle eljárásal lehet segíteni és ez az alaposan és szakszerűen keresztülvitt hámlókúra.

A kozmetikus-ápoló rendszerint az az csábítják a közönséget, hogy náluk ilyen hámlókúrák elvégezhetők. Am sohasem említik meg azt, hogy ezeket a hámlókúrákat milyen módszer szerint végzik. A kozmetikus-ápolóknak azonban semmi egyéb módszer nem áll rendelkezésére, mint a kenőcsökkel való hámlasztás, aminek kockázatosabbat és veszedelemesebbet

A SZINAJAI KASZINÓ

szombattól, március 24-étől kezdve állandóan nyitva lesz
Különléte szórakozások
Roulette, Chemin de fer
a CFR vonalain kedvezmény

kari hgv. 18.25: Zongoraelőadás. 21.35: Kamarazene.

Péntek, március 30.

Bukarest. 13: Hírek, hangmezek. 14.20: Könnyű zene. 18: Rádióhgv. 20: Rádiószabadgyetem, hangmezek. 21: A bukaresti filharmonikusok hgv. 22: Felolvasás. 22.45: Rádióújság. — Budapest. 7.45: Torna, hangmezek. 10.45: Hírek, előadás. 10: Protestáns istentisztelet. 11: Katolikus istentisztelet. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 13: Déli harangszó. 13.50: Hgv. 17: Előadás. 18: Templomi prédikáció. 19.30: Csevegés. 20.40: Ravasz László püspök prédikációja. 21.20: Hangmezek. 21.45: Husvétii passziójáték. 23.15: Kárpáthy Sándor gordonka-hgv. 23.45: Az Operaház zenekarának hgv. — Bécs, 12: Passziójáték. 23.05: Orgonahgv.

Szombat, március 31.

Bukarest. 13: Hírek, gramofon. 14.20: Könnyű zene. 17.15: Gyermek órája. 18: Stelian Matza cigányzenekarának hgv. 20: Rádiószabadgyetem. 21: Alexander Grozuta dalhgv. 21.20: A rádió zenekarának hgv. 22.45: Rádióújság, kávéházi zene. — Budapest, 7.45: Torna, hangmezek. 10.45: Hírek, előadás, hangmezek. 13: Déli harangszó. 13.05: Hangmezek. 14.30: Rádióhangverseny. 17: Meseóra. 18: Mándits zenekarának hgv. 19: Amerikai husvétii közvetítés. 19.30: Előadás. 20: Az Operaház zenekarának hgv. 20.15: Kiss Ferenc előadójte. 21.50: Wehner Géza orgonahgv. 23: Hírek, cigányzene. 24: Dzsasz-tánczene. — Bécs, 12.30: Hangmezek. 13: A hgv. folytatása. 14.10—15: Ismert művészek hangmezei. 18.55: Wagner „Parsifal” című operája.

Szerkesztői üzenetek

Egy régi előfizető. Levelét névtelenül írta. Tudósításában sem szerepel semmiféle adat. Elvi okokból nem foglalkozunk a dologgal, mert — ne vegye rossz néven — ismeretlenül jóakarónk és segítőnk sem lehet senki.

Nagybeteg. Sorai alapján nehéz megítélni, hogy betegsége mennyire súlyos. Szomorú helyzetében együttérzünk önnel, de egyben arra is szeretnők figyelmeztetni, hogy túlságosan nem szabad a töprengésnek és a busulásnak odaadnia magát, mert azzal nagyon sokat árt önmagának. Az egyetlen észszerű tanács, a mit adhatunk önnek, az, hogy szerezz meg Bodon Károly dr. egyetemi tanár „Hogyan éljen a szívbajos ember?” című könyvét, amelyben igen sok okos, hosszas tapasztalat alapján leírt tanácsot kaphat életmódjára vonatkozólag. A könyv kapható a B. L. könyvostályában is. Ára csak 78 lej.

Szöves-fonás. Előbbi üzenetünk önnek is szól.

Előfizető. A kért szakorvosok címeit itten nem közölhetjük elvi okokból. Szíveskedjék kérését megújítani és válaszborítékot mellékelni leveléhez.

64—42—500 sz. előfizető. A kért cím a következő: Páris, VI. 50 Rue Jacob, Hotel D'Orleans.

Nemo. Verse kezdetleges s manapság azok az érzések sem érdeklik a nyilvánosságot, amelyeket kifejez. Sokat kellene még tanulnia, hogy esélye legyen a közölhetőségre. Verséből ítélve, amely műdalszerű kesergés, novellát sem tudnánk használni Öntől, legalábbis egyelőre, amíg tisztába nem jön a korszerű vers- és novellairás lényegével. Mutatóba azért beküldhet egy elbeszélést. Mindenesetre jóakarattal és kellő elfogulatlansággal olvassuk el s mondunk róla tárgyilagos bírálatot.

Apollum 1934. Amint helyesen önmaga is érzi, „strófái bizony még kissé döcögnek.” A legjobb akarattal sem közölhető, sőt a jövőre sem igen kecsegtet.

160 sz. előfizető. Tartozása nem esik moratórium alá.

K. F., Kovászna. Kérdéseire levelben adtuk meg a választ.

Egy esküt nem tett tisztviselő. Sajnos, erről a nagyfontosságú ügyről bukaresti jelentést mi nem kaptunk. Azonban a dolognak sürgősen utánajárunk.

Előfizető, Tatrang. A brassói ipartestülettől kapott felvilágosítás szerint az az iparos, vagy kereskedő, akinek nincsen cégtáblája, nem is köteles cégtáblát adni. A kivetést tehát szíveskedjék a közönségi eljárásnál megfellebbezni s ha azt elutasítanak, akkor újból fellebbezni a vármegyei prefektúrához.

Z. L., Krajova. 1. Ha a férj, vagy a feleség meghal és gyermek nincs, akkor — szabályszerű végrendelet hiányában — az elhunyt házastárs ingatlana háromnegyed részben annak szülőire, vagy testvéreire száll, az egynegyed rész pedig az özvegyre. 2. Ha a házastárs az akarja, hogy a nevükön álló ingatlanrészek valamelyik fél elhalálása esetén a másik korlátlan tulajdonába menjenek át, akkor szabályszerű kölcsönös végrendelettel kell arról intézkedni, leghelyesebben közjegyző előtt.

D. Sajnáljuk, de a kért címet nem tudjuk megadni. Szíveskedjék talán az Egyesült Államok bukaresti követségét (Bukarest, Str. Povernei 1), esetleg konzulátusát (Bukarest, Bul. Domnitori 2) megkeresni és ott érdeklődni.

Kíváncsi előfizető, Buziás. 1. A munkakamaránál. 2. Valószínűleg a marosvásárhelyi Bodor-kutira gondol, amelyhez rengeteg legenda fűződik. Ma már azonban csak emléke él, mert a kutat régen lebontották.

